

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו — תער"ב

פג. ביום השמיני עצרת

פד. בראשית ברא

פה. אלה תולדות נח

פו. ויאמר וגו' לך לך

— העת"ר —

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו בקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זצוקלה"ה נכנ"מ זי"ע מליובאוויטש

— הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות —

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

שנת הקהל

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
תתקלב	שמע"צ	גבורות דמל' הא' להעלים והב' שבא באותיות – (שלו־שלח)	פג. ביום השמע"צ כו'
תתקמב	בראשית	הבדל הישיבה לעמידה בג' ענינים – (שלט־שמב)	פד. בראשית ברא כו'
תתקנב	נח	רוממות המל' הו"ע העמידה למעלה – (שמג־שמו)	פה. אלה תולדות נח כו'
תתקסג	לך	בינה כה כתר כ"ף הדמיון ז"א וחכ' זה – (שמז־שנא)	פו. ויאמר וגו' לך לך כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 83-86

Copyright © 2016

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6103-6

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת כ"ג של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: ביום השמיני עצרת דשמיני עצרת; בראשית ברא דש"פ בראשית; אלה תולדות נח דש"פ נח; ויאמר וגו' לך לך דש"פ לך – העת"ר.

כ"ט אלול, ה'תשע"ו
שנת הקהל
ברוקלין, נ.י.

בס"ד. שמע"צ, העת"ר

ביום השמיני עצרת תהי' לכם כו'.² הנה שמע"צ הוא רגל בפ"ע לענין פז"ר קש"ב,³ ובפ' ראה, כשחושב השלש רגלים, כתי' גבי חה"ס⁴ שבעת ימים תחוג כו', דשמע"צ הוא חג בפ"ע. וצ"ל מה"ע דהעצרת של סוכות הוא רגל בפ"ע. ומפני מה הוא ביום השמיני דוקא, דהרי עצרת של פסח הוא ביום השביעי, וכמ"ש⁵ וביום השביעי עצרת כו', ועצרת של סוכות הוא ביום השמיני דוקא. גם צ"ל מה שעושיין שמח"ת בשמע"צ, מהו השייכות דשמחת התורה לשמע"צ. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁶ בפ"י אלקי המלך,⁷ שהוא ל' כח, דהיינו כח האלקי שבא בבחי' כח הפועל בהנפעל, שזהו בחי' כח נעלם כו', והוא ג"כ ל' אלקות, דבחי' כח למעלה הוא שאינו עושה שינוי, והוא בבחי' דכיות במקורו, רק שהדכיות הוא בבחי' התחדשות כו', ולכן הוא בבחי' כח נעלם כו'.

והנה בכדי שיהי' בחי' אלקי המלך צ"ל ע"י ריבוי צמצומים כו', דלבד זאת שצ"ל מיעוט וצמצום בירידת ההשתל' עד שיהי' התגלות הרצון להתהוות העולמות כו', שזהו בבחי' האין המקור ליש (דהיינו בחי' המל' כמו שהיא באצי' כו', כמשנת"ל פ' שך"ח⁸), דבכדי שיהי' בחי' אין ליש, דהיינו בחי' רצון להוות כו', צ"ל לזה ההשתל' דע"ס דאצי', שהוא מיעוט האור ממדרי' למדרי' עד שיהי' התגלות הרצון הנ"ל, הנה בכדי שיהי' בחי' אלקי המלך, בחי' כח הפועל בנפעל, צ"ל לזה כמה צמצומים, כמ"ש⁹ כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, וכתיב¹⁰ להודיע לבנ"א גבורותיו וכבוד הדר מלכותו, דבכדי שיהי' בחי' המלוכה, להיות מקור למציאות העולמות, צ"ל ע"י גבורות וצמצומים. וכידוע¹¹ דבנין המל' הוא מהגבורות דוקא כו'. ובפרטיות¹² יש ג' מיני גבורות במל', הא'¹³, בחי' ה"ג¹⁴ הנמשכים במל' לצורך בנינה. ובזה גופא יש ב' בחי' צמצומים, הא' לצורך עצמה, והב' לצורך ההשפעה בבי"ע כו'.

תרפ"ט

-
- (1) המאמר מיוסד, כנראה, על ביאורי הזר להצ"צ ח"ב ע' תקצג ואילך. ד"ה להבין ענין ראש השנה במאמרי אדמו"ר האמצעי ר"ה ע' אי ואילך* – כנסמן לקמן בהערות.
- (2) פינחס כט, לה.
- (3) = פייס, זמן, רגל, קרבן, שירה, ברכה. (סוכה מה, רע"א. וש"נ).
- (4) פ' ראה טז, טו.
- (5) שם, ח.
- (6) פש"ה. פש"י. פש"ל. פשל"א ואילך (ע' תתמח ואילך. ע' תתסב ואילך. ע' תתקיח ואילך. ע' תתקכא ואילך).
- (7) תהלים קמה, א.
-
- (8) ע' תקיב.
- (9) תהלים שם, יא.
- (10) שם, יב (ושם: האדם).
- (11) ראה עץ חיים שער לד (שער תיקון הנוקבא) פ"ה. מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קפו. תקס"ה ס"ע תתפה ואילך. ע' תתצו. ביאורי הזר להצ"צ ח"א ע' שצו ואילך. ד"ה כבוד מלכותך תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' קמג ואילך).
- (12) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזר שבהערה 1. וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה הנ"ל. סה"מ עטר"ת ע' סה (ושם: ועמ"ש מזה בדרוש בשעה שהקדימו תער"ב, בד"ה ביום השמע"צ תרד"ע*).
- (13) הב' והג' – לקמן פשל"ז (ע' תתקלח).
- (14) = ה' גבורות.

* תרד"ע: אוצ"ל: תרע"ה.

* ועם הוספת וכו' – המשך תקנו תר"ן (סה"מ תר"ן ע' רצו ואילך). ומיוסד, כנראה, על ד"ה אד' שפתי תפתח בסידור עם דא"ח רלו, ג ואילך.

שמיני עצרת, ה'העת"ר

תתקלג

והענין הוא, דהנה בחי' מל' הוא בחי' דבור העליון, שבא בריבוי התחלקות בצירופים שונים, שהן כחות פרטיים להוות כל פרטי הנבראים כו', וכמשנת"ל פ' הנ"ל⁸. וכמו שאנו רואים בהנבראים, שיש בהם ריבוי פרטים עד אין שיעור, והן בכללם ד' מיני דצח"מ, שמתחלקים לריבוי גדול מאד בכל חלקי דצח"מ כו', שכ"ז הוא מבחי' דבור העליון דמל' שבא בריבוי צירופים כו'. והנה¹⁵ עד"מ בקול ודבור האדם למטה, הרי הקול היוצא מהבל הלב, ששם משכן המדות, הוא פשוט, ואין בו התחלקות כלל. ועם היות שהוא מורכב מאמ"ר¹⁶ כידוע¹⁷, מ"מ, ה"ז הרכבה פשוטה עדיין, שאינו בא בהתחלקות כו', וע"י ההרכבה הוא רק שבא בבחי' קלא דאשתמע כו'. כי יש קול פנימי דלא אשתמע כלל¹⁸, שעז"נ¹⁹ אין אומר ואין דברים כו'. והוא להיות שהקול בא מהבל הלב, ששם משכן המדות, ומהתפעלות והתעוררות המדות בא הקול (שא"א להיות דבור בלא מדה כו', וכמ"ש במ"א²⁰), וכפי אופן המדות כן הוא הקול היוצא מהם כו'. וקלא דמשתמע הוא שבא מהתפעלות המדות בבחי' התפעלות מורגשת, והן חיצוניות המדות כו', שהקול בא ג"כ במורגש כו'. ומבחי' פנימיות המדות הבלתי מורגשים עדיין כו', וכמו מדות שכליים שמכוסים ונעלמים בשכל, דכמו"כ יש גם במדות שמאיר עליהם אור השכל, והן גדלות המדות, שמתעוררים ממילא מן השכל כו' וכמ"ש במ"א²¹, ונת"ל דמדות אלו בלתי מורגשים כו', ע"כ גם הקול הוא בבחי' קלא דלא אשתמע כו' (ובמ"א²² מבו' דקלא דלא אשתמע הוא הקול שא"א לבוא בדבור כלל, והוא שבא מעומק פנימיות הנפש, וכמו הצעקה פשוטה מעומקא דלבא דבע"ת, שהוא קול פשוט שא"א לבוא בהתחלקות בדבור כו', ובזה גופא יש קלא פנימאה יותר, והו"ע צעק לבם²³, שאינו בא גם בצעקת הקול כו', וכמשנת"ל²⁴ ומבו' במ"א²⁵). אבל הקול הנשמע ה"ה קול פשוט שאין בו התחלקות כו'. ומ"מ, לפעמים בא הקול בקול שמחה, ולפעמים בקול עצב, וכמו קול ענות גבורה וקול ענות חלושה כו'²⁶, וזהו אינו מצד הקול בעצם, רק מצד הרוח חיים שבו, אם הוא בשמחה או בעצבות כו'. וצ"ל שגם בהקול הוא בא בהתגברות יסוד א' מהרכבת הג' יסודות שבו, אם מהתגברות האש או מהתגברות המים כו', וע"י יסוד הרוח הוא בקול ממוזג וממוצע כו'. וכן גם גילוי הקול או העדר הגילוי שבו הוא ג"כ מהרכבת אמ"ר שבו, וכמו ניחר גרוני²⁷, שזהו ע"י התגברות יסוד האש²⁸, והתגלות הקול הוא מיסוד המים כו'. וכן קול

15) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבערה

1. וראה גם סה"מ תרס"ח ס"ע טז ואילך. עטר"ת ע' ריח ואילך.

תרפ"א ע' רעא ואילך.

16) = מאש מים רוח.

17) ראה זח"ב קפד, ב. תו"א ויצא כ, ב. סידור עם דא"ח

נב, ד. קפא, ב.

18) ראה זח"א ג, ב. רי, א.

19) תהלים יט, ד. זח"ב קלז, א. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן

הנחות הר"פ ע' ג. סידור שם (קפא, ב ואילך). לקמן ספשיצ"ט.

20) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' ריג.

אוה"ת קדושים ע' קלז.

21) ראה סה"מ עת"ר ע' יח ואילך. וש"נ. ע' ריא ואילך.

וש"נ.

22) ראה לקו"ת נצבים מד, ב. סה"מ תרס"ה ע' צב. תרס"ח

ס"ע יב ואילך. אעת"ר ע' ב. תרצ"ז ע' 157. מקומות שצויינו

בהערה 19.

23) איכה ב, יח.

24) פקצ"ג. פרס"ג (ע' תקמא. ע' תשלג). וראה לקמן

פשיצ"ט (ס"ע ותכג ואילך). ע' וארמד ואילך.

25) ראה לקו"ת שם, ב"ג. סידור עם דא"ח רלא, ד ואילך.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' תקמא. עטרת ראש שער

ר"ה פי"ח. מאמרי אדמו"ר האמצעי נצבים ע' תשסו ואילך.

קונטרסים ע' שח ואילך. סה"מ תרנ"א ע' כ. ע' מז ואילך.

תרנ"ג ע' קנח ואילך. תרנ"ט ע' ריח. המשך תרס"ו ע' ב. סה"מ

תרס"ח ס"ע יב ואילך. אעת"ר ע' א ואילך. עטר"ת ע' טו

ואילך. פרי"ת ע' עה. תרצ"א ע' לו. תש"ג ע' 25 ואילך.

26) ע"פ תשא לב, יח.

27) תהלים טט, ד.

28) ראה תו"א ויצא כב, ב.

עב או קול דק הוא מצד היסודות, איזה יסוד הוא בהתגברות כו'. ועכ"ז הרי הקול בעצם הוא קול פשוט כו'. וגם כמו שבא באותיות הדבור, שהאותיות מחלקות ומפרידות אותו בהברות מחולקות שונות זו מזו, הרי הקול הוא פשוט ובלתי מוגבל בעצם, רק מה שמצטייר בציורים שונים בהברות השונות כו', אבל בעצם מהותו, הרי בהברה זו הוא אותו הקול ממש שבהברה אחרת כו'. וגם אין הקול נפסק לעולם, עד שגם הדבור יכול להיות לעולם, וגם אם יחי' האדם אלף שנה יהי' הדבור בו כו' (ורק מחלישות גופו יכול להיות מניעת הדבור, אבל מצד הקול אין מניעה כו'). ומ"מ הרי בא הקול בהתחלקות רבות בדבור, שנחתך ונחלק לחלקים רבים מובדלים זמ"ז, וכמו כשצריך לומר אות א', הרי נמשך הקול רק לאות א' לבד, ובהכרח שיופסק חלק מהקול פשוט להברת אות א' לבד, וכן לאות ב' כו'. וזהו בדבור דוקא, מפני שההתגלות הוא הדבור כו', דדבר שאינו מתחלק בעצם, הנה כשמתלבש באיזה כת, ההתגלות הוא המלוּבש, וכמו ברצון כשמתלבש בשכל, הנה ההתגלות הוא הרצון, רק שהוא רצון שיש לו טעם, אבל ההתגלות הוא הרצון כו'. וכמו הרצון דמצות, דגם כמו שמתלבש בחכ' דתורה ה"ז בבחי' רצון כו' (וכמו"כ בהקול שבא מצד הרצון, ה"ה בא בבחי' קול פשוט כו'). וכאשר ההתגלות הוא הדבור (והיינו שההתלבשות הוא מאיזה כח שבא בבחי' התחלקות כו'), אז בא הקול בבחי' התחלקות כו'. ועם היות שאין זה הגבלה בעצם מהות הקול כנ"ל, מ"מ הרי נפסק ונחלק לחלקים כו'. ולכא' אינו מובן, איך בא כח בלתי מוגבל בבחי' הגבלה והתחלקות כו'. אך הענין הוא, דבאמת, אותו קול הפשוט כמו שהוא יוצא מהבל הלב, בלתי מוגבל הוא, וא"א כלל לבוא בבחי' התחלקות כו', רק מפני שנתצמצם אור אותו הקול שבהבל הלב, ונשאר כל הפנימיות והעצמיות שלו בלב, ומה שיוצא ומתגלה ה"ז רק הארה חיצונית לבד, וזה אפשר לבוא בהתחלקות כו', אבל הפנימיות והעצמות א"א לבוא בהתחלקות כו'. וכמו שאנו רואין בהתפעלות פנימיות מקורת²⁹ הלב, כמו באהבה פנימיות או בכעס פנימי, אינו יכול לדבר כלל כו' (ואע"פ שיש מי שמדבר מקירות לבו ומדבר דברים יותר כו', הנה בד"כ הדבור מקירות הלב הוא בא בחשאי, וכמו בדבור דתפלה שהוא בלחש דוקא³⁰, וכמו וחנה היא מדברת על לבה וקולה לא ישמע כו'³¹. ויש דבור הבא מקירות הלב³² ובקול חזק דוקא, זהו בהתגברות יתירה, שגם הפנימיות בא בהתחלקות כו'. וי"ל דכאשר בא בהתגברות יתירה, יש בתגברות זו כל העצמות, והיינו שבכל הפרטים וחלקי הדבור נמצא העצם, וא"כ אין זה התחלקות כו'. ובאמת, זהו במי שהוא מיושב יותר, דהיינו שגם התפעלות המדות אינם בהתגלות כ"כ, אבל בהתגלות המדות, אם ידבר, יקצר בדבור, או שיהי' דבור הבלתי מיושב וניכר כ"כ, או שא"י³³ לדבר כלל כו'), רק כשמתצמצם ומתעלם הפנימיות, אז יכול לבוא בדבור כו'. והיינו דהתחלקות אותיות הדבור זהו בבחי' חיצונית הקול כו'. וההתחלקות הוא ע"י ה"ג מנצפ"ך³⁴ שבה' מוצאות³⁵, שהן מחלקים ומפררים את הקול לחלקים באותיות הדבור כו'. ונמצא, יש כאן ב' מיני צמצום, הא', להסתיר

תרצ

(34) ראה במדבר"ר פי"ח, כא. מאמרי אדמו"ר האמצעי פסח ע' רלו. וש"נ

(35) ראה עץ חיים שער ה (שער טנת"א) פ"ג. שער כב (שער מוחין דקטנות) פ"ג. תניא שעהיוה"א פ"ד (עט, ב). מאמרי אדמו"ר האמצעי שם. וש"נ.

(29) מקורת: כ"ה בכ"ק. בהעתקה: נקודת.

(30) ברכות לא, טע"א.

(31) שמואל"א א, יג (בדילוג). ברכות שם.

(32) ראה ברכות י, ריש ע"ב.

(33) = שאינו יכול.

ולהעלים בחי' הפנימיות לגמרי, וישאר רק חיצוניות הקול כו', והב', אחר שנשאר החיצוניות, יש עוד צמצום, לחלק ולהפסיק את הקול לחלקים באותיות הדבור כו'.

קיצור. ובכדי שיהי' בחי' אלקי המלך, צ"ל כמה צמצומים, והו"ע דבנין המל' מהג' 36. ויש ג' מיני צמצום, הא' לצורך בנינה, ובזה יש ב' צמצומים, לצורך עצמה ולצורך ההשפעה. ועד"מ הקול הוא פשוט, ומורכב מאמ"ר, שע"ז הוא קלא דאשתמע (ומפנימיות המדות הוא קלא דלא אשתמע). וגם קול עב ודק, וניחר גרוני, הוא ע"י ההרכבה. ומ"מ הוא הרכבה פשוטה. ולכן אינו נפסק. ובדבור בא בהתחלקות. והוא מפני שמתצמצם הפנימיות (שא"א לבוא בדבור. ולפעמים דבור חזק מקירות הלב, זהו שהעצם מתגלה). וזהו צמצום א'. ואח"כ מתחלק באותיות הדבור, שזהו צמצום הב'.

שלו) **והדוגמא** מכ"ז יובן בבחי' קול ודבור העליון. דהנה ידוע ומבו' לעיל³⁸, דעיקר כל חיות העולמות והברואים הוא רק מצרופי אותיות דבור העליון,

תרצא

דכדבר ה' שמים נעשו כו'³⁷, וכמשל הדבור שבא בריבוי התחלקות אותיות וצירופים, כמו"כ בחי' דבור העליון הוא שבא בריבוי אותיות וצירופים, שכל מלאך וכל נברא יש לו צירוף מיוחד כו', וכמ"ש בס"י³⁸ שתי אבנים כו' ה' אבנים בונות ק"כ בתים, ומכאן והילך צא וחשוב עד אין שיעור כו'. אמנם מבו' לעיל שהקול הוא פשוט ובלתי מוגבל ומתחלק, דכמו"כ הוא בחי' קול אדה"ע דבחי' ז"א דאצי', הגם שמורכב מאמ"ר רוחני דבחי' חג"ת כו', מ"מ הוא בבחי' אור פשוט, שאינו בגדר ההגבלה דאותיות כו'. וזהו שהמדרי' דאצי' נק' בשם בחי', כמו בחי' כתר, בחי' חכ' כו', ואינו או' כתר חכ' כו'. והענין³⁹, דאי' בס"י⁴⁰ ע"ס מספר עשר אצבעות, דהאצבעות הן בהתחלקות, והם מחלקות את הפעולות, וכמו ההתחלקות דמלאכת הכתיבה והצירוף, ובכתיבה וצירוף גופא יש כמה מיני תנועות בהתחלקות, והכל ע"י האצבעות כו', ואומר ע"ס מספר עשר אצבעות, שהן עשר מדרי' מובדלות, ומהם הוא ההתחלקות בעולמות, הן בעולם התחתון והן בעולמות ב"ע הרוחניים, כמו המלאכים שמחולקים ומובדלים זמ"ז בערכם ומעלתם, דהיינו בהשגתם, וכמ"ש הרמב"ם ז"ל⁴¹. אמנם, התחלקות זאת, בבי"ע הן בבחי' התחלקות ממש, אך באצי' אינם בבחי' התחלקות ממש. והגם שיש שם ע"ס, שהן עשר מדרי', חב"ד חג"ת כו', מ"מ, אינם בבחי' התחלקות כו'. ולכן נא' בהם ל' בחי', וכמו בחי' כסף, שזהו שיש בהכסף גם סיגים ופסולת, ואעפ"כ הם דבר אחד, שהרי אינו ניכר הפסולת בפ"ע, כ"א הוא דבר א' שיש בו כ"כ חלקים כסף וכ"כ חלקים סיגים, והכל מעורב יחד, כמו"כ הוא בע"ס דאצי', הגם שיש בהם חב"ד חג"ת נה"י, אעפ"כ אינם בהתחלקות, כ"א הכל הוא דבר אחד כו'. וזהו בחי' חכ', בחי' בינה כו', כמו בחינת הכסף, שיש כאן ב' דברים, מ"מ מתאחדים הם, שהוא דבר א', כמו"כ באצי' הוא בחי' האחדות, דעם היות שיש שם ע"ס, אינם בבחי' התחלקות ממש, כ"א הוא דבר א' שיש בו אלו הדברים, שהכל הוא בבחי' אחדות, וכמו במשל הכסף כו'. והנה, בחינת הכסף הוא מורה שמ"מ יש בזה ב' דברים כו',

ענינים ס"ע ד ואילך. האזינו ע' א'תרעט. וראה לעיל פפ"ג (ע) ריג ואילך).

(40) = בספר יצירה (פ"א מ"ג).

(41) ה' יסוה"ת פ"ב ה"ז.

(36) = מהגבורות.

(37) תהלים לג, ו.

(38) = בספר יצירה (פ"ד מ"ב).

(39) ראה מאמרי אדמ"ר הזקן הקצרים ע' תמו. אוה"ת

והבחינה מורה על מעלת הכסף אם יש בו הרבה חלקי הכסף או מעט כו'. כמו"כ ל' בחי' באצי, כמו בחי' החכ, בחי' בינה, מורה על מעלת המדרי, והיינו שבכללות יש כאן מ"מ מדריגות כו'. דהנה, למעלה מאצי' א"א לומר ג"ז שיש מדרי' חב"ד כו' בבחי' התאחדות כו', ובאצי' שייך לומר שיש מדרי', אבל אינם בבחי' התחלקות, כ"א הכל בבחי' אחדות כו'. וזהו כמשל הקול שמורכב מאמ"ר, ומ"מ הוא הרכבה פשוטה, כמו"כ בחי' קול דאדה"ע דאצי, הגם שמורכב מבחי' חג"ת, מ"מ הוא בבחי' פשיטות כו'. וע"כ, בחי' ז"א דאצי, א"א להיות בבחי' מקור לבי"ע להיות בחי' יש, כ"א ה' הכל בבחי' אלקות, במדרי' האצי' ממש כו'. ולזאת הוצרך להיות צמצום בהאור, שיתעלם האור, בכדי שיהי' באפשר להיות התהוות הנבראים כו'.

ויש בזה ב' צמצומים, הא', להסתיר ולהעלים אור העצמות והפנימיות, שמתעלם לגמרי, ונשאר רק בחי' חיצוניות האור כו', והב' הוא, שהאור החיצוני נפסק ונחלק גם הוא לחלקים רבים בהאותיות והצירופים כו'. והצמצום הא' הוא לצורך עצמה, היינו שיהי' שייך ענין המלוכה כו', להיות כי ענין המלוכה הוא בחי' התנשאות, ולא שייך התנשאות רק על דבר שהוא נפרד דוקא, משא"כ על דבר המיוחד אינו שייך ענין המלוכה, רק על דבר הנפרד ובטל אליו זהו"ע המלוכה, וכמא' ⁴² אין מלך בלא עם, הנפרדים ובטלים אליו כו'. והנה, קמי' ית' באמת אין דבר נפרד כלל, כי ממך הכל ⁴³, וכולא קמי' כל"ח כו' ⁴⁴, וזה שיהי' הנבראים בבחי' יש ודבר נפרד בידיעה שלהם, הוא ע"י צמצום, שמעלים ומסתיר האור העצמי שלא יהי' נרגש כלל בנבראים, בכדי שיהי' בבחי' נפרד, ויהי' שייך ענין המלוכה עליהם כו'. וזהו רק בכדי להיות בחי' ההבדלה והרוממות דמלוכה (דבאמת זהו אמיתית בחי' האין המקור ליש כו', וכמשנת"ל פ' שך"ד ⁴⁵). ולכא' זהו בבחי' חיצוניות האור, אחרי שע"י צמצום האור הפנימי והעצמי שייך ענין הרוממות וההתנשאות על עם כו', הרי הרוממות הוא בבחי' חיצוניות האור כו', והוא כמשנת"ל פ' שך"ח ⁴⁶, שגם בחי' חיצוניות המל' היורדת לבי"ע היא בבחי' הבדלה מן הנבראים כו'. אמנם י"ל דהכוונה הוא על בחי' המל' כמו שהיא באצי, והו"ע והים עומד עליהם מלמעלה ⁴⁷, בבחי' התנשאות כו'. להיות ידוע דאינו דומה ענין המלוכה למעלה כמו למטה, שהעם כבר ישנם במציאות קודם שנעשה מלך עליהם, וכשנעשה מלך ה"ה מרומם ומתנשא עליהם ומשתרר עליהם כו', אבל למעלה, הרי התהוות הנבראים הוא מההתנשאות עליהם כו', שלא הי' מציאותם כלל, ומבחי' המלוכה הוא שנתהוו מציאות הנבראים, שקדמה המלוכה להתהוותם כו'. והיינו בחי' המל' כמו שהיא באצי, שהיא ספי' מע"ס דאצי' שנאצלה מא"ס ב"ה להיות בחי' ההתנשאות (דכמו שנאצל בחי' החסד והגבו' כו', כמו"כ נאצל בחי' ההתנשאות כו', רק דאצי' בחי' המדות הן כחות שבבחי' קירוב כו', ואצי' ההתנשאות הוא אצי' כח נבדל כו'). והתנשאות זאת דבחי' מל' ה"ז בבחי' מקור להיות עם נפרד, משום דאין מלך בלא עם כו' (ובשרשו הוא בחי' הרצון דאנא אמלוך ⁴⁸, שזהו סיבת כל ההשתל'

תרצב

(46) ע' תתקיג.

(42) בחיי יושב לת, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעהיה"א רפ"ז

(47) מלכים"א ז, כה (ושם: והים עליהם מלמעלה). וראה

(פא. ב). ובכ"מ.

לקו"ת בלק סח, ג.

(43) דברי הימים"א כט, יד.

(48) ראה לקו"ת נשא כ. ד. כא, סע"ד. נצבים נא. ב. ובכ"מ.

(44) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(45) ע' תתצט.

כו' כידוע⁴⁹. ובמל' דאצי' זהו ג"כ בחי' כתר מל'. ובבחי' מל' דא"ס, בחי' הרצון דאנא אמלוק זהו בחי' חיצוניות כו', ובמל' דאצי' הוא בחי' פנימיות המל' כו', דעיקר בחי' זו שייך לנש"י, שהן פנימיות העולמות ותכלית הכוונה שנק' תחלת מעשיך כו'⁵⁰, והן הממשיכים בחי' כתר מל' כו', וכמא'⁵¹ אמרו לפני מל' שתמליכוני עליכם כו', והוא ע"י יו"ד פסוקי מלכות כו', דתורה ונש"י הן תכלית הכוונה הפנימיות כו'). ובכדי להיות בבחי' התנשאות על עם, דהיינו שיהי' כמו עם נפרד, שיהי' שייך ההתנשאות עליהם כו' (וי"ל שזה ע"י בנין המל' באצי' גופא כו', דמה שנאצל בחי' כח ההתנשאות, הרי נאצלה המל' רק נקודה א'⁵², והיא בחי' כתר מל', ובנין המל' י"ל שזהו בחי' התפשטות המלוכה להיות בבחי' התנשאות על עם כו'). הוא ע"י הצמצום הנ"ל, התעלמות האור להיות נבראים נפרדים בידיעתם על כו'. והתעלמות האור זהו גופא בבחי' ההתנשאות דמל', שמעלמת בזה על האורות דאצי' כו', וכמ"ש במ"א⁵³ (וגם י"ל כפשוטו, דמ"ש⁹ וגבורתך ידברו הן הגבו' דז"א, והיינו בבחי' בנין המל' מהט"ס העליונות הוא בבחי' התעלמות האור, ושייך אז בחי' המלוכה וההתנשאות על עם כו'). וכ"ז הוא בחי' המל' כמו שהיא באצי' כו'. אמנם בכדי שיהי' התהוות הנבראים בבחי' יש ומציאות בפו"מ, זהו מבחי' חיצוניות האור דמל', שזהו בחי' מל' היורדת לבי"ע להיות בבחי' מקור לבי"ע כו'. וגם בזה צ"ל צמצום, והוא שיתחלק האור לחלקים ופרטים רבים בריבוי האותיות והצירופים דבחי' דבור העליון, שבזה מתעלם האור (וכמשנת"ל פ' שך"ה⁵⁴ שהאותיות מעלימים על האור כו'). שע"ז הוא התהוות הנבראים בפו"מ כו'. וזהו שהצמצום הא' הוא לצורך שיהי' ענין המלוכה כו' (היינו להיות בבחי' אין המקור ליש כו', והוא בחי' בנין המל' כו' כנ"ל). וצמצום הב' הוא לצורך ההשפעה לבי"ע, להיות התהוות הנבראים כו'. וכללות הגבו' האלו הן לצורך בנינה, שהגבו' הן לצמצם ולהעלים האור כו', וגבו' אלו הם תמיד בבחי' המל', להיות שהן לצורך בנינה כנ"ל.

קיצור. והדוגמא למעלה בדבור העליון דמל', מקור הנבראים, והקול הוא ההמשכה מבחי' ז"א, שמורכב מאמ"ר, חג"ת, והיא הרכבה פשוטה, דהע"ס דאצי' אינם בבחי' התחלקות. וזהו ל' בחינה, דכמו בחינת הכסף שמורה כמה יש כסף וכמה פסולת והכל ביחד, וכמו"כ באצי', הגם שיש מדרי', הכל הוא בבחי' אחדות. ובכדי שיתלבש בבחי' מל' צ"ל צמצום הא', שיתעלם הפנימיות, והוא לצורך עצמה, להיות בחי' מלוכה, בחי' התנשאות, דלמעלה המלוכה קודם להעם, ובחי' מל' נאצלה בבחי' נקודה א', בחי' כתר מל' (ובשרשו הוא בחי' הרצון דאנא אמלוק, חיצוניות המל', ובאצי' הוא כתר מל', ולכן נש"י ממשיכים זאת), ובכדי שיהי' בנין המל' באצי' גופא, זהו צמצום הא', וההתעלמות היא ע"י ההתנשאות. וצמצום הב' הוא להיות ההתחלקות בריבוי צירופי אותיות בחיצוניות המל' היורדת לבי"ע, שזהו לצורך ההשפעה.

(49) ראה לקו"ת שם. שערי אורה פ, ב. ובכ"מ.

(50) ר"ה כז, א (נוסח ברכת זכרונות). וראה לקו"ת נצבים מא, ג. ובכ"מ.

(51) ראה לקו"ת הצ"צ ח"א ע' תקב.

(52) ראה לקו"ת בלק שם. לקמן ע' ואר"ו.

(53) ע' תתקפ.

(54) ר"ה כז, א (נוסח ברכת זכרונות). וראה לקו"ת נצבים מא, ג. ובכ"מ.

(55) ר"ה טז, א. לד, ב.

שלז) ויש⁵⁵ עוד בחי' ה"ג שניים, שניתנים ביסודה, והן אינם בתמידות, רק לפעמים, דהיינו כשצריך לעשותה כלי לקבל הגילוי מלמעלה, והוא להיות יחוד קוב"ה ושכינתא, דהיינו להיות במל' בחי' גילוי אוא"ס כו'. וענין ה"ג אלו הוא לעורר בחי' המל' בבחי' תשוקה ברשפי אש לעלות למעלה, שעי"ז נעשית בבחי' כלי לקבל כו', וזהו שניתנים ביסודה, דיסוד דנוק' הוא בחי' ההתקשרו' של המקבל אל המשפיע לקבל השפע כו'. וענין עשיית הכלי היינו להיות בבחי' כלי ריקן, שהו"ע ביטול הישות, ולהיות בבחי' תשוקה וצמאון לעלות כו'. דהנה, בחי' המל', כשירדת לבי"ע ונעשה בבחי' משפיע לבי"ע, הרי נעשית בבחי' יש כו'. וזהו שאמרז"ל⁵⁶ דוד לא הוה לי' שנין, שזהו מפני בחי' הישות כו'.⁵⁷ דהנה, כלי לחיות הוא בחי' ביטול דוקא, ולכן עיקר האור והחיות הוא בבחי' חכ', לפי שהחכ' היא בחי' אין ומ"ה כו', אבל מל' שהיא בחי' יש, אינו מאיר בה האור והגילוי כו'. והיינו בבחי' המל' כמו שירדת לבי"ע כו'. וכמו עד"מ התלמיד היושב לפני רבו ה"ה בבחי' ביטול אל הרב, ועי"ז הוא כלי לקבל (וכמשנת"ל פ' רצ"ד⁵⁸ ענין הכנת הכלי כו'), וכאשר הוא שונה עם תלמידים קטנים ממנו, הוא בבחי' יש ודבר, וא"א לו להיות בבחי' מקבל ולקלוט השפע שנית מרבו, עד שיבטל ישותו ויהי' כלי ריקן כו', וכענין ר"ז צם מאה תעניתא כו'.⁵⁹ וז"ע ה"ג הנ"ל לפעול בחי' הביטול כו', ושתהי' בבחי' רצוא לעלות למעלה, וכמו למען יזמרך כבוד ולא ידום⁶⁰, נהו"ת קארי תדיר לנהו"ע כו'.⁶¹ (וביטול הישות והצמאון הכל הוא ענין א', והא בהא תליא כו'), ועי"ז היא עולה באצ"י ומקבלת שם האורות דאצ"י כו'. וזהו שלפעמים אמרו דוד לא הוה לי' שנין, ופעמים כתי'⁶² דוד מלך ישראל חי וקיים⁶³, אך דבחי' המל' כשירדת לבי"ע, אינו מאיר בה האור, וזהו דלא הוה לי' שנין כו', וכשהיא באצ"י ומאיר בה האורות דאצ"י, היא בבחי' חי וקיים כו' (וי"ל דמ"ש דוד מ"י חו"ק⁶⁴ הוא בחי' המל' כמו שהוא בבחי' אספה"מ⁶⁵ שנת"ל פ' שך"ד⁴⁵. ולפי מה שנת' שם י"ל שזהו בבחי' בנין המל' באצ"י הנ"ל יעו"ש). וזהו ה"ג השניים לעשותה כלי כו'. וי"ל שזה"ע משכני אחריו נרוצה⁶⁶, שנא' משכני ל' יחיד, דקאי על בחי' מל' כשירדת לבי"ע, ופי' משכני ע"י הגילוי מלמעלה להיות בחי' העלאה כו'. ובמד"ר⁶⁷ דקאי על בהמק"ד כו', ובמקדש כתי'⁶⁸ מקדש אד' כוננו ידיך, שהו"ע עשיית הכלי להיות בבחי' כלי ריקן כו'.⁶⁹ וכמ"ש במ"א⁷⁰. ויש ה"ג שלישיים שהן לצורך הולדה.

55) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר שבהערה 1.
 56) ראה ילקוט שמעוני בראשית רמז מא. וראה סה"מ עת"ר ע' שע. וש"ג.
 57) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ס"ע תקפו ואילך. אוה"ת נשא הוספות ס"ע 97 ואילך. סה"מ תר"ס ס"ע מו ואילך. תרס"ד ע' קצו. תרס"ט ע' יד. לעיל פקס"א (ע' תלו).
 סה"מ עטר"ת ע' סה. ע' צו. ע' תנח.
 58) ע' תתיב ואילך.
 59) בבא מציעא פה, א.
 60) תהלים, ל, יב.
 61) ראה זהר ח"ב רנו, ב. קמ, רע"א. ח"א קעת, ב. עז, ב. פו, ב.
 62) נוסח קידוש לבנה. ר"ה כה, א. זח"א קצב, ב.
 63) ראה גם סה"מ עת"ר שם.
 64) = מלך ישראל חי וקיים.
 65) = אספקלריא המאירה.
 66) שה"ש א, ד.
 67) שהש"ר פ"א, ד (ב). וראה אוה"ת שה"ש ח"ג ע' תתכב.
 סה"מ תר"ל ע' רעא.
 68) בשלח טו, יז.
 69) ראה ברכות מ, א.
 70) ראה אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתטז ואילך. סה"מ תרל"ד ע' דש ואילך. ד"ה ארשב"ג וד"ה כנשר – תשי"ט (סה"מ תשי"ט ע' יט ואילך). ע' כו ואילך.

והענין הוא, כמ"ש בפע"ח⁷¹ דתיקון המל' הוא מר"ה עד שמע"צ, ובר"ה נמשך בה ה"ג לצורך בנינה, דהיינו שיהי' שייך ענין המלוכה, והו"ע שתמליכוני עליכם כנ"ל. וביוה"כ נמשכים ה"ג ביסודה, והן לצורך העלי' כו', וכנודע⁷² דביוה"כ הוא עליית המל', עד שבנעילה העלי' היא בבחי' פנימיות עתיק כו'. ובשמע"צ הוא היחוד, והוא לצורך הולדת נשמות כנודע⁷³, והיינו, דכשנעשית בבחי' כלי, אז נמשך הגילוי מלמעלה, והו"ע ה"ג השלישיים. דז"ע מוריד הגשם דאומרים בשמע"צ, שהגשמים יורדים בגבורה כו'⁷⁴, וידוע דגבורה זו היא בבחי' תגבורת האור והחיות כו'⁷⁴, והוא להיות בחי' גילוי אוא"ס בבחי' מל', גם בבחי' חיצוניות המל', ולהיות הגילוי בבני"ע כו'. והענין הוא, דהנה, קבלת המלוכה הוא שממשיכים בחי' כתר מל', העיקר⁷⁵ הכוונה הוא להיות גילוי בחי' פנימיות המלוכה, והוא שיהי' התגלות המלוכה גם למטה בבני"ע כו', וזהו שאנו מבקשים⁷⁶ מלוך על העולם כולו בכבודך והופע בהדר גאון עוזך כו', וזהו ע"י קבעומ"ש דר"ה מעומק ופנימיות הנפש, וכן ע"י התשובה מעומקא דליבא כו', וההמשכה היא בשמע"צ, דאז הוא בחי' הקליטה⁷⁸, שנקלט האור והגילוי במל' למעלה, ובנפש למטה, להיות הגילוי כל השנה כו'. ובעבודה, בר"ה זמן קבעומ"ש, שאין בזה גילוי אור דמוחין ומדות, רק לקבל עליו עול מלכותו ית', להיות מסור ונתון לאלקות, להיות משועבד אליו ית' כו', רק דקבעומ"ש דר"ה הוא מפנימיות הנפש, בהזות כל עצמותו כו', וכמ"ש במ"א⁷⁷. וביוה"כ הוא זמן התשובה, והו"ע עשיית הכלי, והן בב' המדרי' דתשו"ת ותשו"ע כו', והיינו להתמרמר בנפשו על כל עניניו אשר לא לה' המה, ויגיעו הדברים לעומק ופנימיות נפשו, שיתחרט באמת בעקירת כל הרצונות באמת, שזה"ע הוידוים שאומרים ביו"כ כו', ולשוב אל ה' בכל לבו ונפשו ברצון וחפץ פנימי כו', לך אמר לבי בקשו פני כו'⁷⁸, ממעמקים קראתיך⁷⁹, מעומק ופנימיות נפשו כו', והוא כנ"ל שצ"ל ביטול הישות והרצוא, כמו"כ הו"ע תשו"ת ותשו"ע כו', אך בתשובה זהו שמתבטל בכל עצמותו, ונמשך בדרך ממילא לעצמות א"ס ב"ה כו'. והגילוי מזה הוא בחג הסוכות, ועיקר הגילוי הוא בשמע"צ, בבחי' קליטה פנימיות. והו"ע שמחת התורה, שהיא גילוי בחי' פנימיות ועצמות א"ס ב"ה כו'.

קיצור. וה"ג שניים הן שניתנים ביסודה לעשותה כלי, להיות בבחי' רצוא ולקבל את הגילוי. דכשירדת בבני"ע היא בבחי' יש, וזהו דדוד לא הוי לי' שנין, וע"ז היא הגבו', לעוררה לעלות לאצי', ומקבלת שם האורות דאצי', והו"ע דוד מ"י חי וקים. וה"ג שלישים הן לצורך הולדה. ובר"ה הוא בנין המל', והכוונה שיהי' גילוי פנימיות המלוכה, והו"ע קבעומ"ש בהזות פנימיות נפשו. וביוה"כ עשיית הכלי ע"י התשובה. ובשמע"צ היחוד להולדת נשמות, שהו"ע מוריד הגשם.

הזהר לאדמו"ר האמצעי פא, ד. סידור עם דא"ח סא, ד.

(75) הניקור: אוצ"ל: ועיקר.

(76) תפילת העמידה דר"ה.

(77) ראה סה"מ תרנ"ו ס"ע רסג ואילך. תרס"ב ע' רכה

ואילך. לעיל פס"א. פע"ז. פשי"א (ע' קנב. ע' קצג. ע' תתסה).

(78) תהלים כו, ח.

(79) שם קל, א.

(71) ראה פרי עץ חיים שער ר"ה פ"ב.

(72) ראה פרי עץ חיים שער יוהכ"פ ספ"א. פ"ה. לקו"ת

אחרי כה, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי יום כיפור ע' אקה. וש"נ.

(73) ראה פרי עץ חיים שער הלולב פ"ח. תניא אגה"ק ס"כ

(קל, סע"ב).

(74) ראה תו"א שמות קו, ב. לקו"ת ואתחנן יג, ג. ביאורי

שלח) וכמו"כ⁵⁵ בכל השנה יש ג"כ ג' בחי' גבורות הנ"ל, וכמ"ש בפע"ח שער הלולב פ"ד. ובעבודה, ה"ג הראשונים הו"ע קבעו"מ"ש, לעשות כל מה שהוא רצה"ע בועשה טוב, והעיקר הוא הכפי' בקיום המצות ובעסק התורה כו', וכמו בצדקה ביותר מכפי טבעו ורגילותו כו', וכן בלימוד התורה ביותר מכפי הרגילות, וכמו אם הי' רגיל לקרות דף א' יקרא ב' דפים, פרק א' יקרא שני פרקים כו'⁸⁰, וכן הכפי' בהחוששים דראי' ושמיעה כו', להיות עוצם עיניו מראות ברע ואוטם אזנו משמוע כו'⁸¹, וכן בסו"מ יזהר מאד בכל הפרטים, דכל מה שאסור לעשות, לא יעשה בשום ענין ואופן כו'. ובכלל זה הוא ג"כ העבודה פנימיות בבחי' אתכפי', והיינו, דאף שאין לו עדיין תשוקה וחפיצה (שזהו בחי' כלי היסוד כנ"ל), מ"מ, יכול לעבוד את ה' ע"י אתכפי', שמכריח וכופה את לבו להטות לבבו אלי⁸², והוא ע"י היגיעה שמייגע א"ע בהתבוננות אלקי בענינים שהן בבחי' קירוב אליו, ועי"ז יכוף ויטה את לבו לאהבה את ה' (הגם שאינה אהבה אמיתית עדיין, להיות לבו חפץ באמת, ומ"מ לבבו מתעורר באהבה כו'), כי המוח שליט על הלב⁸³, שע"י היגיעה בהתבוננות נעשה עי"ז התעוררות אהבה כו', ובפועל, להיות סו"מ וע"ט⁸⁴ בפו"מ, ולעסוק בתורה בנתינה ומסירת נפשו בזה כו'. וה"ג שניים, להיות נעשה כלי היסוד בחי' כלי ריקון, והו"ע ק"ש שעהמ"ט, להיות ממארי דחושבנא⁸⁵, לעשות חשבון צדק בנפשו על כל עניניו וכל המחדו"מ שלו כל היום, ויתמרמר בנפשו ע"ז (וגם בזה צ"ל התבוננות אלקי, לידע ולהרגיש בנפשו את העילוי והיורק דאלקות, ממה שנתרחק, שע"י תהי' המרירות יותר פנימי כו', וכמ"ש במ"א⁸⁶), ואיך רע ומר עזבו כו'⁸⁷, ויבטש א"ע עד לעפר, שנעשה בבחי' לב נשבר ונדכה⁸⁸ באמת, וחפץ ומשתוקק להיות בבחי' קירוב לאלקות כו'. ועי"ז הוא העבודה דתפלה בשחרית בעבודה אמיתית בהתבוננות אלקי שנקלט היטב במוחו ובהנחה טובה, ואינו צריך לזה יגיעה יתירה, כי הוא בבחי' כלי לקבל ולקלוט את האור כי טוב כו', ויתעורר באהבה אמיתית, שלבו חפץ באמת באלקות כו', עד אשר יעלה ויגיע לבחי' אהבה דבכל מאדך⁸⁹, אהבה הבלתי מוגבלת כו', וגם יערה עליו רוח ממרום⁹⁰, גילוי בחי' אהוי"ר העליונים כו'. וזהו ה"ג השלישים, שהוא בחי' הגילוי אור כו'. וגם ה"ג השלישים הוא בעסק התורה כל היום, שמאיר בזה גילוי אור עצמי כו'. וזהו בהעבודה דכל השנה כו'. ובכללות הוא בר"ה ויה"כ ושמע"צ כו' כנ"ל.

וזהו כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך כו', שהן בחי' גבורות דז"א הנמשכים במל' לצמצם ולהעלים את האור הפנימי והעצמי כו', ורק בחי' חיצוניות המל' נעשה בבחי' כתר ועתיק כו' להיות בבחי' מקור לנבראים, וגם אור זה הוא שמתצמצם ומתעלם באותיות

(86) ראה סה"מ תר"ס ע' עט. תרס"ג ח"א ע' עג. ח"ב ע' נד.

תרס"ט ע' י ואילך. עת"ר ע' קה. קונטרס העבודה פ"ד (ע' 27).

פ"ה (ע' 33). לקמן פת"ו (ע' ותלה). סה"מ פר"ת ע' כח.

(87) ע"פ לשון הכתוב – ירמי' ב, יט.

(88) תהלים נא, יט. וראה תניא אגה"ת פ"ז (צו, ב ואילך).

(89) ואתחנן ו, ה.

(90) ע"פ ישעי' לב, טו.

(80) ויק"ר רפכ"ה. תניא אגה"ת ספ"ט.

(81) ע"פ ישעי' לג, טו.

(82) ע"פ מלכים"א ה, נח.

(83) זח"ג רכד, סע"א. וראה תניא פי"ב (יז, רע"א). פי"ז

(כג, א). פ"ל (לת, ב). פנ"א (עא, סע"ב).

(84) תהלים לד, טו.

(85) ראה זהר שם קעח, א. תניא פכ"ט (לו, ב). אגה"ת פ"ז

(צז, א).

שמיני עצרת, ה'העת"ר

תקמא

הדבור כו'. ומ"ש להודיע לבנ"א גבורותיו, הן ה"ג דאימא, שהן גבורות ממותקות, להיות במל' ובבי"ע גילוי אוא"ס ב"ה כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש⁹¹ ביום השמע"צ תהי' לכם, דשמע"צ נחשב לרגל בפ"ע. דהנה, הג' רגלים הן בחי' חג"ת כנודע⁹², ושמע"צ הוא ההמשכה מבחי' בינה, והן ה"ג דאימא, שהן גבורות ממותקות, להיות גילוי אוא"ס במל', והמשכת גבורות אלו הן בשמע"צ כנ"ל. ותחלה הם ה"ג הראשונים שלצורך בנינה, שנמשכים בר"ה, בחי' התחדשות המלוכה כו', ואח"כ ה"ג שניים ביוה"כ, לעשותה כלי כו' (וגבורות אלו הן ג"כ מבחי' בינה, וכמ"ש במ"א, רק דעיקר בחי' גבו' ממותקות בבחי' גילוי אור הן ה"ג שלישים הנמשכים בשמע"צ כו'), ואח"כ בשמע"צ הן ה"ג שלישים, בחי' ה"ג ממותקות כו'. ולכן עצרת של סוכות הוא בשמיני דוקא, דבינה היא תמינאה מלמטלמ"ע כו'⁹³. וזהו ביום השמע"צ תהי' לכם, שאז הגילוי מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה בבחי' פנימיות, וזהו לכם בפנימיות כו'. ונת"ל שהגילוי הוא ע"י התורה, שהיא אור עצמי ואור פנימי כו', וזהו שעושין שמח"ת בשמע"צ, דהנה, שמחה הוא מצד הגילוי, ושמחה גורם גילוי כו'⁹⁴, וע"כ, בשמע"צ, שאז הגילוי דבחי' עצמות אוא"ס, ואור התורה מאיר בגילוי בבחי' פנימיות כו', עושין אז שמח"ת, והיא השמחה על גילוי אור התורה כו'. וזהו ביום השמיני עצרת תהי' לכם, שהגילוי בפנימיות כו', והגילוי הוא בחי' ה"ג ממותקות דאימא, ולכן הוא רגל בפ"ע, וביום השמיני דוקא כו'. ולהיות שהגילוי הוא ע"י התורה, לכן עושין אז שמחת תורה, שהוא השמחה על גילוי אור התורה שמתגלה בשמע"צ כו', וע"י השמחה מאיר זה בגילוי בנפש, והוא הגילוי דבחי' עצמות א"ס ב"ה כו'.

תרצו

קיצור. ובכל השנה, בעבודה, ה"ג הראשונים הו"ע קבעומ"ש וקבעו"מ⁹⁵ בדרך כפי', וגם העבודה שבלב בבחי' אהבה העשוי', שע"י היגיעה בהתבוננות יטה את לבו לאהבה. השניים הן תיקון חצות, עשיית כלי ריקן, ועי"ז בתפלה האהבה שחפץ בלבו באמת ע"י ההשגה האלקית, וגם האהוי"ר העליונים. והשלישים הוא הגילוי אור. והעיקר בעסק התורה, גילוי אור עצמי. וזהו ביום השמע"צ, בינה, ה"ג דאימא, גבורות ממותקות, והן ה"ג שלישים, והו"ע התורה. וזהו שעושין בשמע"צ שמח"ת.

(לעיל ע' רכא).

93 ראה אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרפד. סה"מ תרל"א ע'

קית. תרל"ז ח"ב ע' שצד. תרמ"ב ע' קה. וש"נ.

94 = וקבלת עול מצוות.

91 ראה סידור עם דא"ח לד, א. לו, סע"א ואילך. ובכ"מ.

92 ראה זהר ח"ב קסה, א. ח"ג רמה, ב (ברע"מ). פרדס

שער כג (שער ערכי הכינויים) פכ"א מערכת שמינית. שער כו

(שער האותיות) פ"א. וראה סד"ה ביום השמע"צ תרע"ג

בס"ד. ש"פ בראשית, העת"ר

בראשית¹ ברא אלקים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו כו'.² וצ"ל, מאחר שאומר ברא אלקים את השמים ואת הארץ, איך אומר אח"כ והארץ היתה תהו, דתהו היינו שאינו דבר מה, וכמו מאפס ותהו נחשבו,³ והיינו שאינו דבר ומציאות, והלא ברא אלקים את השמים כו'. גם צ"ל, הלא אח"כ נא' בריאת השמים, באמרו יהי רקיע,⁴ ויעש אלקים את הרקיע,⁵ ומה"ע ברא אלקים את השמים ואה"א⁶ כו'. והנה⁷ בגמ' סוכה דמ"ט ע"א אי' שיתין משימ"ב נבראו, שנא⁸ חמוקי יריכיך כו', תנא דבי ר"י בראשית א"ת בראשית אלא ברא שית. וצ"ל מהו⁹ השיתין לבראשית ברא אלקים דדריש בראשית ברא שית. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל¹⁰ דאלקי המלך¹¹ זהו כח האלקי שבא בבחי' כח הפועל בנפעל להוות הנבראים כו', ובכדי שיהי' בחי' אלקי המלך, זהו ע"י גבורות וצמצומים, וכמ"ש¹² כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, שהן הגבו' לצורך בנינה כו'. ונת¹³ שיש בזה ב' צמצומים, הא', להעלים ולהסתיר פנימיות ועצמות האור שנשאר בחי' חיצוניות האור לבד כו', והב', שגם חיצוניות בא בבחי' אותיות וצירופים שהן מעלימים ומסתירים ג"כ על האור כו'.

שלט) וזהו מ"ש¹¹ ארוממך אלקי המלך, דבחי' אלקי המלך, שזהו בחי' מל' היורדת לבי"ע, שזהו דוקא ע"י בחי' צמצום והעלם האור, עד שיכול להיות מקור למציאות יש כו', צריכים לרומם בבחי' רוממות הא"ס כו'. וי"ל ע"ד מ"ש¹⁴ ותקם את דבריך, להקים ולרומם בחי' המל', דבור העליון¹⁵, שהרי בחי' פנימיות המל' היא למעלה באצי' כנ"ל, ובד"כ זהו בחי' כתר מל', הדבוק בז"א כו', והט"ס דמל' ירדו למטה כו', וזהו ותקם את דברך, להעלות הט"ס למעלה בבחי' אצי', ועוד למעלה יותר, בבחי' עצמות א"ס, שזהו בחי' הרוממות כו'.

תרצז

(5) שם, ז.
 (6) = ואת הארץ.
 (7) ראה אוה"ת בראשית ח"ג תפו, סע"א ואילך. סה"מ בהנ"א ס"ע צא ואילך.
 (8) שה"ש ז, ב.
 (9) מוה"י אוצ"ל: מהו ענין. או: מהו שייכות.
 (10) פש"ה. פש"י. פש"ל. פשל"א ואילך. פשל"ה ואילך (ע') תתמח ואילך. ע' תתסב ואילך. ע' תתקיח ואילך. ע' תתקכא ואילך. ע' תתקלב ואילך).
 (11) תהלים קמה, א.
 (12) שם, יא.
 (13) פשל"ה (ע' תרפח ואילך).
 (14) נחמ"י ט, ח.
 (15) בכ"ז – ראה אוה"ת נ"ך ח"א ע' תשא ואילך.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה וזה מעשה המגורה באוה"ת בהעלותך ע' שנו ואילך*. ד"ה עד כו' אלקי תרל"ה (סה"מ תרל"ה ח"א ס"ע מד ואילך)** – כנסמן לקמן בהערות.
 (2) בראשית א, א"ב.
 (3) ישעי' מ, יז.
 (4) בראשית שם, ו.
 * ועם הוספות וכי' – ד"ה והבריח התיכון תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' קנו ואילך). ד"ה נעשה נא תרצ"א (סה"מ תרצ"א ע' רד ואילך). ד"ה ואתה ברחמיך הרבים תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' פט ואילך).
 ** ועם הוספות וכי' – סה"מ תרנ"ז ע' ששא. תרס"ח ע' פה. תרע"ח ע' פט ואילך. עטר"ת ע' קצנ. תרפ"ח ע' קסט.

ש"פ בראשית, ה'העת"ר

תתקמג

דהנה, בחי' הרוממות הוא בחי' אוא"ס הסוכ"ע, היינו מה שלמעלה מסדר השתל', דהיינו מה שמובדל ומרומם מן העולמות כו'. דסדר השתל' הוא בבחי' או"פ, שבא בבחי' התלבשות, הרי אינו בבחי' הבדלה כו'.

ועם היות¹⁶ שאצי' בכלל נק' בחי' סוכב לגבי ביי"ע¹⁷, היינו לפי שאצי' מובדל בערך מבי"ע, שהן בחי' יש, ואצי' הוא אלקות ממש כו', ואלקות ומציאות יש הלא מובדלים זמ"ז לגמרי כו'. והאור דאצי' הוא גילוי הארה ממש מאוא"ס המאציל, הבא בבחי' גילוי מההעלם¹⁸, שלא ע"י הפסק והעלם, שהוא בחי' גילוי אור ממש, שלא יש בחי' גילוי כזה בבי"ע כלל, שגם אור הנשמה דבי"ע, שזהו בחי' אצי' שבבי"ע, הוא רק מבחי' הכלים דאצי' שנעשים נר"ן לבי"ע כו', וכמ"ש בע"ח שער פו"ח ד"ח¹⁹, שאין הכלים נעשים אורות, לבד מאצי' לבי"ע, שהכלים דאצי'²⁰ אורות לבי"ע, אבל האורות דאצי' אינם מאירים בבי"ע כו', וכידוע שהארת הקו מסתיים במל' דאצי'²¹, ואינו מאיר בבי"ע כו'. והנה בחי' יושר דא"ק נמשך בכל העולמות עד תחתית העשי', דרגלי א"ק מסתיים בעשי' כו'²², אך זהו בהעלם כו'. דהנה, בחי' א"ק הוא בחי' אור כללי²³, שכולל כללות ההשתל', דכל מה שנתהווה, הכל הוא כלול בבחי' א"ק, שנתהווה שם הכל, אך הם שלא בבחי' מציאות כלל, באופן דעם היות דהכל נתהווה בא"ק, ה"ז עצם אחד פשוט ממש כו' (ועמשנת"ל פ' קס"ו²⁴), ואח"כ נמשך בחי' היושר דא"ק בכל העולמות, והוא בבחי' העלם כו'. אבל אצי' ה"ז בחי' גילוי אור, שה"ה הפרשת הארה מאוא"ס המאציל כו', וע"כ הגילוי הוא רק באצי', לא בבי"ע כו'. והגם דבכלים דאצי' כמו שירדו לבי"ע יש בהם ג"כ בחי' האור, שהרי הארת הקו שהי' מאיר בכלים די"ס דמל' בקע הפרסא עמהם, ומאיר בהם בבי"ע כמו באצי' ממש כו', כמ"ש באגה"ק סי' ק'²⁵. הנה לבד זאת ש"ל שזהו רק הארת הקו שבכלים דמל', שאין זה כמו האורות דאצי' ממש, וכידוע דבחי' ז"א הוא סוף עולם הא"ס²⁶ ובחי' מל' היא שרש ומקור ביי"ע שבאצי', דהארת הקו שבמל' הוא בבחי' הארה דהארה, שהיא הארה נבדלת כו', וכמ"ש במ"א²⁷ בענין שהמל' נק' מראה כו'. ורק כאשר זו"נ הן שוין בקומתן²⁸, די"ל שמאיר האור במל' כמו בז"א כו', וכמ"ש בתו"א פ' תרומה בל' אדמו"ר נ"ע²⁹, והיינו משנת"ל פ' שך³⁰ שהמל' היא ג"כ בבחי' אספה"מ³¹ כו'. אבל בבחי' מל' היורדת לבי"ע, משמע בע"ח³² שגם באצי' מתמעט פרצופה לצורך הירידה

25 קלא, ריש ע"ב.
26 ראה תו"א תרומה פ"א, ב. סה"מ תרנ"ח ע' קמת. תרס"ה ע' קצ"א.
27 ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"ג (ערך מראה). לעיל פשכ"ד (ע' תתק). תו"א מקץ לג, א. סה"מ תרמ"ג ע' פח. המשך תרס"ו ע' תקמ"א. וש"נ.
28 ראה עץ חיים שער לו (שער מיעוט הירח פ"א"ב). מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תקצג ואילך. אה"ת בראשית לח, א ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' עג ואילך. וש"נ.
29 פ"א, א ואילך.
30 ע' תתק"א.
31 = אספקריא המאירה.
32 ראה עץ חיים שבהערה 38. וראה גם סה"מ עטר"ת ע' רלט. פ"ת ע' מא.

16 סיום הפיסקא (ועם היות .. שאצי' מובדל בערך מבי"ע) – בהתחלת הקטע הבא: „וממ"כ כ"ז הוא בחי' הבדלת המעלה לבד" (והמשכו בהתחלת פש"מ: „אמנם בחי' כתר מל' .. מובדל .. בבחי' הבדלה עצמית כו").
17 ראה תו"א ויקהל קיד, א. ובכ"מ.
18 ראה לעיל פ"ו ואילך (ע' יד ואילך). וש"נ.
19 = פנימיות וחיצוניות דרוש ח'.
20 דאצי': אוצ"ל: דאצי' נעשים. – ראה סה"מ תרס"ד ע' יג. תרס"ט ע' קמד.
21 ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות) רפ"א. לקו"ת ויקרא ד, ד. בהר מג, סע"ד. תו"ח ויצא קעו, ג.
22 ראה תניא אגה"ק ס"כ (א, א). לקו"ת מסעי צה, ג (בשם העץ חיים). סה"מ תרנ"ז ע' רלז ואילך.
23 ראה לעיל פ"א ע"א (ג). פקס"ו ואילך (ע' תנח ואילך).
24 ע' ושלד ואילך.

בבי"ע כו, וז"ע לכו ומעטי א"ע³³, היינו, גם בהיותה באצי' נעשה בה המיעוט בכדי שתהי' הירידה בבי"ע כו. וא"כ י"ל, דהארת הקו בזה הוא בחי' הארה דהארה לבד כו. שהרי גם בע"ס דאצי' נת"ל באורך מפ' קמ"ה ואילך³⁴ שיש הפרש בהעו"ע דע"ס שלצורך אצי' ולצורך ביי"ע כו, וכ"ש בבחי' מל' שיש בזה הפרש גדול כו, די"ל שגם בזה שמל' נעשה בבחי' נר"ן לבי"ע, אין זה כמו שהיא במדרי' האצי' כו. וגם, הרי אומר ומאיר בהם בבי"ע, דהיינו בבחי' הכלים די"ס דמל', לא שמאיר האור בבי"ע³⁵, רק בבחי' הכלים דמל' (דאל"כ לא היו הכלים בבחי' אור ונשמה לבי"ע, שהרי כלים בלי אורות ה"ה כגופא בלא נשמתא כו³⁶, וע"כ בהכרח לומר שגם כמו שהן בבי"ע מאיר בהם האור, שע"ז הן בבחי' אור וחיות לבי"ע כו), אבל לא שהאור מאיר בבי"ע כו. וכמ"ש במ"א³⁷ דגם בחי' אור הנשמה אינו בבחי' גילוי ממש בכלים דבי"ע, וכמו נשמת האדם, שידוע רק מציאותה כו, וכ"ש בחי' הארת הקו שבהם כו. הנה לבד הנ"ל, י"ל, דבחי' האורות והכלים דאצי' כאשר בקעו את הפרסא, אינו כמו באצי' ממש. וכמ"ש בע"ח שעמ"ז פ"א³⁸ בענין נקודת המל' שבקעה ושברה את הפרסא כו, והקשה, למה נק' ראש הבריאה, שהרי זהו נקודת המל' דאצי' כו, ותי, דמה שאמרנו דנקודה זו היא אור האצי', זהו בערך הבריאה, אבל ודאי אין לה ערך עם האצי' כו, דיש שינוי גדול מז"א לנוק, אפי' בהיותה שלמה בפרצופה כו, וא"כ כאשר תתמעט מפרצופה כו, ואח"כ תצטרך לבקוע מסך הברי' בכדי לירד, ובכח בקיעה ההיא ודאי שנתמעטה יותר, ואח"כ בהכנסה בברי' מתמעטת יותר כו. ומזה מובן, שבדאי אינו דומה האור כמו שהוא באצי' וכמו שבקע את הפרסא כו, שהרי גם אורות עצמיים, כשבאים בדרך בקיעה, נת"ל פ' רע"א³⁹ שמתעלם האור, דעם היות שהוא בחי' אור עצמי, מ"מ ה"ז מתעלם ע"י הבקיעה, שאינו בבחי' גילוי ממש כו, וכמשנת"ל פ' ער"ב⁴⁰ בענין הנשמות, וכן הוא בתורה, וכן בכל אורות עצמיים, כמו האור דשם מ"ה כו, וביותר שהוא כן בבחי' המל', דכאשר בקעה את הפרסא אינה כמו באצי' כו, וכ"ש שהמדרי' שלמעלה מהמל' שמובלים בערך בבי"ע כו. וזהו⁴¹ שאצי' נמשל לאש⁴², כמ"ש⁴³ כי ה' אלקיך אש אכלה כו, דכמו שהאש אינו מתערב ומתחבר עם היסודות⁴⁴, כמו⁴⁵ אצי' אינו מתערב ומתחבר עם ביי"ע כו.

תרצ

ומ"מ כ"ז הוא בחי' הבדלת המעלה לבד כו, דמאחר דכללות אור האצי' הוא האור שבא בבחי' מדידה והגבלה לפ"ע העולמות, וכל ענינו הוא להאיר העולמות כו, הרי כללות האור הוא בבחי' שייכות אל העולמות כו. והרי באמת כל סדר ההשתל' דע"ס הוא בבחי' ממוצע בין אוא"ס לעולמות הנבראים, שע"י סדר והמשכת האור ממדרי' למדרי'

(33) = את עצמך (חולין ס, ב).
 (34) ע' שפב ואילך.
 (35) ראה סה"מ תרנ"ח ע' קמו. תרס"ה ס"ע קצ ואילך.
 (36) המשך תרס"ו ע' תקנו.
 (37) תקו"ז בהקדמה (יז, ב).
 (38) ראה תניא אגה"ק ס"ב (קלא, ב). סה"מ תרס"ג ח"א ע' טו.
 (39) = שער מז פ"א (כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאור, תק"ס).
 (40) בדפוסים שלפנינו: שער מז פ"ו.
 (41) ע' תשנה ואילך.
 (42) ע' תשנו ואילך.
 (43) ע' תשנו ואילך.
 (44) ע' תשנו ואילך.
 (45) ע' תשנו ואילך.
 (46) ע' תשנו ואילך.
 (47) ע' תשנו ואילך.
 (48) ע' תשנו ואילך.
 (49) ע' תשנו ואילך.
 (50) ע' תשנו ואילך.
 (51) ע' תשנו ואילך.
 (52) ע' תשנו ואילך.
 (53) ע' תשנו ואילך.
 (54) ע' תשנו ואילך.
 (55) ע' תשנו ואילך.
 (56) ע' תשנו ואילך.
 (57) ע' תשנו ואילך.
 (58) ע' תשנו ואילך.
 (59) ע' תשנו ואילך.
 (60) ע' תשנו ואילך.
 (61) ע' תשנו ואילך.
 (62) ע' תשנו ואילך.
 (63) ע' תשנו ואילך.
 (64) ע' תשנו ואילך.
 (65) ע' תשנו ואילך.
 (66) ע' תשנו ואילך.
 (67) ע' תשנו ואילך.
 (68) ע' תשנו ואילך.
 (69) ע' תשנו ואילך.
 (70) ע' תשנו ואילך.
 (71) ע' תשנו ואילך.
 (72) ע' תשנו ואילך.
 (73) ע' תשנו ואילך.
 (74) ע' תשנו ואילך.
 (75) ע' תשנו ואילך.
 (76) ע' תשנו ואילך.
 (77) ע' תשנו ואילך.
 (78) ע' תשנו ואילך.
 (79) ע' תשנו ואילך.
 (80) ע' תשנו ואילך.
 (81) ע' תשנו ואילך.
 (82) ע' תשנו ואילך.
 (83) ע' תשנו ואילך.
 (84) ע' תשנו ואילך.
 (85) ע' תשנו ואילך.
 (86) ע' תשנו ואילך.
 (87) ע' תשנו ואילך.
 (88) ע' תשנו ואילך.
 (89) ע' תשנו ואילך.
 (90) ע' תשנו ואילך.
 (91) ע' תשנו ואילך.
 (92) ע' תשנו ואילך.
 (93) ע' תשנו ואילך.
 (94) ע' תשנו ואילך.
 (95) ע' תשנו ואילך.
 (96) ע' תשנו ואילך.
 (97) ע' תשנו ואילך.
 (98) ע' תשנו ואילך.
 (99) ע' תשנו ואילך.
 (100) ע' תשנו ואילך.

יהי' באפשר להיות התהוות הנבראים, וגם, שע"ז יהי' גילוי אלקות בעולמות כו'. וכידוע⁴⁶ בענין אצילות רוחו של משה, שע"ז יהי' באפשר להיות ההשפעה אל העם, וכמ"ש⁴⁷ וירדתי ואצלתי, אוריד ואמשיך בחי' שלך למטה ממדריגתך, בכדי שהזקנים יהיו בערך להשפיע כו'. וכמו"כ הוא כללות ענין האצי', בכדי שיוכל להיות ההשפעה לבי"ע כו', וזהו"ע השתל' הע"ס, שהוא הבאת והמשכת האור, הן שיוכל להיות התהוות הנבראים, והן שיהי' בהם גילוי אלקות, שז"ע ש' הוי' דאצי', שהוא סדר המשכת האור ע"י הד' אותיות צמצום והתפשטות כו', בכדי שיוכל להיות הגילוי בבי"ע כו'. וע"כ, הגם שהנבראים אינם בערך האצי' שיאיר בהם אור האצי' כמו שהוא כו', מ"מ, אין האור דאצי' בבחי' הבדלה לגמרי מבי"ע בבחי' הבדלה עצמיות, כ"א בבחי' הבדלת המעלה כו' (וזהו שאצי' נק' עליון⁴⁸, דעליון ותחתון הוא שיש להם שייכות זל"ז כו', דעם היות שהתחתון אינו יכול לקבל אור העליון כמו שהוא, מ"מ יש להם שייכות זל"ז כו').

קיצור. וזהו ארוממך אלקי המלך, ע"ד ותקם את דכריך, לקומם בחי' חיצוניות המל' היורד בבי"ע, בבחי' רוממות הא"ס. דהנה אצי' מובדל מבי"ע, מפני שהוא גילוי הארה ממש מאוא"ס בבחי' גילוי, וע"כ הוא רק באצי' (ויורש דא"ק מסתיים בעשי' ה"ה העלם), וכלים דאצי' נעשים אורות בבי"ע, ומאיר בהם גם האור (ולכך ה"ה בחי' חיות לבי"ע), היינו האור שבמל', די"ל דגם באצי' הוא רק הארה דהארה (וכ"ש מה שלצורך בי"ע), ומאיר רק בהם, לא בבי"ע, שגם אור הנשמה אינה בבחי' גילוי המהות, וגם כשבוקעת הפרסא אינה כלל כמו באצי'. ומ"מ ה"ז רק הבדלת הערך, שהרי כללות האצי' הוא בחי' ממוצע, הן בההתהוות והן בהגילוי בבי"ע.

תרצט

(שמ) **אמנם** בחי' כתר מל' הוא בחי' רוממות שמובדל בערך מבי"ע בבחי' הבדלה עצמיות כו', הגם דבחי' המל' בכלל הוא בבחי' קירוב לבי"ע יותר מע"ס דאצי' כו' (דו"ע ההשתל' דע"ס בכדי שבחי' האין דמל' יהי' בבחי' קירוב הערך לבי"ע להיות בבחי' מקור ליש כו', והיינו להיות בבחי' רצון להוות ב"ע כו', וכמ"ש במ"א⁴⁹, ונת"ל פ' שך"ח⁵⁰), מ"מ, בחי' כתר מל', הגם שזהו באמת עיקר המקור להתהוות מציאות היש כו', ה"ז מ"מ בבחי' רוממות והבדלה מבי"ע, להיות דכתר עליון איהו כתר מל'⁵¹, וכידוע⁵² דהשתל' הכתרים זה מזה כו', דיש שייכות לבחי' כתר מל' לכתר דאצי' יותר מיש שייכות בחי' החכ' לכתר, לפי שחכ' הוא בחי' או"פ בעצם, וכתר הוא בחי' או"מ כו'. ומש"א איהו כתר המל', לפי שהשתל' בבחי' הכתרים אינו כמו השתל' עו"ע, שהעלול אינו מהות העילה, רק התפשטות הארה ממנו (או שהוא מהות אחר כו'), משא"כ בבחי' הכתרים, המדרי' שלמטה היא מהות המדרי' העליונה כו', וכמשנת"ל באורך⁵³ בענין המקיפים כללים ופרטים שהן הכל מהות אחד כו'. וע"כ בחי' כתר מל' הוא בחי' רוממות לגבי ב"ע כו'.

(51) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(52) ראה לקו"ת קרח נב, ג. סה"מ תרמ"ג ע' קטו. תרנ"ט

ס"ע יד ואילך. תרס"ה ע' רס ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' סב.

תרצ"ז ע' 198. תש"ג ע' 112.

(53) פעי"ט (ע' קצח ואילך).

(46) ראה תו"א וירא יד, א.

(47) בהעלותך יא, יז (בדילוג).

(48) ראה לעיל פ"ז (ע' טו). וש"נ.

(49) ראה סה"מ תרס"ט ע' רצו. וראה סה"מ עזרת ע' ז.

(50) ע' תתקיב ואילך.

רק שבחי' הרוממות דכתר מל' הו"ע רוממות הטבע כו'. וענין⁶⁴ רוממות זו היא, כי הנה הטבע המוטבע בבריאה, הנה זהו מאין ליש, היינו מה שנתהווה ליש ודבר מאפס המוחלט, והכח דאין זה להוות מציאות היש הוא מפני כי שרשו הוא מאין דכתר המהווה מציאות היש דחכ', וכמ"ש⁶⁵ והחכ' מאין תמצא כו'. וכמו שכח הצומח הוא בארץ דוקא⁶⁶, לא בשמים, הגם ששמים לרום כו'⁶⁷, וזהו מפני שנעוץ תחב"ס⁶⁸ דוקא כו'⁶⁹, כמו"כ כח ההתהוות הוא במל' דוקא, לפי שבה דוקא הוא נעיצת התחלה כו', ולכן, כמו שבתחלתו, האין דכתר ממציא מציאות היש דחכ' להיות בחי' חכים כו', כן האין דמל' מהווה היש דבי"ע כו' (והוא כח ההתהוות שבבחי' ריחוק כו', וכמשנת"ל פ' שך"ד⁶⁰). והנה, אין ואני הם אותיות א'⁶¹, ואני פי' עצמותו ומהותו מה דלא אתרמיזו בשם כו'⁶², וכענין אני הוי'⁶³, שפי' אני הוא עצומ"ה הוא הנק' הוי' כו' (דש' הוי' הוא קריאה והמשכה מבחי' אני כו', וכמו לך נאה לקרות הוי'⁶⁴, דהיינו שקרא והמשיך את הש' הוי' כו', וכמ"ש במ"א⁶⁵, ואומר ע"ז אני הוי', לפי שש' הוי' דבוק בהעצמות כו'), ופי' אני הוי' היינו בחי' העצמות, שנושא וסובל על עצמו כבי' ש' העצם דש' הוי' (ופי' שם העצם הוא עצם האור, לא עצם העצמות כו'). והוא בחי' אוא"ס יש האמיתי, שממנו נמשך ב' בחי' האין הנ"ל, הא', להאציל הנאצלים, והב', להוות הנבראים דבי"ע כו'. ולכן, כמו שיש בחי' האין כמו שהוא בבחי' אני, שהגם ששם הוא בטל בתכלית, כידוע בהמשל דזיו השמש בשמש כו'⁶⁶, מ"מ, הזיו שם בתוקף יותר מכמו שהוא זורח על הארץ ברחוק מהשמש כו', כמו"כ יובן, שהאין של היש כמו שהוא כלול בבחי' אני, אם כי הוא בטל בתכלית עד שאינו עולה בשם כלל, גם להקרא בשם אין כו' (היינו בבחי' אין המקור ליש כו', ואפשר שגם בזה שייך לומר שהוא בבחי' אפס שלמעלה מבחי' אין כו'), ומ"מ ה"ה שם בבחי' תוקף יותר הרבה מכמו היותו אח"כ בחי' אין להוות היש דבי"ע כו', שלכן נהו"ת קארי תדיר לנהו"ע ולא שכיך⁶⁷, וכמ"ש⁶⁸ למען יזמרך כבוד כו', שהוא מפני שהאין הזה הוא מבחי' האני כו' (היינו כמו שהוא כלול בבחי' האני כו', וכמ"ש במ"א⁶⁹ הצמאה⁷⁰, דה' צמאה לעלות לשרשה כו'). והנה, כשם שיש בחי' אין בהיותו כלול באני, כן יש בחי' אני גם בהאין, שהרי האין הוא הארה מהמאור, בחי' אני כו' (וכן מבו' ⁷¹ בבי' מאה"ז⁷² דפ' חיי שרה⁷³ קוב"ה דאתכלל כו'

תש

תיאודור-אלבק). ילקוט שמעוני בראשית רמז כג. וראה גם במדבר פי"ט, ג. תנחומא שמיני ו. מדרש תהלים ת, ב. ילקוט שמעוני מלכים"א רמז קעח.
 (65) ראה גם המשך תרס"ו ע' תקמה. סה"מ תרס"ח ס"ע קצא ואילך. עזר"ת ע' קיג.
 (66) ראה תניא פל"ג. שעהיוה"א פ"ג.
 (67) ראה זחר ח"ב רנו, ב. קמ, רע"א. ח"א קעת, ב. עז, ב. פו, ב.
 (68) תהלים ל, יג.
 (69) ראה אוה"ת נצבים ע' אקצא ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קלג ואילך. קונטרס ומעין מאמר ה ואילך.
 (70) הצמאה: נצבים כט, יח. אוצ"ל: בענין הצמאה.
 (71) ראה ביאורי הזחר להצ"צ ח"א ע' עח ואילך.
 (72) = בביאור מאמר הזהר.
 (73) זח"א כג, א.

54) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ה שבהערה 1. וראה גם לעיל פע"ד (ע' קפה).
 55) איוב כח, יב.
 56) ראה תניא אגה"ק ס"כ (קלב, א ואילך).
 57) ע"פ משלי כה, ג.
 58) = תחילתו בסופן.
 59) ספר יצירה פ"א מ"ז.
 60) ע' תתצט ואילך.
 61) אותיות א"י = אותם אותיות (ראה פרדס שער ג (שער אם הא"ס הוא הכתר) פ"א. עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) ספ"א.
 62) ראה זח"ג רנו, ב.
 63) וארא ו, ב. ועוד.
 64) ב"ר פי"ז, ד (בב"ר שלפנינו: לך נאה להקראות אדני. אבל כ"ה כפננים בב"ר דפוס קושטא שנת ער"ב. דפוס אמשטרדם שנת ת"א. ב"ר עם שינויי נוסחאות (הוצאת

ברזא דמאה ברכאין, שהו"ע מאה שנה שנא' גבי שרה⁷⁴, דמספר מאה הוא בא"א, ונא' בהם שנה ל' יחיד, שזהו מפני בחי' עתיק, שנק' חד ולא בחושבן⁷⁵, שנמצא באריך, דמשו"ז גם אריך בבחי' יחיד כו'. ושם מבו' הטעם, להיותם ב' מדרי' שבממוצע כו', וכאן מבאר להיותו הארה מבחי' אני כו'. ועם היות דמל' הרי בא בבחי' הבדלה ממקורה, לא בבחי' דביקות בהעצם כו', הנה באמת, גם בחי' עתיק ואריך הן מובדלים זמ"ז, וכנודע דאריך אין זה בחי' התפשטות מבחי' עתיק, רק שנמצא מבחי' עתיק, וכידוע במשל המתורגמן⁷⁶, דמה שמשפיע להעם זהו מה שנמצא אצלו ממה שמקבל השפעת הרב לעצמו כו' (ועמשנת"ל פ' קצ"ו⁷⁶), ומ"מ נמצא מבחי' עתיק באריך כו', וכמו"כ יתכן לומר כן בבחי' מל' כו', וביותר, דכ"ע איהו כתר מל' כו', כנ"ל). וזהו שהמל' נק' ג"כ אני, מפני שיש בזה בחי' אני כו'. וז"ע רוממות הטבע, היינו בחי' אני שבהאין דמל'.

דמזה הוא הניסים שמלובשים בדרכי הטבע, שהנס בעצם הוא למעלה מהטבע, ויש ניסים שאינם מלובשים בטבע, היינו שהטבע מתבטל בזה לגמרי כו', וניסים המלובשים בטבע הוא שהסיבה לזה הוא ע"י לבושי הטבע, אבל עצם הנס הוא למעלה מהטבע כו', וזהו שנס הוא ל' הגבהה ורוממות כו'⁷⁷, והיינו שזהו מבחי' אני, רק להיותו מבחי' אני שבאין, שהאין הוא מקור הטבע, ע"כ הוא נס המלובש בטבע כו'. וזהו בחי' הרוממות שבמל', היינו בחי' אני שבאין כו'. וגם י"ל דבחי' האין דמל' הוא בחי' רוממות הטבע (דב' בחי' אני ואין זהו כמו ב' המדרי' שבכתר, בחי' עתיק ואריך כו'), דעם היות שהוא האין המקור ליש, ה"ז בבחי' הבדלה וריחוק כו' (דכח הפועל בנפעל הוא בחי' חיצוניות המל', כנ"ל פ' שך"ח⁵⁰), דיש לומר שגם מזה יכול להיות נסים, שהרי נת"ל פ' שך"ד⁷⁸ ושך"ח⁵⁰, דמה שנתהווה מזה בנבראים הוא התהוות הצורה, והו"ע הביטול שבהם כו', והביטול הזה הו"ע מ"ש⁷⁹ והחכ' תעוז לחכם כו', שהוא בחי' ביטול עצמי כו', וכמשנת"ל פ"י⁸⁰, וא"כ, מאחר שמזה אינו התהוות מציאות הנבראים, כ"א אדרבא, הביטול שלהם ובחי' ביטול עצמי כו', וא"כ מובן שיכול להיות מבחי' ומדרי' זו גם ענין הניסים כו', ע"כ זהו בחי' רוממות שמובדל בערך מבי"ע.

וז"ע ותקם את דבריו, להקים ולרומם בחי' דבר ה', היינו בחי' חיצוניות המל' שירדה לבי"ע, לרוממה בבחי' רוממות המל', דהיינו בחי' כתר מל', שהוא כתר עליון, שנעשה העלי' בבחי' רוממות הא"ס שלמעלה מאצ"ו כו'.

קיצור. אמנם כתר מל' היא בבחי' הבדלה עצמיות מבי"ע, הגם שזהו הרצון להוות, הרי מ"מ השתל' הכתרים זמ"ז, וכ"ע איהו כתר מל', אותו המהות. והוא בחי' רוממות הטבע, דאין דמל' שרשו מאין דכתר, אין או' ⁸¹אני, בחי' עצמות א"ס, ויש אין כלול באני כזיו השמש בשמש, וכמו"כ יש אני באין (וכמו עתיק באריך, דמשו"ז נא'

(ע' שעח ואילך).

(78) ע' תתקא.

(79) קהלת ז, יט (ושם: החכמה).

(80) ע' יג.

(81) - אותיות.

(74) חיי שרה כג, א.

(75) ראה אוה"ת בשלח ע' תקע ואילך. סה"מ תרמ"ב ע' רטג.

רטג, תרנ"ט ע' רד ואילך. וש"נ. לעיל פרי"ט (ע' תרו).

(76) ע' תקמז ואילך.

(77) ראה סידור עם דא"ח מד, סע"ב. פירוש המלות פקל"ט.

אוה"ת בשלח ע' תרסה. שה"ש ח"א ע' כט. וראה לעיל פקמ"ד

באריך שנה ל' יחיד), וזהו רוממות הטבע להיות מזה ניסים נסתרים. וי"ל דגם בחי' אין (אני ואין כמו עתיק ואריך) הוא בחי' רוממות להיות ניסים. וזהו לרומם בחי' הדבור עליון ברוממות המל', שהיא בעלי' בבחי' רוממות הא"ס.

תשא

שמא) ולהבין מה"ע הקימה⁸², הנה בזהר פ' תצוה דקפ"ג רע"א אי', בכל זמנא דאעיל ב"נ⁸³ לאינון יומין עילאין בין בצלותא בין בשבחה, איצטריך לקיימא על רגלוי, ירכין וגופא כחדא תמן, ירכין וגופא לקיימא כדכורא דקיימא בחילי, ולא כנוקבא דאורחאה למיתב⁸⁴. הרי דעמידה היא בעלמא דכורא, עד"מ האיש, לפי שהוא בעל גבורה וכת, לכך יכול לעמוד על רגליו כו'. וההפרש בין ישיבה לעמידה הוא בג' דברים⁸⁵. הא', שבישיבה, הגוף והרגלים אינם במדרג' אחת, שהגוף יושב על הכסא והרגלים הם למטה, משא"כ בעמידה, הגוף והרגלים הם במדרג' אחת, וז"ש בזהר ירכין וגופא כחדא תמן. הב', שבישיבה, הראש נשפל למטה, ובעמידה, הראש מוגבה קומתו למעלה. הג', שבישיבה הרגלים מוגבהים מן הארץ (והוא השרפרף שתחת הרגלים⁸⁶), אבל בעמידה, הרגלים נוגעים ועומדים בארץ. והנמשל מזה יובן בעבודת ה', דק"ש היא צלותא דמיושב⁸⁷, וכמ"ש⁸⁸ ממושבותיכם תביאו לחם תנופה, דקאי על ק"ש⁸⁹, ואי' בכתהאריז"ל⁹⁰ שזהו בהיותינו בעולם הבריאה כו', ושמו"ע היא צלותא דעמידה⁹¹, והוא באצי' כו'.

והענין הוא⁸², דהנה כתיב⁹¹ והוא יושב פתח האהל, ופי' והוא, ע"ד מ"ש⁹² ועבד הלוי הוא, דעבודת הלויים ה' בשירה ובזמרה לעורר התפעלות המדות שבלב בהתגלות כו', ואין אומרים שירה אלא על היין⁹³, יין הוא בחי' בינה כנודע⁹⁴, והיא ההתבוננות להיות התעוררות המדות כו', והיינו כשמתבונן בגדולת ה' בכריאת והתהוות העולמות, דמה רבו מעשיך ה'⁹⁵ ומה גדלו מעשיך⁹⁶, והן ריבוי הנבראים וגדולי הנבראים⁹⁷, ובכאו"א יש אור וחיות פרטי המהווה ומחי' אותו, והכל נעשה במאמר וברוח פיו ית', ברוך שאמר והי' העולם⁹⁸, דבאמירה א' נבראו העולמות כו'⁹⁹, ובזה הוא אריכות ההתבוננות דפסוד"ז בגדולת ה' כו', ועי"ז מתפעל בלבו על אלקות, ולהיות בבחי' קירוב ודביקות באלקות כו'. ואח"כ בק"ש בה' אחד¹⁰⁰, איך שהוא אחד בשמים ובארץ וד"ר¹⁰¹ העולם¹⁰², דהיינו אפי'

82) בהבא לקמן - ראה אוה"ת שבהערה 1 (ע' שנט ואילך).

83) = בר נש.

84) עכ"ל הזהר שם.

85) ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' שלח ואילך. לקמן ע' וארצא ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' מ ואילך.

86) ראה תו"א א, ב.

87) ראה זח"ג כב, ב. לקו"ת שה"ש מז, א.

88) אמור כג, יז.

89) ראה לקו"ת במדבר יז, סע"ד ואילך. כ, א ואילך.

90) סה"מ צ להצ"צ קטו, א. ד"ה אד' שפתי תפתח תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' רנח).

91) ראה פרי עץ חיים שער הק"ש פ"ד.

92) וירא ית, א.

92) קרח ית, כג.

93) ברכות לה, א.

94) ראה זח"ג ככו, א. לקו"ת דרושים לסוכות עט, ד.

ובכ"מ.

95) תהלים קד, כד.

96) שם צב, ו.

97) ראה תו"א וארא נה, ב ואילך.

98) סדר פסוד"ז.

99) ראה לעיל פק"נ (ע' תא). וש"נ.

100) ואתחנן ו, ד.

101) = וד' רוחות.

102) ראה סמ"ק סימן ב. הובא בבית יוסף או"ח סימן סא

(ד"ה כתב סמ"ק). שו"ע ודאדה"ז או"ח שם סעיף ו.

בהשתל' שמים וארץ רוחניים וגשמיים כו', הכל מתאחד ביחודו ית' כו'. ויחוד זה הוא בהאוא"ס שבבחי' שייכות עכ"פ אל העולמות כו', דבעצמות א"ס שאינו בגדר העולמות אינו שייך לומר אחד ג"כ, כי הוא יחיד ומיוחד בתכלית כו', וכידוע ההפרש בין אחד ליחיד¹⁰³, דאחד הוא התאחדות הפרטים, ויחיד הוא בחי' יחיד בעצם כו', וזהו דעצמות א"ס הוא בחי' יחיד ממש כו', אך בהאוא"ס שהוא בבחי' שייכות אל העולמות (דהיינו בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו') שייך ענין אחד, שכל מה שנתהווה הכל בטל ומיוחד, הן ו"ק הרוחניים הן ו"ק הגשמיים, ה"ה בטלים בתכלית, דכולא קמי' כלא חשיב כו'¹⁰⁴. וכל מציאות המקום דו"ק מעלה ומטה, וכן מציאות הזמן, הוא רק מצד הארתו ית' שבא בריבוי צמצומים והעלמות (דהיינו בחי' כח הפועל בנפעל שנת"ל, שכן הוא עד רום המעלות, גם בהתהוות בחי' מקום וזמן דאצי' כו'), אבל לגבי עצמות, הכל בטל ומיוחד בתכלית כו'. ומציאות הנבראים הוא רק מה שאוא"ס נותן להם ערך ומציאות, שאין זה בחי' מציאות כו', וג"ז שייך רק בהאוא"ס השייך אל העולמות, דבעצמות אוא"ס אינו שייך גם נתינת ערך כו', רק בהאוא"ס השייך לעולמות הו"ע נתינת ערך להעולמות, שאין זה שהן בבחי' מציאות כו', וכמשנת"ל פ' רל"ה¹⁰⁵. וכאשר יתבונן היטב בדברים האלה, ויהיו נקבעים בלבו באמת, אזי לא יחפוץ חפץ ורצון אחר זולתו ית', וכמ"ש¹⁰⁶ מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו', וכמ"ש¹⁰⁷ כלה שארי ולבבי כו', להיות בטל אליו ית' לדבקה בו לבדו ית' כו'.

קיצור. וענין הקימה, הנה בזהר לקיימא על רגלי' ירכין וגופא כחדא, ב' הראש מוגבה, תשב ג' שהרגלים נוגעים בארץ. דהנה, ק"ש היא צלותא דמיושב, ההתבוננות בגדולת ה' בהתהוות, וה' אחד שהכל בטל, והיינו באוא"ס השייך אל העולמות, ורק שהאוא"ס נותן להם ערך, ועי"ז כלה שארי לדבקה בו לבדו ית'.

שמב) והנה ¹⁰⁸ ידוע דבהד' תיקונא שכינתא¹⁰⁹, מטה שולחן כסא ומנורה¹¹⁰, הכסא הוא ק"ש, שזהו התפעלות המדות הבא ע"י השגה כו', כי המדות נק' כסא, וכמ"ש¹¹¹ השמים כסאי, שמים הוא אש ומים¹¹², והו"ע המדות¹¹³, בחי' אה' כרשפי אש, ובחי' אהבה הנמשכת כמים לדבקה בו כו', והם כסא, כס א', שהם כסא ומכוון לבחי' אלה, אאלפך חכ' ואאלפך בינה¹¹⁴, בחי' חו"ב, תרין ריעין¹¹⁵, להשכיל ולהתבונן בגדולת ה' וביחודו ית' כנ"ל, ושיהיו מאירים ונמשכים בהמדות, להיות ואהבת את כו'¹¹⁶, ובכל לבבך¹¹⁶ בשני יצריך¹¹⁷, שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה', ואז נעשים המדות בבחי' כסא ומכוון

(103) ראה תו"א שם.

(104) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(105) ע' תרנא.

(106) תהלים עג, כה. וראה לקו"ת תזריע כ, א ואילך.

המ"צ להצ"צ קלח, א ואילך.

(107) שם, כו.

(108) בהבא לקמן – ראה אה"ת שבהערה 1 (ע' שנו

ואילך). וראה גם סה"מ תרנ"ד ע' קנח ואילך. תרצ"א ע' רד ואילך.

(109) ראה זח"ב קלג, א. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב

ס"ע תרכז ואילך.

(110) מלכים"ב ד, י.

(111) ישעי' סו, א.

(112) ראה ב"ר פ"ד, ז. חגיגה יב, סע"א. פרש"י בראשית א,

ח.

(113) ראה תו"א בראשית א, א. לקו"ת בחוקותי מח, ב.

(114) איוב לג, לג. שבת קד, א.

(115) ראה זחר ח"ב נו, א. ח"ג ד, א.

(116) ואתחנן ו, ה.

(117) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ.

להשכל המתבונן, להיות מוח שליט על הלב כו'¹¹⁸. ונק' זה בשם שליטה¹¹⁹, כי מתחלה הוא בבחי' אתכפיא, דהיינו שחיוב השכל מכריח את הלב לרצות, דהיינו שהרצון שבלב אינו מצ"ע, כ"א מצד שהשכל מחייב כן כו', והוא בחי' חיצוניות הלב כו'. ואח"כ בא לידי אתהפכא, היינו שההתבוננות מאירה כ"כ בגילוי בלב עד שלבו חפץ באמת באלקות כו', וזהו בחי' פנימיות הלב כו', וכמ"ש במ"א¹²⁰. משא"כ אם אינו מתבונן היטב, ואין הדברים נקבעים בלבו כו', הרי המדות הן נפרדים מהמוחין כו', ואז ה"ה נמשך אחר שרירות לבו, כטבע מדותיו הבהמיים, דעיר פרא אדם יולד כו'¹²¹. ועי"ז נא¹²² אלביש שמים קדרות כו', דהמדות אש ומים נמשכים בהבלי העולם כו' (והיינו שגם המדות דנה"א נמשכים ונגררים אחרי המדות דנה"ב, וכידוע בענין סרכות הריאה כו'¹²³). אבל ע"י ההתבוננות בק"ש שמתבונן היטב בהעמקת הדעת, נעשו השמים בחי' כסא לבחי' אאלפך חכ' כו'. ועי"ז נמשך מלמעלה ג"כ בחי' השמים כסאי, וכמ"ש¹²⁴ היושבי בשמים כו', דשמים הן בחי' המדות, והן בחי' ו"ק, הגדולה והגבוה' והת"ת כו', להיות שורה ומתגלה בהם יחודו ית', שהרי בעולמות, גם בעולמות בי"ע הרוחניים, אינו מאיר גילוי ה' אחד כו', וכ"ש בעולם התחתון, שהוא בחי' העלם והסתר כו', וענין היושבי בשמים הוא שיהי' גילוי ה' אחד כו', שזהו ענין הישיבה על הכסא, וכמא¹²⁵ כגוונא דאינון מתייחדין כו' קוב"ה לא יתיב על כורסייא דיקרי' כו', הרי יחוד וביטול זה דו"ק, שמתייחדים ובטלים לאוא"ס ב"ה הנמשך ושורה בהם, נק' יתיב על כורסיי' כו', והיינו כמשנת"ל פ' שמ"א¹²⁶, דבעצמות א"ס ב"ה אינו שייך ענין אחד כלל כו', ורק בבחי' האור והגילוי מן העצמות כמו שהוא בבחי' שייכות אל העולמות, שייך ענין ה' אחד, וע"כ הוא בחי' ישיבה כו', וכמשי"ת. אך ענין הישיבה הוא להיות גילוי בחי' ה' אחד בעולם, וזהו ע"י העבודה דק"ש, דהיינו שנקבע בלבו ענין אחדות ה', ונעשה מזה התעוררות המדות בבחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב, שזהו שהמדות הן בבחי' כסא אל המוחין כו', עי"ז נמשך מלמעלה ג"כ בחי' היושבי בשמים, להיות גילוי בחי' ה' אחד כו'.

תשג ועפ"ז יובן מ"ש בראשית ברא אלקים, והיינו בריאת שמים וארץ במח' ורצון, דכשעלה ברצונו להוות הרי נתהוו במח' ורצון כו', וזהו שת"א¹²⁷ בקדמין ברא, דהיינו מקדם עד שלא נעשו כו'¹²⁸. ומ"ש אח"כ¹²⁹ ויאמר אלקים יהי רקיע, זהו כמו שנפרטו בדבור, אך מ"ש תחלה שנבראו השו"א¹³⁰, זהו שנבראו בבחי' מח' ורצון כו', דשם אינם בבחי' מציאות, רק מה שאוא"ס נותן להם ערך ומציאות כו', ועי"ז נפרטו אח"כ המאמרות דהיינו להיות בחי' המציאות ממש, שזהו ע"י בחי' דבור עליון, וזהו ויאמר אלקים, בחי' אמירה ודבור להיות המציאות ממש. אבל מ"ש בראשית ברא אין זה בבחי' מציאות כו'. וזהו דעם היות שבראשית נמי מאמר הוא¹³¹, ונתהוו בזה העולמות כו', מ"מ,

(118) זח"ג רכז, סע"א. וראה תניא פי"ב (יז, רע"א). פי"ז (כג, א). פ"ל (לה, ב). פנ"א (עא, סע"ב).
 (119) ראה גם סהמ"צ להצ"צ צו, ב ואילך.
 (120) ראה סה"מ תרנ"ט ע' קע. וש"נ. לעיל פקס"ג (ע' תמו).
 (121) איוב יא, יב.
 (122) ישעי' נ, ג.
 (123) ראה לקו"ת דרושים לר"ה סב, א ואילך. וראה לעיל פקס"ב. פער"ב (ע' תמג. ס"ע תשנו).
 (124) תהלים קכג, א.
 (125) זח"ב קלה, א.
 (126) ע' ותשא.
 (127) = שתירגם אונקלוס.
 (128) ע"פ ישעי' מו, י.
 (129) בראשית א, ו.
 (130) = השמים וארץ.
 (131) ר"ה לב, א.

לא נא' כאן ויאמר, להיות שזהו מאמר כללי¹³², היינו בבחי' מח' ורצון שאינו בבחי' מציאות כו'. וזהו אומרו והארץ היתה תהו, דעם היות שברא אלקים, ה"ז לא בבחי' מציאות דבר, רק מה שאו"ס נותן להם ערך, היינו ההתהוות כמו שהוא בידיעתו ית', שהוא רק בבחי' נתינות ערך ומציאות, לא בבחי' מציאות כו', וע"כ במדרי' זו הוא בחי' האחדות כו' כנ"ל. אך הכוונה הוא שיהי' גילוי בחי' ה' אחד בעולם, זהו"ע בראשית, ברא שית. דהנה, שיתין הן בחי' יסוד, והיינו בחי' כלי המקבל כו'. וי"ל שזהו ג"כ בחי' ששה מדות, כמ"ש בזהר בכ"ד¹³³, ברא שית, ששה מדות כו'¹³⁴, והיינו שהמדות הן כלים להמוחין, להיות מאיר בהם גילוי המוחין, ושיהי' אהבה אמיתית כו'. וז"ע ניסוך היין בהשיתין¹³⁵, היינו המשכת בחי' הבינה כו', שזהו העבודה דק"ש כנ"ל. ועי"ז נמשך גילוי בחי' ה' אחד כו'. וזהו שעל יין הנסכים כתי'¹³⁶ יין המשמח אלקים, היינו גילוי ש' הוי' באלקים כו', דהנה, ש' אלקים הוא שמצמצם להיות בחי' היש, וכמ"ש¹³⁷ שמש ומגן הוי' אלקים כו', אבל גבי ש' הוי' כתיב¹⁰⁰ ה' אחד כו', ויין הוא המשמח אלקים, להיות גילוי בחי' הוי' אחד כו'. וכמו בשבת, שהעבודה הוא בבחי' יחוד¹³⁸, וזהו דבשבת אומרים כגוונא דאיןון מתיחדין כו'¹²⁵, כמ"ש במ"א¹³⁹, והיינו דבשבת כתי'¹⁴⁰ ויכל אלקים, שכלו הצמצומים כו'¹⁴¹, ומאיר גילוי ש' הוי', שבת להוי' כו'¹⁴². וזהו בראשית ברא שית, דמ"ש בראשית ברא כו' הוא הבריאה שברצון, שהכל בטל ומיוחד כו', ושיהי' הגילוי, זהו"ע השיתין, והוא ע"י העבודה דק"ש בהתבוננות דה' אחד, שנקבע בלבו, ומתעורר באהבה, שאין לו חפץ ורצון זה כו', ועי"ז גילוי בחי' ה' אחד כו'. וזהו בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, דהיינו בריאת שמים וארץ כמו שהוא בידיעתו ית' כו'. וזהו והארץ היתה תהו, שאין זה בבחי' מציאות כו' והכל יחיד ומיוחד כו'. ומה שמודיעים זה, הכוונה היא שיהי' גילוי בחי' ומדרי' זו. וזהו בראשית, ברא שית, שע"י העבודה דק"ש, שהמדות הן בבחי' כסא להמוחין, שמאיר בהם גילוי המוחין, שהוא ההשגה וההתבוננות בה' אחד, ובא עי"ז לידי אהבה אמיתית, שלא יש חפץ ורצון זר כו', ע"י¹⁴³ נמשך בחי' גילוי ה' אחד בגילוי בעולם כו'.

קיצור. וזהו בחי' כסא, היושבי בשמים, מדות שע"פ טו"ד, שהמוח שליט על הלב, תחלה בבחי' אתכפי', חיצוניות הלב, ואח"כ אתהפכא, פנימיות הלב, ועי"ז היושבי בשמים, גילוי ה' אחד בעולם. וזהו בראשית ברא, במח' ורצון, לא בבחי' מציאות, ואח"כ נפרטו בדבור בבחי' מציאות. והכוונה להיות גילוי ה' אחד, ז"ע בראשית, ברא שית, היושבי בשמים. וזה"ע ניסוך היין בשיתין, משמח אלקים, גילוי ה' אחד.

(138) ראה תורת חיים שבהערה הבאה.

(139) ראה תורת חיים יתרו רסד, ריש ע"ב. תצוה שנא, ג.

(140) בראשית ב, ב.

(141) ראה לקו"ת בהר מב, ג. בלק עב, א. פינחס עט, ג.

שה"ש לב, א.

(142) יתרו כ, י. ואתחנן ה, יד.

(143) ע"י: אוצ"ל: עי"ז.

(132) ראה לקו"ת בהר מא, ד. סה"מ תרמ"א ע' רצג ואילך.

תרמ"ד ע' שטז ואילך. תרנ"ט ע' קמט ואילך.

(133) = בכמה דוכתי (ראה זהר ח"א ג, ב. טו, ב. ועוד).

(134) ראה סה"מ תרל"ד ע' נד. ובכ"מ.

(135) ראה משנה סוכה מח, ריש ע"ב. גמרא שם מט, א.

רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ב ה"א.

(136) ספר שופטים ט, יג (ושם: תירושי).

(137) תהלים פד, יב.

בס"ד. ש"פ נח, העת"ר

תשד אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים כו' בדורותיו את האלקים התהלך נח.² וצ"ל מהו"ע תולדות נח, הלא אח"כ כתיב³ ויולד נח כו', ובפסוק זה מדבר אודות נח עצמו, וא"כ מהו אומרו אלה תולדות נח. ומהו"ע נח ב"פ. גם מהו אומרו בדורותיו. גם צ"ל מ"ש את האלקים התהלך נח, אחר שכבר אמר איש צדיק תמים הי', מהו עוד אומרו את האלקים התהלך כו'. ובזהר במקומו דנ"ט סע"ב אי', נח איתחזי מימא דאיתברי עלמא למהוי בתיבה בחיבורא חד כו', צריכים ג"כ להבין מהו נח, ומהו תיבת נח, ומהו"ע התחברות שלהם כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁴ מאה"ז⁵ בכל זימנא דאעיל ב"נ⁶ לאינון יומין עילאין כו' צריך למיקם על רגלוי ירכין וגופא כחדא תמן כדכורא דקיימא בחילא כו'. ונת"ה הפרש בין ישיבה לעמידה בג' ענינים. דבישיבה, הרגלים עם הגוף אינם במדרי' אחת, דהגוף יושב על הכסא, והרגלים מושפלים למטה כאלו מובדלים מן הגוף, ובעמידה, הרגלים הן במדרי' אחת עם הגוף. הב', שבישיבה הראש מושפל, ובעמידה הראש מוגבה למע'. הג', שבישיבה רגליו מוגבהים מן הארץ, ובעמידה רגליו עומדים ונוגעים בארץ כו'. ונת"ה ענין הישיבה בעבודה הו"ע ק"ש, שהוא התגלות המדות ע"י השגה והתבוננות, שע"י שמתבונן תחלה בגדולת ה' בבריאת והתהוות העולמות, ואח"כ בק"ש שמתבונן בה' אחד, נעשה התעוררות האה' ברשפי אש להכלל באוא"ס ב"ה כו', שהאבה נעשה כסא ומכון אל המוחין כו'. וז"ע השמים כסאי', דשמים, אש ומים⁸, הו"ע האה' כרשפי אש או האה' הנמשכת כמים, שהן כסא אל המוחין כו'.

שמג) והנה⁹ כ"ז הוא בק"ש שנקרא צלותא דמיושב¹⁰, דשמע ישראל¹¹ הו"ע ההתבוננות, שזהו בחי' מוחין דאימא כו', ועז"נ¹² ממושבותיכם תביאו לחם תנופה, דאימא עילאה מקננא בעולם הבריאה¹³, שנקרא עולם הכסא כו'¹⁴, שהעבודה היא להיות התגלות המדות ע"י ההתבוננות, שהמדות הן כלים לגלוי אור המוחין, ובבחי'

-
<p>(6) - בר נש.
(7) ישעי' טו, א.
(8) ראה ב"ר פ"ד, ז. תגיגה יב, סע"א. פרש"י בראשית א, ת.
(9) הבבא לקמן - ראה אוה"ת שבעה ערה 1.
(10) ראה זח"ג קב, ב. לקו"ת שה"ש מז, א.
(11) ואתחנן ו, ד.
(12) אמור כג, יז. וראה לקו"ת במדבר יז, סע"ד ואילך. כ, א ואילך. סהמ"צ להצ"צ קטו, א. ד"ה אד' שפתי תפתח תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' רנח).
(13) תקוני זחר ת"ו (כג, א). עץ חיים שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ג.
(14) פרדס שער טז (שער אבי"ע) פ"ג. עץ חיים שער מז (שער כסא הכבוד) פ"א. פ"ד"ה. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ה.</p> | <p>(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה וזה מעשה המנורה באוה"ת בהעלותך ע' שם ואילך* - כנסמן לקמן בהערות.
להתחלת וסיום המאמר ראה ד"ה אלה תולדות נח באוה"ת נח ח"ג תקצז, א.
(2) נח ו, ט.
(3) שם, י.
(4) פשמ"א (ע' ותשא).
(5) - מאמר הזהר (ח"ב קפג, א).</p> |
|---|--|
-
- (*) ועם הוספות וכו' - ד"ה הבריח התיכון תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' קנו ואילך). ד"ה נעשה נא תרצ"א (סה"מ תרצ"א ע' רד ואילך). ד"ה ואתה ברחמיך הרבים תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' צ ואילך).

כסא להם כו'. אבל שמו"ע היא צלוחת דמעומד¹⁰, שזהו במדר' דאצי'. ועז"א בזהר הנ"ל בכל זימנא דאעיל ב"נ לאינון יומין עילאין, היינו בע"ס דאצי' כו', והוא גילוי בחי' מוחין דאבא כו', ושם העבו' אינה בבחי' התגלות המדות, כ"א בבחי' ביטול בתכלית, שעז"נ¹⁵ ואחר האש קול דממה דקה, דאחר האה' ברשפי אש, שזהו בק"ש, הוא קול דממה דקה בשמו"ע, בבחי' ביטול בתכלית, משום דתמן קאתי מלכא כו'¹⁶.

דהנה⁹ ידוע ההפרש בין חכ' ובינה¹⁷, שזהו ע"ד שאינו דומה שמיעה לראי'¹⁸, דבינה היא בחי' שמיעה והשגה לבד, שזהו מרחוק כו', וכמו השומע דבר, הרי אינו יודע עצם הדבר, שבאם הי' יודע עצם¹⁹, א"צ לשמוע מזולתו, אלא שאינו יודע עצם הדבר, ושומע מזולתו, ה"ה מבין את הדבר איך ומהו, ומצייר אותו בשכלו כו', ומה שפועל בו הוא, שע"י שמיעת הדבר נעשה אצלו הרצון והתשוקה לזה כו'. וכמו"כ הוא בהשגה, שהוא ברחוק מן העצם, ורק בחי' ידיעת המציאות לבד כו', וכמו בהתבוננות דה' אחד¹¹, אינו יודע מהות ועצם ענין אחדות ה', רק בהשגה לבד, שמשיג איך שהכל בטל ומיוחד כו', ועי"ז נעשה האה' להכלל כו'. אבל ראי' היא מקרוב, שרואה עצם מהות הדבר כו', וכמא'²⁰ איזה חכם הרואה את הנולד, שרואה את הנולד מאין ליש²¹, וממילא ה"ה רואה איך שהיש בטל במציאות להאין האלקי כו'. דהנה, הנבראים נתפסים בבחי' יש, מפני שאינם מרגישים את מקורם, לפי שהאין האלקי מתעלם ומסתתר מהם, והו"ע העלם והסתר הבורא מהנברא כו'²², והיינו שהנברא אינו מרגיש כלל שיש מקור המהווה אותו, ועי"ז הוא נתפס בעצמו במציאות יש כו'²³. אבל כאשר רואין איך שהאין מהווה את היש, הרי רואין איך שהיש בטל במציאות אל האין כו', וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ג²⁴ אלמלא נתנה רשות לעין לראות כו', היו רואין איך שבאמת היש אינו במציאות כלל, והוא בטל לאין כו'. ולכן, בק"ש, שהוא בחי' השגה לבד בגדולת ה' ובהיחוד דהוי' אחד כו', ה"ז בבחי' אהבה כרשפי אש או בבחי' קירוב ודביקות כו', אבל בשמו"ע, שהוא כעומד לפני המלך²⁵ ורואה את המלך כו', והיינו שרואה איך שהכל בטל ומיוחד, ומבלעדו אין ואפס כו', ה"ז בבחי' קול דממה דקה, בבחי' ביטול שלמע' מאהבה כו', דאהבה אינו ביטל, די שמי שאוהב כו'²⁶, וכאן נעשה בבחי' ביטול בתכלית, היינו בבחי' ביטול עצמי, משום דתמן קאתי מלכא, שרואה עצם מהות הדבר כו'.

תשה

וזהו ג"כ דק"ש נקרא צלוחת דמיושב, שהרגלים עם הגוף אינם במדר' א', כ"א הגוף לבדו הוא בערך במדר' א' עם הראש, אבל הרגלים אינם מיוחדים כ"כ עמהם כו', כי, הראש זהו השכל המתבונן, והגוף הם המדות אהוי"ר ורחמים שהאדם מעורר רחמים

תקה. עת"ר ריש ע' עה.

23 ראה גם לעיל ספמ"ט (ע' קטו). סה"מ עז"ת ע' קנ.

תש"ז ע' 238.

24 עה, א (בשינוי לשון).

25 שו"ע אדה"ז או"ח סק"ד ס"ב.

26 ראה תו"א וארא נג, א. יתרו סז, ג. ויקהל קיד, ד.

מגילת אסתר קכג, ג. לקו"ת תזריע כ, ג. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קסה, ד ואילך. אמרי בינה שער הק"ש פ"צ

(קיו, ג). סה"מ"צ להצ"צ קלח, ב ואילך.

15 מלכים"א יט, יב.

16 ראה זח"ג רכג, ב (רע"מ). תקו"ז בהקדמה (ג, ב).

17 ראה סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תנט ואילך. ע' תקכג ואילך.

לעיל פרס"ט (ע' תשמז).

18 ראה מכילתא יתרו יט, ט.

19 עצם: אוצ"ל: עצם הדבר.

20 תמיד לב, א (ושם: איזהו).

21 ראה נתיא פמ"ג.

22 ראה סה"מ תרכ"ט ע' קנט ואילך. תרל"ג ח"ב ס"ע

על נפשו כו', ה"ה מיוחדים בשעת ק"ש, שזהו בחי' רשפי אש דאהוי"ר הנמשכים מן השכל כו'. והעיקר הוא בבחי' פנימיות הלב, שנת"ל פ' שמ"ב²⁷, שזהו שהאור והגילוי שבמוחין מאיר בגילוי ג"כ בלב, והו"ע בינא ליבא ובה הלב מבינ²⁸, שהלב מבינ בבחי' בינה שבמוח כו', והתפעלות הלב הוא בדרך ממילא כו', והרצון והתשוקה שבלב הוא מצ"ע כו', וכמשנת"ל. והרי המדות הן במדרי' א' עם המוחין, הן בהגילוי, שבלב מאיר האור בגילוי כמו במוח, והן בהעדר המורגש, דמדות אלו הן בלתי מורגשים כו' (ועם היות שאינן בבחי' העדר המורגש לגמרי, דבכלל ענין המדות הוא הרגש כו', מ"מ, ה"ז מתדמה אל המוחין, כי גם המוחין הם בבחי' מורגש, להיות שזהו השגה, וכל השגה היא בחי' יש כו', ובד"כ ה"ז בלתי מורגש, הן בהמוחין והן בהמדות כו'). משא"כ בחיצוניות הלב, שאין אור המוחין ממש מאיר בגילוי בלב, רק הארה לבד כו', ולכן הוא בבחי' הכרח לבד כו', אין המדות דומין אל המוחין, הן בהגילוי, והן בהמורגש, שה"ה מדות מורגשות כו'. ומ"מ, הרי המדות הן לפי אופן המוחין, שמתפעל באהוי"ר בלב, ומאיר בהם הארת המוחין כו', ועם היות שאינם כמו המוחין ממש, ה"ה מיוחדים עם המוחין כו'. אבל בחי' ירכין, שאינם עצמות המדות, חג"ת, כ"א בחי' נה"י, שהוא בחי' המעשה בפר"מ, אינו במדרי' א' עם הראש והגוף כו', כי ההתבוננות לא נמשך ממנה כ"כ בבחי' אורך למטה, שיהי' ממנה אור וחיות לבחי' המעשה כו', וגם אינו מאיר בזה אור וחיות המדות כו'. והגם דהמקיימן באמת הוא האוהב שם הוי' וחפץ לדבקה כו'²⁹, וכן ע"י יראה הוא זהירות שס"ה ל"ת כו', זהו רק בדרך מקור, שאהוי"ר הן מקור רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת³⁰, אבל אור וחיות המדות אינו מאיר בזה כו', כי רק רושם לבד נשאר על כל היום בעשי' לפועל כו'. והוא בחי' נצח, ענף החסד, והיינו, שאחר האה' נשאר הסכם על קיום המצות בפועל בכל היום כו'. ומ"מ, אינו דומה כמו הסכם לבד, בלי הקדמת אהבה קודם, שאין בזה חיות כלל, כי יכול להיות הסכם חזק על סו"מ וע"ט³⁰ בפר"מ גם בלא הקדמת אה', והוא מצד התוקף שיש בנפש, ה"ה עושה הסכם חזק בלבו להיות סו"מ וע"ט בפועל, אבל אין בזה חיות כו', ובד"כ הן בחי' נו"ה השייכים לקבועמ"ש כו'. משא"כ כשיש הקדמת אה', אז גם ההסכם יש בו קצת חיות, שהוא רוצה בקיום המצוה, ומה שהוא היפך אלקות אינו רוצה בזה כו', והוא ע"י הקדמת האה', שהיא בחי' קירוב ודביקות באלקות, ה"ה רוצה בקיום המצוה, ויש לו חיות בזה כו', וכמ"ש במ"א³¹. אבל אינו דומה כלל כמו אור וחיות האה' כו'. ומכ"ש שאין בזה אור וחיות המוחין כו', וכידוע³² דיסוד אימא קצר, ואינו מגיע רק עד החזה דז"א, ואינו נמשך בנה"י דז"א כו'.

תשו

קיצור. והנה שמו"ע צלותא דמעומד, גילוי בחי' מוחין דאבא, והו"ע קול דממה דקה. דהנה, בינה הוא בחי' שמיעה מרחוק, והיינו רק ההשגה והתבוננות איך שה' אחד, וע"כ נעשה מזה האהבה והתשוקה. וחכ' הוא בחי' ראי', שרואה איך שהאין מהווה

(31) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קיז. סה"מ אעת"ר ע' רמ ואילך. ד"ה מצה זו תער"ב (סה"מ תער"ב ע' עב⁴¹. ע' קסח). סה"מ עזר"ת ע' צ.
(32) עץ חיים שער כא (שער לידת המוחין) פ"ג. שער כט (שער הנסירה) פ"ח. תו"א וארא נח, ג.

(27) ע' ותשב.
(28) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
(29) תניא פ"ד (ח, א).
(30) תהלים לד, טו.

את היש, והיש בטל במציאות לגמרי, וע"כ מזה הוא הביטול. וזהו דק"ש הוא בחי' ישיבה, שהראש עם הגוף יש להם חבור, והוא שע"י ההתבוננות נעשה התפעלות האהבה, והעיקר הוא בפנימיות הלב. אבל הירכין, והו"ע המעשה בפועל, אינו מיוחד, דאהבה היא רק מקור מ"ע, אבל הקיום הוא בבחי' נצח והסכם. והסכם לבד אין בזה חיות כלל, והסכם שאחר האהבה יש בזה חיות. אבל המדות, וכ"ש המוחין, אינן מאירים בהעשי, דיסוד אימא קצר, ונמשך רק עד החזה.

שדמ) והטעם וסיבת הדבר הוא³³, מפני שההתבוננות היא אינה עצמות המוחין ממשי, דעצמות המוחין הוא בחי' החכ, ובינה היא בחי' התפשטות המוחין כו'.

הן בענין ההשכלה, הרי עצם הדבר שכל הוא בנקודת ההשכלה דחכ, דכאשר נופל לו השכלה חדשה, הרי בתחלת בריקת וסקירת השכל הוא שבא העצם דבר שכל המתחדש אצלו כו', וגם מאיר לו אור עצם הענין כו', שהאור והגילוי שבנקודת ההשכלה הוא שמאיר אצלו עצם הענין כו'. ואח"כ כשבא בהשגה, שהוא הבנת הדבר איך ומה הוא, ובא בריבוי הסברים ובהתחלקות הפרטים בזה, ה"ז רק התפשטות הענין לבד כו'. עם היות שבזה דוקא מושג הענין, דהרי בנקודת ההשכלה הוא רק שידוע את הדבר, אבל אינו מושג עדיין, ובבחי' בינה ה"ז בא בהשגה, מ"מ, ה"ז רק התפשטות הדבר לבד כו'. וכמו"כ האור שמאיר בזה אינו עצם הענין, וכידוע³³ דדקות הענין שמאיר בנקודת ההשכלה ה"ז מתעלם בההשגה כו'. וענין ההתבוננות הוא דוקא בהשגת הדבר, כי מנקודת ההשכלה לא יהי' התעוררות המדה, כ"א מההשגה דוקא כו'. והנה, בהתבוננות יש לפעמים גם מבחי' החכ, דהיינו השכלת הדבר כו', והוא כאשר ההתבוננות הוא בעומק הענין (גם בבחי' חיצוני' המוחין כו'), מתחדשים אצלו ענינים בזה, שהענינים המתחדשים הן בסדר והדרגה דחור"ב, דהיינו השכלה והשגה כו', או לפעמים בשביל לידע איך ומה הוא, דכן הוא בהתבוננות שצ"ל שהענין יהי' בהנחה במוחין איך ומה הוא כו', שלפעמים צריכים לחדש בזה איזה ענין כו'. דהנה, בד"כ³⁴, ההנחה הזאת איך ומה הוא, זהו ע"י שמקשר א"ע יותר בההשגה, עי"ז תהי' ההנחה במוחו איך ומה הוא הענין כו'. אבל לפעמים אין השגה מספקת, כי בההשגה אינו מובן עדיין איך הוא הענין, ובהכרח לחדש בזה דבר, דהיינו שמגיע יותר לעומקו של הענין, שע"י הונח אצלו הענין כו', והרי יש בזה ענין ההשכלה שמחדש הדבר וההשגה בזה כו', דבהתחדשות הענין באמת מאיר לו גילוי אור הענין יותר כו'. אך התעוררות המדות הוא מההשגה דוקא, לא מההשכלה, שאם יהי' התעוררות המדה מההשכלה, ה"ז באחת משתי פנים, אם הוא במדרי' כזו שתהי' המדה מהשכלה דחכ, אין זה בבחי' התפעלות, כ"א בבחי' דביקות כו', דבאמת אין זה בכלל מדה, כי הדביקות אינה מה שרוצה להידבק, רק שנדבק ממילא בהאור המאיר לו כו'. ואם אינו במדרי' זו, הרי התפעלות המדה הנעשית מהשכלת הדבר אינה אמיתית כו'. ואמיתית המדות הן שבאים מההשגה דוקא כו', וז"ע ההתבוננות, שהוא השגת והבנת הענין באריכות ובריבוי הפרטים שבזה כו', כמ"ש במ"א³⁵, שכ"ז הוא בחי' התפשטות הענין כו'.

תשז

(34) - בדרך כלל.

(35) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' קנט ואילך. וינטרס ההתפעלות (מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' נא

(33) ראה סה"מ תרמ"ז ס"ע קב ואילך. תר"ן ס"ע רחצ.

תרנ"ד ע' סכב. תרנ"ו ע' סו. ע' קנא. ע' קעד. תרנ"ח ע' יב ואילך. תרנ"ט ע' נד. המשך תרס"ו ע' לט.

אמנם ידוע דאמיתית ענין החכ' הוא בחי' ראי', וזהו עיקר ענין השכל, הנקרא ראיית עין השכל כו', עין השכל הוא כמו עין המעיין, עיקרו ועומקו של מעיין כו', וכנודע³⁶ דחכ' נקרא מעיין, ובינה נהר כו', אך עומקו של מעיין זהו בחי' ראי' דחכ' כו', דראי' ה"ז ידיעה, דעם היות שזהו למע' מהשגה, היינו שאינו בא לידי השגה, רק שהשגות נמצאים מזה כו', כמ"ש במ"א³⁷, אבל זה אינו בא לידי השגה כלל כו', מ"מ ה"ז ידיעה כו', ואדרבא, היא אמיתית הידיעה, עד שהשכלי דחכ' נקרא התפשטות לגבי כו', וכדאי' באדר"ז דר"צ ע"א, דהאי חכ' אתפשט ואפיק מיני' בינה, הרי בחכ', מה שהיא בבחי' מקור לבינה, דהיינו השכלי דחכ', ה"ז בבחי' התפשטות לגבי עצם החכ', שהוא בחי' ראי' כו'. אמנם גם בהשכלי דחכ', כמו שהוא מצד החכ', ה"ה בבחי' הנחה שכלית כו', כמשנת"ל בכ"ד³⁸, ובינה מקבלת את השכלי לבד כו'. וא"כ, הרי בכל המדרי', החכ' היא בבחי' עצמי, דהיינו בחי' הראי' וההנחה שכלית, וגם בהשכלה הוא עצם הדבר שכל כו', ובינה הוא בחי' התפשטות הדבר לבד כו'. ולהיות שזהו בחי' התפשטות, אינו נמשך למרחוק כו', דהעצמי נמשך בכל מקום, אבל ההתפשטות אינו נמשך בכ"מ כו', ור"ל שנמשך בסדר והדרגה דצמצום והעלם כו' (ועמשנת"ל פ' שט"ו³⁹). וע"כ אין האור והגילוי בכל המדרי' כו'.

קיצור. וסיבת הדבר הוא, דהנה, עצמות המוחין הוא בחי' חכ', ובינה היא רק התפשטות המוחין, שהרי נקודת ההשכלה הוא עצם השכל, ומאיר בזה עצם⁴⁰, והשגה היא רק הבנת הענין, ואין בזה עצם האור. ועיקר החכ' הוא ראיית העצם, שגם השכלי דחכ' הוא התפשטות לגבי', ומ"מ, בחכ' גם בהשכלי העיקר הוא ההנחה. ובינה מקבלת רק השכלי, והתבוננות הוא דוקא בהשגת הענין (ויש בזה לפעמים גם בחי' חכ', דבעומק ההתבוננות מתחדשים ענינים, או שלהבנת הענין צריך לחדש דבר). והמשכה דהתפשטות הוא בסדר והדרגה, וע"כ יש הגבלה להגילוי.

שמה) ועוד זאת, שהבינה היא בבחי' מקבל מהחכמה, דחכ' שהוא עצמות השכל, דהיינו נקודת ההשכלה, הרי אין זה בבחי' מקבל, שהרי זהו השכל שנתחדש אצלו, ובינה הוא כמו כלי המבין את השכל. וכמובן מהמשל שאינו דומה שמיעה לראי'⁴¹, הרי השומע הוא מקבל מזולתו, וכמו"כ ענין שמע ישראל כו'⁴², שההתבוננות איך ה' אחד הוא עדיין אצלנו בבחי' שמיעה, כמו ששומע הענין הזה מזולתו, ולא שהוא רואה בעיניו ממש, ואינו דומה לראי', איזה חכם הרואה את הנולד⁴³, וכמו ומבשרי אחזה אלוקה⁴⁴ (ומבו' במ"א⁴² שזהו בחי' הכרה כאילו רואה, ובחי' ראי' חושיות הבאה מעניני העולם, וכמו שאו מרום עיניכם וראו כו'⁴⁵), וכמו אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים⁴⁴, שיהי' זה כאלו רואה בראי' חושיות כו', משא"כ שמיעה, בחי' בינה, היא בבחי' מקבל כו', דהיינו

תשח

ואילך). שער היחוד פרקים א"ד (קט, א ואילך). קונטרס

ע' קפב).

(39) ע' תתעד.

(40) נצטט: אוצ"ל: עצם הענין. או: עצם האור.

(41) איוב יט, כו.

(42) ראה לקו"ת ואתחנן ד, א.

(43) ישע"י מ, כו.

(44) ואתחנן ד, לה.

(36) ראה לקו"ת שה"ש לט, ב. שה"מ תרנ"ט ע' מו.

(37) ראה שה"מ תרמ"ז ע' קח ואילך. תרנ"ה ע' רב.

(38) = בכמה דוכתי (ראה לעיל פמ"ב. פ"ג ע' צג ואילך.

שאינן זה שהוא בעצמו יודע את הדבר, כמו בראי' שהוא רואה את הדבר כו', כ"א רק ששומע ומקבל את הדבר בשכלו כו'. וכיון שההתבוננות היא בבחי' מקבל, ע"כ⁴⁵ איידי דטריד למיבלע לא פליט⁴⁶, ולכן לא יומשך ממנה האור והשפע רק בקרוב כו'. וענין איידי דטריד למיבלע היינו שהענין אינו עצמי אצלו, ואינו מתעצם ממש אצלו, והוא תמיד בבחי' מקבל דטריד למיבלע, וע"כ אינו יכול לילך בזה למרחוק כו'. וכמו במשפיע ומקבל, דהמקבל את ההשפעה, כאשר ההשפעה אינה מתעצם עמו, א"א להתרחק מהמשפיע, דכאשר מתרחק מהמשפיע, מתעלם ומסתלק ממנו ההשפעה, וכאשר הוא מתעצם עמו, אז יכול להתרחק כו'. רק שבהמשל הוא באופן ההשגה, דכאשר עוד לא השיג הענין היטב (דהיינו שיהי' הוא משיג את אמיתית הענין), רק מה שקיבל מהמשפיע, ה"ז מתעלם ע"י הריחוק, וכאשר משיג בטוב, דהיינו שהוא משיג בעצמו את אמיתית הענין, ה"ז מתעצם עמו כו'. אמנם כמו"כ בכללות ענין ההשגה, להיות שאין זה שהוא יודע בעצמו הדבר (דהיינו בבחי' ראי'), כ"א רק שמשיג את הדבר, א"א לו להתרחק ממקורו, ונמשך רק בקירוב, והיינו בהמדות, שמתעורר באהוי"ר ע"י ההתבוננות. אבל בבחי' נה"י, שהוא השפעת המדות ובחי' המעשה שלהם, מסתלקת ההתבוננות, ונשאר רק רושם לבד כו'. משא"כ החכ' שהיא בחי' ראיית עין השכל, שזהו עצמי, לא רק התפשטות, והוא אצלו ענין עצמי שהוא הרואה כו', ה"ז מגיע גם בבחי' נה"י, דיסוד אבא ארוך כו'⁴⁷. וכמו בכל דרכיך דעהו⁴⁸, דהיינו, שגם בכל דרכיו, בקיום המצות בפועל, וגם בהילוך דרכי העולם, יהי' בבחי' התקשרות באלקות, ולא יסיח דעתו אפי' כרגע כו', זהו מבחי' החכ' דוקא, דכאשר הידיעה היא בבחי' התאמתות, ה"ז בלתי מסתלק ובלתי נפסק לעולם, שהענין אצלו תמיד בלי הפסק כו', וכ"ש בבחי' ראי' ממש כו'. ולכן החכ' היא בבחי' ביטול, לא בבחי' אה' כו', להיות שזהו בחי' ראי', ע"כ היא בבחי' ביטול כו', וזה מגיע בכל מקום, גם בבחי' המעשה כו', והיינו שהביטול וגם הגילוי מגיע גם בבחי' המעשה כו'. וענין הגילוי הוא ההרגש דאחדות ה' שאצלו בבחי' התאמתות, ה"ז אצלו בכל דרכיו ובכל עניניו גם במעשה בפועל כו', ובכל מקום הוא בבחי' ביטול עצמי כו'. וכמשל הראי', שנמשך למטה מהשמיעה, לתפוס גם דברים גשמיים כו'⁴⁹. וזהו שחור"ב הן אורך ורוחב, דבינה הוא בחי' רחובות⁵⁰ הנהר⁵¹ בבחי' התפשטות והתרחבות כו', ויש נו"ן שערי בינה⁵², שערים רחבים להמשיך האור בהמדות, אבל אינו נמשך באורך כ"כ כו'. וחכ' הוא בחי' אורך, והו"ע ל"ב נתיבות חכ'⁵³, כמו נתיב קצר וארוך שנמשך עד למטה מטה, גם בבחי' עשי' כו'.

ולכן, ק"ש, שהוא בחי' שמיעה והתבוננות, נקרא צלותא דמיושב, שבישיבה הגוף והראש הן במדרי' א', דהיינו בחי' האהבה הנמשכת מההתבוננות כו' (ומ"מ ישיבה בכלל היא בחי' ירידת והשפלת הראש והמוחין כו', והיינו דהמשכת המוחין במדות אינן כמו

(45) ראה גם סה"מ עטר"ת ע' רצו. תש"ט ע' 60 ואילך. (תשמז).

(46) ע"פ חולין קח, ב.

(47) ראה עץ חיים שער הכללים פ"י. שער כט (שער הנסירה) פ"ח. וראה לעיל פק"ד (ס"ע רחצ ואילך).

(48) משלי ג, ו. וראה גם סה"מ עטר"ת ותש"ט שם.

(49) ראה תו"א ס"פ וירא (טו, ד). לקו"ת ויקרא הוספות נד,

ג. וראה גם אוה"ת ואתחנן ע' סב ואילך. לעיל פרס"ט (ע')

(50) לשון הכתוב – וישלה לו, לז.

(51) זח"ג קמב, א (אד"ר). עץ חיים שער ח (שער דרושי

נקודות) פ"ד. תניא אגה"ק סו"ס טו. לקו"ת פ' ראה ית, ב.

שה"ש לט, ב ואילך. ובכ"מ.

(52) ראה ר"ה כא, ב.

(53) ראה ספר יצירה פ"א מ"א.

שהמוחין הן בראש ממש כו', לא מיבעי בבחי' חיצוניות הלב, שנמשך בזה רק הארה לכד כו', וגם ההתבוננות שבמוח הוא בבחי' חיצוניות המוחין, דהיינו המוחין השייכים אל המדות כו', ורק הארה מזה נמשך בהמדות להתפעל באהוי"ר בהתגלות הלב כו', אלא גם בחי' פנימי' הלב, דההתבוננות בזה הוא בבחי' פנימי' המוחין, בעצם ענין האלקי שלמע' מלבושי השגה, ובא בגילוי בלב כו', מ"מ אינו דומה ממש כמו שהוא במוח כו'. וכמ"ש במ"א⁵⁴ בענין סודות התורה כאשר בא מהם ההתפעלות בלב, וכמו גחין ר"ש ונשיק לעפרי⁵⁵, שזהו התפעלות הלב שבא בדרך ממילא כו', דמ"מ אין זה כמו התפעלות המוחין ממש⁵⁶, וכמו שזלגו עיניו דמעות⁵⁷, שהוא ההתפעלות במוח שלא בא בלב, שזהו גבוה במעלה ובמדרי' בבחי' המוחין כו', דכמו שבא בהרגש הלב, ה"ז נעתק קצת מעצמות המוחין ממש כו'. וזהו בהשגה דוקא, לפי שכללות ענין ההשגה אין זה עצמות המוחין, כנ"ל, ע"כ, כל שבא בבחי' המשכה, ה"ז יורד ממדרי' למדרי' כו', שנקרא זה בשם ירידה כו'. וזהו שבכללות הוא בבחי' ישיבה, דהיינו בבחי' ירידה והשפלה כו'. אבל בחי' ראי' דחכ', גם כמו שבא בהרגש הלב, דולבי ראה הרבה חכ' כו', אין בזה שינוי והעתקה כלל, והעצם הוא הנמשך בכל מקום, עד גם בבחי' עשי', וכענין בכל דרכיך דעהו כו', כנ"ל, אבל הירכין אינן מתייחדין עדיין עם הגוף כו'. אבל שמו"ע, שהוא בחי' חכ', ברוך אתה ה', בחי' גילוי וראי', וכמ"ש⁵⁸ והוי' עליהם יראה כו', הוא בעמידה, דירכין וגופא כחדא⁵⁹, דהיינו שנוגע הביטול גם בירכין כמו בהגוף, דהיינו גם בהחיצוניות כו', וכן הוא בהביטול דשמו"ע, שצ"ל בחיצוניות הגוף דוקא כו', וכמ"ש במ"א⁶⁰, והיינו לפי שהביטול דשמו"ע הוא הביטול דחכ', שמגיע גם בחיצוניות כו'. וזהו כדכורא דקיימא בחילא⁶¹, שתוקף ההעמדה על רגליו הוא בקיום המעשה בתומ"צ (דבאמת זהו המעמיד ומקיים את כל הגוף, דסוף מעשה עלה במח' תחלה⁶², ונעוץ תחב"ס⁶³ דוקא, וע"י המעשה דוקא נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה כו', וכמ"ש⁶⁴ צדקה תרומם גוי, דפי' גוי, ג' בחי' נה"י, וא"ו הן מדות, ויו"ד חכמה, שכ"ז מתרומם ע"י הצדקה כו'⁶⁵), והיינו שגם במעשה יהי' מאיר הביטול כו', משא"כ מהתבוננות לכד, יומשך האור והחיות בהמדות, אבל בכדי שיהי' ההשפעה גם בנה"י, בחי' המעשה, זהו ע"י הביטול מבחי' החכ' דוקא שלמע' מהשגה כו'. וזהו ג"כ החילוק הב' שבין ישיבה לעמידה, שבעמידה מוגבה הראש יותר מבישיבה, דהיינו הגבהת המוחין, כי בק"ש הוא בחי' מוחין דאימא, ובשמו"ע בחי' מוחין דאבא, שהן נעלים הרבה יותר, וע"ד שאינו דומה שמיעה לראי' כו'. ועי"ז גופא נמשך עמידת הרגלים, ע"י הגבהת הראש, שלפי שהחכ' והראי' גבוה יותר מבחי' ההבנה והשמיעה, לכך נמשך תוקף וחיות למטה יותר, היינו גם בבחי' ירכין כו'.

תקס"ג ח"א ע' ז ואילך (ועם הוספות וכו' אוה"ת נח תרב, סע"ב ואילך). ד"ה הנ"ל בתורת חיים נח פ"ל-מא (נג, ג ואילך).

(60) ע"פ פיוט לכה דודי.

(61) = תחילתן בסופן (ספר יצירה פ"א מ"ז).

(62) משלי יד, לד.

(63) ראה תר"א בראשית א, ב. אוה"ת שם ח"ו תתרכו, ב

ואילך. סה"מ תרל"ח ע' רלב ואילך.

(54) ראה אמרי בינה שער התפילין פקל"ד (קעו, ג). לעיל פרנ"ז (ע' תשיא). וש"נ.

(55) זח"ג קסח, א.

(56) ראה ד"ה וספרתם תרע"ג (סה"מ תרע"ג ע' רמב

ואילך). לעיל שם. וש"נ.

(57) זח"א צת, ב (במדרש הנעלם).

(58) זכר"ט, ט, יד.

(59) ראה ד"ה אלה תולדות נח במאמרי אדמו"ר הזקן

קיצור. ועוד, שבינה היא בחי' מקבל, כמו שמיעה מהזולת, ואידי דטריד למיבלע, שאין הענין מתעצם אצלו, שהוא עצמו יודע את הענין, לא פליט, למרחוק, כמו התלמיד, כ"ז⁶⁴ שאינו משיג בעצמו אמיתת הענין, א"י⁶⁵ להתרחק מהמשפיע. אבל חכ', ראי', שיודע בעצמו הענין, שמתעצם אצלו, נמשך למרחוק, כמו בכל דרכיך דעהו, דהרגש אחדות ה' הוא בכל עניניו. וזהו דבינה רוחב, וחכ' אורך. וזהו דק"ש ישיבה, שבמדות מאיר הענין, וג"ז בבחי' ישיבה, שאין עצמיות המוחין ממש מאירים גם בפנימיות הלב, וכמו גחין ר"ש, ובנה"י אינו מאיר. ושמו"ע צלוחת דמעומד, בחי' ראיית המהות, שמגיע גם במעשה, והוא העיקר, דנתב"ס. והסיבה, מפני שבעמידה הראש מוגבה, משא"כ בישיבה, מוחין דאבא דמוחין דאימא.

שמו' והנה באתעדל"ת בבחי' עמידה וביטול הנ"ל, נמשך ג"כ אתעדל"ע בבחי' ומדרי' תשי' זו, וכמ"ש⁶⁶ ועמדו רגליו ביום ההוא כו', כי, בחי' השמים כסאי הוא בחי' ישיבה, ואז כבי' אין הרגלים מגיעים למטה דהיינו שבעולם עשי' לא נמשך כלל הגילוי כו', כי אע"פ שלמע' נעשה בחי' יחו"ע באמירת אחד, שזהו בחי' יתיב על כורסיא⁶⁷, כנ"ל פ' שמ"ב⁶⁸, הרי גילוי זה רק למע' בעולמות עליונים, משא"כ למטה החשך יכסה כו'⁶⁹, ולכן דוקא לעתיד כתיב⁷⁰ ביום ההוא יהי' ה' אחד כו', שיהי' הגילוי למטה כו', אבל עכשיו, אע"פ שבק"ש ממשכימ האור וההמשכה להיות התלבשות אוא"ס ב"ה ששורה ומתגלה יחודו ית' בו' קצוות, ונקרא אחד כו', הנה גילוי זה עיקרו למע' לבד, אבל לא נמשך הגילוי בעשי', ולכן נקרא ישיבה כו', אבל לעתיד, שיהי' הגילוי למטה, נקרא ועמדו רגליו⁶⁶, עמידה ממש למטה כו'. והיינו מפני שבעמידה הוגבה ג"כ הראש כבי', פי' לפי שיהי' הגילוי מבחי' עליונה יותר מהגילוי דעכשיו כו', וע"כ יהי' הגילוי למטה כמו למע' כו'. וז"ע שיהי' נקרא כמו שנכתב⁷¹, דהיינו שהגילוי יהי' כמו שהוא בעצם כו', והוא שההמשכה יהי' המשכה עצמית, וע"כ כמו שהוא בעצם, כן יהי' ההמשכה והגילוי, ויהי' הגילוי עד למטה מטה כו', דכאשר כללות ההמשכה הוא בחי' הארה, לא עצמיות, אז בחי' האור והגילוי הוא הארה לבד, ויש בזה חלוקי מדרי' באופן ההמשכה, עד שלמטה נמשך האור רק הארה מצומצמת לבד כו', אבל כאשר כללות ההמשכה הוא בחי' המשכה עצמית, אז האור והגילוי הוא ג"כ העצמי, ואינו מתצמצם ומתעלם כו'. וזהו ג"כ מה שעל לעתיד נאמר⁷² והי' הוי' לי אלקים, דעכשיו כללות ההמשכה הוא מבחי' שם הוי' דלתתא, שהוא השם הוי' דסדר השתל' כו', והגילוי הוא ע"י שם אלקים, שהוא בחי' הצמצום כו', וזהו נכתב בשם הוי' ונקרא בשם אד' כו', אבל לעתיד יהי' נכתב בשם הוי' ונקרא בשם הוי'⁷³, והיינו שההמשכה תהי' מבחי' שם הוי' דלעילא שלמעלה מהשתל' כו', והגילוי יהי' ע"י שם הוי' דלתתא, שיומשך האור כמו שהוא, ויהי' בגילוי גם למטה כו'. וזהו דעכשיו הוא בחי' ישיבה, היושבי בשמים⁷³, וכתיב⁷⁴ כונן שמים בתבונה, בחי' מוחין דאימא, דבינה היא

(70) זכרי' יד, ט.

(71) ראה פסחים ג, א.

(72) ויצא כה, כא. וראה תו"א ויצא כא, ד. לקו"ת צו ת, ד.

(73) תהלים קכג, א.

(74) משלי ג, יט.

(64) = כל זמן.

(65) = אינו יכול.

(66) זכרי' יד, ד.

(67) זח"ב קלה, א.

(68) ע' תשב.

(69) ישע"י ס, ב.

עיקר ההשתל⁷⁵, ולכן מבחי' זו א"א להיות נמשך הגילוי רק בבחי' שמים כו'. אבל בחכ' יסד ארץ⁷⁴, שמבחי' חכ' נמשך הגילוי גם בארץ למטה. וזהו כמשל הגבהת הראש כו', להיות כי חכ' היא בחי' עצמות המוחין כנ"ל, ובחכ' שורה עצמות אוא"ס ב"ה⁷⁶, בחי' יחיד שלמעלה מהתלבשות במדות, בחי' אחד כו'. וכמ"ש⁷⁷ ואמת הוי' לעולם, דהיינו בחי' שם הוי' שלמע' מהשתל' כו'. דהנה, ההתהוות היא משם הוי', דהוי' ל' מהווה כו'⁷⁸, רק משם הוי' עצמו א"א להיות ההתהוות, כ"א ע"י שם אלקים כו', וזהו דהוי' הוא הוי' אחד כו', וכאשר מאיר גילוי שם הוי' בשם אלקים, אין זה עדיין אמיתית הוי', כ"א אמיתית דשם אלקים כו', ואמיתית דשם הוי' הוא שם ה' שלמעלה מהשתל', והוא בחי' יחיד כו', דהוי' דהשתל' (שזהו שם הוי' המהווה כו') הוא בחי' אחד, להיותו בבחי' השתל' עכ"פ כו', אבל ה' שלמע' מהשתל', הוא בחי' יחיד כו' (ועמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו⁷⁹). וזהו בחי' עצמות אוא"ס השורה בחכ' כו' (ועמ"ש לעיל פ' קס"ג⁸⁰). ולכן, בגילוי מבחי' זו, נמשך הגילוי גם למטה כו'. וזהו ועמדו רגליו, בחי' עמידה, ירכין וגופא כחדא כו'.

ובכ"ז יובן ענין ותקם את דבריה⁸¹, שיהי' קימה בבחי' מל'. דהנה, עיקר ענין הישיבה הוא בבחי' מל', וכמ"ש⁸² מושיב מלכים לכסא, והיינו כמו שהמל' יורדת לבי"ע, שהיא בבחי' ירידה והשפלה, ובריבוי צמצומים, ובחלוקי המדרי' בהגילוי' בעולמות ב"ע, עד שלמטה בעשי' הוא בחי' העלם האור למטה, וכמ"ש⁸³ בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כו', שאינו דומה הגילוי בעולם הברי' ובעולם היצי', ומ"מ מאיר בהם גילוי אור כו', וברי' ויצי' הן מ"מ בערך זל"ז, אבל בעשי' נאמר אף עשיתיו, הפסיק הענין כו'⁸⁴, ואות ה' מורה ע"ז, שהב' קוין מחוברין, וקו הג' נפסק כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה חייב אינש לבסומי כו'⁸⁵. ושרש ההמשכה היא מבחי' בינה, שהיא ההמשכה דס' השתל' כו' (וגם ידוע⁸⁶ דהפרסא הוא לבוש החשמל מבחי' בינה כו', וכד"כ הוא בחי' חיצו' הבינה כו'). והקימה בבחי' מל' הוא שיהי' ההמשכה מבחי' חכ', שע"ז נמשך גילוי אור במל', ולהיות הגילוי גם למטה כו'. וזהו ע"י העבודה דעמידה וביטול, שזהו בשמו"ע, צלותא דמעומד, שע"ז נעשה עליית המל' כו', וכמו ובעמדם תרפינה כנפיהם⁸⁷, דכנפי' הן אהוי"ר כנודע⁸⁸, ובעמדם בתפלה תרפינה כנפיהם כו', שע"ז נעשה עליית המל' באצי' כו'. וע"י העבו' דשמו"ע נמשך גם למטה, לרפאות החולים ולברך השנים כו'. וז"ע הקימה והעמידה, דקיימא בחילא כדכורא כו'. ובמדרי' דמל' גופא הוא עליית חיצוני' המל' בבחי' פנימי' המל'

תשיא

(81) נחמי' ט, ת. וראה לעיל פש"ט (ע' ותרצו ואילך).
 (82) איוב לו, ז (בשינוי לשון). פיוט מלך עליון בשחרית יום ב' דר"ה.
 (83) ישעי' מג, ז.
 (84) ראה לקו"ת בלק סו, א.
 (85) צה, ב ואילך.
 (86) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג. תו"א לך לך יב, ג ואילך. סידור עם דא"ח קמו, א. סהמ"צ להצ"צ ז, א.
 (87) יחזקאל א, כד"כה (ושם: בעמדם).
 (88) ראה תקו"ז תקון י (כה, ב).

(75) ראה לקו"ת צו יא, ד ואילך. אוה"ת דרושים לפסח ע' תשלא ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' קנב. ס"ע קנו. לעיל פנ"ו. פקל"ז (ע' קלה. ע' סב).
 (76) ראה תניא פל"ה בהגהה.
 (77) תהלים קיז, ב.
 (78) ראה פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיוה"א רפ"ד. וראה זח"ג רנז, סע"ב (ברע"מ). גינת אגוז (להר"י גיקטליא) חלק הראשון שער ההוי' (ד, א ואילך. הובא בשל"ה בהקדמה ד, ב ואילך). מורה נבוכים ח"א פס"א. טושו"ע או"ח סימן ה. ועוד.
 (79) המשך תרס"ו ע' רצא ואילך.
 (80) ע' תמד.

כמו שהוא באצי, בחי' כתר מל' כו'. והענין הוא, כמ"ש בזהר ח"א דרמ"ו ע"א, דמכנס"י ולעילא הכל בחי' דכר כו', דגם פנימי המל' הוא בבחי' דכורא כו' (ועמש"ל פ' ע"ז⁸⁹). וזהו"ע הקימה, עליית המל' היורדת לבי"ע, לבחי' פנימי המל', בחי' כתר מל' כו'. וההמשכה י"ל היא מבחי' אני שבאין דמל', שנת"ל פ' ש"מ⁹⁰.

וזהו ג"כ ענין ארוממך⁹¹ אלקי המלך⁹², דבחי' אלקי המלך, שזהו בחי' המל' כמו שיורדת לבי"ע בבחי' כח הפועל בנפעל כו', לרוממה ולהקימה, שז"ע העלי' בבחי' רוממות הא"ס, בחי' כתר מל', ובבחי' הרוממות שלמע' גם מאצי' כו'. והוא בעבודה דתפלה, שבסולם דתפלה יש ד' שליבות⁹³, שהן עליית המל' ממדרי' למדרי', עד שמו"ע, שראשו מגיע השמימה⁹⁴, בחי' שמי⁹⁵ השמים⁹⁶, שלמע' מבחי' השמים כסאי כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² אלה תולדות נח כו'. דהנה⁹⁷, נח הוא בחי' יסוד אבא, וזה נח ל' נייחא⁹⁸, דחכ' היא בחי' נייחא, וכמו דברי חכמים בנחת נשמעים כו'⁹⁹, וכענין קול דממה¹⁵, שהוא בחי' ביטול כו'. ותיבת נח, אי' בלקי' מהאריז"ל¹⁰⁰ שהיא יסוד אימא. ובזהר¹⁰¹ אי' שהיא בחי' המל', ושניהם אמת, דבחי' חכ' נמשך בכל המדרי', ותחלה היא ההמשכה בבחי' יסוד אימא הנמשך עד החזה דז"א, ואח"כ בוקע את יסוד אימא, ונמשך ביסוד ז"א ובבחי' מל' כו'. והו"ע ותקם את דברך, המשכת החכ' בבחי' מל' כו'. וז"ע נח נח ב' פעמים, כמו שהוא ביסוד אימא ובבחי' מל' כו'. וזהו בדורותיו, דדור דור הוא מל' דארי דארי, שורות שורות¹⁰², והו"ע דנה"י דאימא נעשה מוחין לז"א, ונה"י דז"א מוחין לנוק' כו', דבס' השתל' ה"ז מדרי' מחולקות כו', אבל בחי' החכ', שהיא בחי' עצמית, ה"ז נמשך בכל המדרי', גם בבחי' המל' כו'. וזהו ג"כ מ"ש את האלקים התהלך נח, דבינה ומל' שניהם נק' אלקים, דבינה נקרא אלקים חיים כו'¹⁰³, ובחי' חכ' נמשך בב' המדרי' כו'. וזהו תולדות נח, היינו ההמשכה והגילוי למטה, שזהו דוקא מבחי' נח, יסוד אבא כו'. וזהו שפרש"י עיקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים, שמבחי' החכ' נמשך גם בעשי' כו'. וזהו אלה תולדות, הן הגילויים וההמשכות למטה, זהו מבחי' נח דוקא. וזהו איש צדיק תמים הי' בדורותיו, בכל הדורות, את האלקים התהלך נח, שנמשך האור בבחי' מל' להיות הגילוי גם למטה כו'.

ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).

95) ע"פ עקב י, יד. תהלים קמת, ד. ועוד.

96) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ע' תריז ואילך.

97) בהבא לקמן – ראה אוה"ת נח שבהערה 1.

98) ראה ב"ר פ"ל, ה. זח"א נח, ב. תו"א ר"פ נח.

99) קהלת ט, יז.

100) נח ו, יג.

101) ח"א נט, ב ואילך ובהזר הרקיע שם.

102) ראה כתובות ט, א. ביצה טו, סע"ב. מגילה יב, א.

לקו"ת מסעי צה, ב. אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תקמט ואילך.

103) ואתחנן ה, כג. ירמי' י, י. ראה זח"ב סח, ב ובהגהות

הרח"ו שם. אוה"ת יתרו ס"ע תשצח ואילך. לעיל פקל"ז (ע'

שסב).

89) ע' קצג.

90) ע' תרצט ואילך.

91) תהלים קמה, א.

92) ראה לעיל פש"ה. פש"י. פש"ל. פש"ל"א ואילך. פש"ל"ה

ואילך. פש"ט ואילך (ע' תתמח ואילך. ע' תתסב ואילך. ע'

תתיח ואילך. ע' תתקכא ואילך. ע' תתקלב ואילך. ע' תתקמב

ואילך).

93) ראה מגלה עמוקות אופן קצו (הובא בילקוט ראובני

ע"ה"פ). אופן רג. של"ה חלק תושב"כ ר"פ ויצא (רצא, סע"ב

ואילך). לקו"ת בשלח ב, ב ואילך. סה"מ תרנ"ה ע' רכב ואילך.

תש"ח ע' 80 ואילך. אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע'

קמא ואילך. ספר השיחות תש"ז ס"ע 142 ואילך.

94) ויצא כח, יב. וראה זח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש

תשיב קיצור. ובאתעדל"ת בכחי' עמידה, נמשך מלמעלה ג"כ בחי' עמידה, ועמדו רגליו, דהיושבי בשמים הוא שהגילוי למעלה, ולמטה רק הארה, וזהו נכתב בהוי' ונק' באד', והוא מפני שבכללות ה"ז הארה לבד, ולעתיד נק' כמו שנכתב, שיהי' גילוי העצמות, ויהי' הגילוי למטה, והי' הוי' לי לאלקים, והו"ע ואמת הוי' לעולם, אמיתית דהוי'. וזהו ותקם את דבריו, עיקר ישיבה במל', ולכן אף עשיתיו, והקימה מבחי' חכ', בחכ' יסד ארץ. והוא ע"י צלותא דמעומד, שנמשך למטה לרפאות החולים. והיינו דמל' ג"כ בבחי' דכר. וזהו ארוממך, ע"י סולם דתפלה. והנה נח בחי' יסוד אבא, והתיבה יסוד אימא ומל', והיינו שהחכ' נמשך בכל המדרי', וזהו נח נח ב"פ. וזהו תולדות נח, תולדתן של צדיקים, ההמשכה והגילוי למטה.

בס"ד. ש"פ לך לך, העת"ר

ויאמר': ה' אל אברם לך לך מארצך כו' אל הארץ אשר אראך². וצ"ל דלכאו' תיבת לך מיותר, והול"ל לך מארצך, מהו לך לך. גם מה"ע מארצך כו', למה צריך לאמר לו מהיכן ילך, הו"ל רק להודיעו להיכן שילך, אבל מאיזה מקום אינו צריך להגיד לו, ומהו שמאריך בזה מארצך וממולדתך ומבית אביך כו'. גם צ"ל מ"ש אל הארץ אשר אראך, דהו"ל להודיעו איזה, ומהו אומרו סתם אשר אראך כו'. ואח"כ בהבטחות שאומר³ ואגדלה שמך, לכאו' מהו המעלה גבי אברהם הגדלת השם⁴, אחרי שנאמר בו⁵ ואנכי עפר ואפר כו'.⁶ ולהבין כ"ז ילה"ק משנת⁷ לפי' ארוממך אלקי המלך⁸, לרומם את אלקי המלך, דזהו בחי' חיצוני' המל' שיורדת לכי"ע בבחי' כח הפועל בנפעל, לרוממה בבחי' רוממות א"ס דבחי' כתר מל' ובבחי' אוא"ס שלמע' מאצי'. והוא ע"י העבודה דתפלה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה⁹ בשמו"ע, שמגיע בבחי' שמי¹⁰ השמים¹¹ שלמע' מבחי' השמים כסאי כו'.¹² ועי"ז נמשך גילוי אוא"ס במל', שז"ע עמידה למע', בחי' ועמדו רגליו ביום ההוא¹³, להיות הגילוי במל' ולמטה כו'.

שמז) והנה הפי' הב' בארוממך¹⁴ הוא מלמעלמ"ט, להמשיך בחי' רוממות הא"ס במל', והיינו שיהי' גילוי אוא"ס במל' כו'. וזהו ג"כ ותקם את דברך¹⁵, לעשות קימה בבחי' דבור העליון דבחי' דבור העליון שבא בריבוי צמצומים הרי האור מוסתר ונעלם, שאין בזה גילוי האור כו', וכמשנת¹⁶ פ' של"ו¹⁶ בענין וגבורתך ידברו¹⁷, דהה' גבורות שלצורך בנינה אינם בבחי' מיעוט האור לבד, כ"א להעלים ולהסתיר את האור כו', והרי אין בזה אור עצמי כלל כו', וממילא הרי בנבראים הוא בחי' הסתר והעלם לגמרי כו'. שהרי גם בנבראים העליונים אינו מאיר גילוי אלקות ממש, וכמ"ש¹⁸ כי לא יראני האדם וחי, שאפי' חיוה"ק הנושאים את הכסא אינם רואים את הכבוד כו'.¹⁹ דחיות הקדש הן בעולם היצי' כנודע²⁰. וכמו"כ גם בעולם הברי', דאימא

תשיג

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על אוה"ת מטות ע' אירפג ואילך. ע' א'שא ואילך. א'שטז ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
 ד"ה וקבל היהודים תשכ"ז (סה"מ תשכ"ז ע' קעה ואילך). מיוסד, כנראה, על מאמר זה.
 (2) לך לך יב, א.
 (3) שם, ב.
 (4) ראה אלשיך ע"פ.
 (5) וירא יח, כז.
 (6) ראה גם רד"ה ויאמר גו' לך לך תרס"ו (המשך תרס"ו ע' תקיג).
 (7) ראה לעיל פש"ה. פש"י. פש"ל. פש"א ואילך. פש"ה ואילך. פש"ט ואילך. פשמ"ו (ע' תתמח ואילך. ע' תתסב ואילך. ע' תתקיא ואילך. ע' תתקכא ואילך. ע' תתקלב ואילך. ע' תתקמב ואילך. ע' תתקסא).
 (8) תהלים קמה, א.
 (9) ויצא כת, יב. וראה זח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקר"ז תמ"ה (פג, א).
 (10) ע"פ עקב י, יד. תהלים קמת, ד. ועוד.
 (11) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ע' תריז ואילך.
 (12) ישעי' סו, א.
 (13) זכרי' יד, ד.
 (14) פירוש הא' – לעיל פש"ה פשמ"ו.
 (15) נחמי' ט, ח.
 (16) ע' ותרצב.
 (17) תהלים שם, יא.
 (18) תשא לג, כ.
 (19) ראה במדבר ספי"ד.
 (20) ראה עץ חיים שער מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש מ. סה"מ תרפ"ב ע' רצ ואילך. וש"נ.

עילאה מקננא בכורסיא²¹, ומשיגים השגות גדולות באלקות, שהרי החיות שלהם ה"ה משיגים בבחי' השגה גמורה, עד שנא' עליהם²² עומדים ממעל לו, וידוע²³ שזהו מצד ההשגה שלהם, שההשגה ה"ה מקפת את הדבר, וע"כ הן ממעל לו כו', וגם משיגים איך שאוא"ס קדוש ומובדל מן העולמות כו', הנה כ"ז הוא בחי' השגת המציאות לבד כו'. דהרי גם בינה היא בחי' ידיעת המציאות לבד, וכמשנת"ל פ' שמ"ג²⁴ דבינה היא בחי' שמיעה, בחי' ידיעת המציאות כו'. אמנם, מה שאימא עילאה מקננא בכורסיא, אין זה בחי' עצמות הבינה, כ"א כמו שמתלבשת במל' ובוקעת את הפרסא כו'²⁵. וע"כ אינו דומה השגת המלאכים דברי' להשגה דבינה, שזהו ידיעת המציאות דבחי' חכ', דחכ' הוא בחי' אור עצמי, ובינה היא ידיעת המציאות דבחי' האור עצמי דחכ' כו', אבל השגת המלאכים הוא בבחי' חיצוני' המל', וכמ"ש²⁶ וצדקתך ירננו, צדק מלכותא קדישא כו'²⁷, שזהו בחי' הארה דהארה, הנקרא הארה נבדלת כו' (ועמשנת"ל פ' של"ט²⁸), הרי אינו דומה כלל ידיעת המציאות דהארה נבדלת לידיעת המציאות דאור עצמי כו'.

ופנימיות הענין הוא, דהנה באצי' הוא רק הארת הקו, וכל הארה הוא בחי' מציאות לבד, וכמשנת"ל פל"ח²⁹, ובחכ' י"ל שמאיר עצמות הקו, וכמשנת"ל פקל"ז³⁰, ועמשית"ל, ובכללות האצי' הוא בחי' הארה לבד, וזה"ע ידיעת המציאות דבינה, היינו שזהו רק ידיעת ההארה, לא העצם כו', אבל ההארה נודע מהותה ממש, דכן הוא בכללות האצי', ונק' ידיעת המציאות מפני שהיא הארה לבד. משא"כ בנבראים, ענין ידיעת המציאות הוא שנודע רק מציאת הדבר ולא המהות כלל, גם לא מהות המציאות, והיינו שבאמת אין זה גילוי הארה ג"כ. וכמ"ש הפרדס³¹, שלמטה, ידיעת המציאות אינו אפי' זיו מהעצמות, ולמעלה, המציאות זהו זיו מהעצמות. וכמ"ש במ"א³² בענין ההפרש בין ג"ע לעולם, דבג"ע גילוי ג"ר, ובעולם ז"ת, ולכן בג"ע גילוי המהות, היינו מהות הזיו, בחי' זיו השכינה, ובעולם העלם, וכמו עד"מ בראש משיג המציאות ממש, שידוע מציאותו ממש, משא"כ הגוף אינו משיג כלל, וכמו הלב, עם היות שהלב מבין, מ"מ, אין הלב משיג מציאות השכל, והמוח משיג מציאות השכל, וגם מציאות החיות, שמושג מציאותו ממש כו'. וכמו"כ בעולם הברי', שאין שם גילוי ההארה ממש (גם מבחי' חיצוניות המל'), רק בחי' המציאות בלבד, ובאצי' מושג מהות ההארה (ועמ"ש בלק"ת בד"ה במדב"ס באה"מ³³), ולהיותה רק הארה ה"ז בחי' מציאות בלבד כו', והוא בחי' מציאות מבחי' עצם האור שבחכ' כו'. וע"י שאימא מקננא בכורסיא, יש בהם ענין ההשגה כו', דבעולם היצי' בחי' דו"ר³⁴ טבעיים, ובעולם הברי' דו"ר שכליים, כמ"ש בסש"ב פל"ט. אבל עצם ההשגה אינו

21 תקוני זהר ת"ו (כג, א). עץ חיים שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ג.
 22 ישע"י ו, ב.
 23 ראה לקו"ת חוקת סב, ג.
 24 ע' ותשד ואילך.
 25 ראה גם סה"מ תרס"ט ע' פב.
 26 תהלים קמה, ז. ראה תו"א מקץ לו, א ואילך. שם, ד ואילך. שערי אורה שער התנוכה כה, א ואילך.
 27 תקו"ז בהקדמה (יז, ב).
 28 ע' תרצו.

29 ע' פד.
 30 ע' שסא.
 31 ראה פרדס שער יד (שער המציאות) בתחילתו. וראה גם לעיל פנ"ז (ע' קלט). לקמן ע' ותתקלח. ע' ותתקנה.
 32 ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קמת, ב. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' שנג ואילך. אוה"ת בראשית ח"ג תקכט, ב ואילך. סה"מ תרפ"ב ע' פג. תרח"ץ ע' רכב ואילך.
 33 במדבר ב, א ואילך.
 34 = דחילו ורחימו.

ש"פ לך, ה'העת"ר

תתקסה

דומה כלל כו', דהרי בכללות עולמות בי"ע לא יש בחי' השגת המהות דאלקות, כ"א השגת המציאות לבד כו', דבאצי' הוא גילוי המהות דאלקות, דאבא עילאה מקנן באצי'³⁵, וע"כ בכללות האצי' הוא בחי' גילוי המהות כו', רק שהוא בחי' מהות הזיו כו', דחכ' עצמה י"ל שהיא מהות עצמי, לא רק מהות הזיו, וכמשי"ת, אבל מה שאבא עילאה מקננא באצי', ה"ז בחי' מהות הזיו כו' (ועמ"ש בע"ח שער מ"א³⁶ אבל אבא הוא מתפשט כו'), ומ"מ, בחי' מהות הזיו הוא בכל המדרי' דאצי' כו', דבאצי' הועילה הבינה להיות בחי' מעביר לבד כו', כמ"ש בע"ח שמ"א פ"א³⁶ ושמ"ז פ"ג³⁷ (שהרי בינה שהיא בחי' השגה, ה"ה בחי' ידיעת המציאות בלבד, ומה שבבחי' בינה וכן בכללות האצי' מושג מהות ההארה, זהו משום דאבא עילאה מקננא באצי' כו'). אבל בעולמות בי"ע לא יש בחי' גילוי המהות, רק בחי' ידיעת המציאות כו', ורק בבחי' ההארה נבדלת דבחי' חיצוני' המל' כו'. והאור הזה מתצמצם ומתמעט ממדרי' למדרי', וגם בא בריבוי העלמות ומסכים המבדילים, עד שלמטה הוא עולם חשוך לגמרי, שאינו מאיר גילוי אור אלקי כלל כו'.

תשיד

וזהו לפי שכללות האור הוא בחי' הארה נבדלת, ובבחי' ידיעת המציאות לבד, ע"כ ע"י המסכים מסתתר האור כו'. דהנה, כאשר הגילוי הוא בחי' אור עצמי, היינו אור הדבוק בהעצם, ובבחי' גילוי המהות כו', האור הזה אינו מתעלם ע"י המסכים כו', שהרי גם באצי' יש מסכים ופרסאות³⁸, וכמ"ש³⁹ ועל ראשי החיות רקיע כו', ומ"מ אין האור מתעלם, עד שבכל המדרי' דאצי' הוא גילוי מהות האור כו', והיינו לפי שהוא אור הדבוק בהעצם אינו מתעלם כו'. ובמ"א³⁸ מבו' שזהו מפני שהמסכים המה באופן אחר מן המסך שבין אצי' לבי"ע כו'. הנה הא בהא תליא, דלפי אופן האור, לפי אופן כזה המה המסכים כו', וכידוע דהמסכים הן מהכלים, ולפי אופן האור כן היא הכלי, ולפי אופן כזה הוא המסך כו'. אבל בהאור שהוא הארה נבדלת לבד, הנה המסכים המה מעלימים ומסתירים על האור, עד שלמטה הוא העלם והסתר האור לגמרי כו' (רק שנש"י ע"י תומ"צ ממשיכים אור וגילוי בעולם התחתון, דזהו כל ענין ירידת הנשמות למטה, בכדי להמשיך גילוי אלקות למטה, דנר ה' נשמת אדם⁴⁰, ונר מצוה ותורה אור כו'⁴¹, וכמשי"ת). וכ"ז הוא מפני שמקור ההתהוות והחיות בעולמות הוא מבחי' המל' כמו שירדה בריבוי צמצומים, וע"י בקיעת הפרסא שבין אצי' לבי"ע, שמתעלם בזה כל האור העצמי דאצי', ונמשך רק הארה חיצוני' לבד כו', וע"כ האור מתעלם כו' כנ"ל. ולפי משנת"ל פ' שכ"ח⁴², הרי בחי' חיצוניות המל' היורדת לבי"ע זהו בחי' כח הפועל הכללי, שזה ג"כ בבחי' הבדלה מהנבראים כו', ומה שבא בכל א' וא' בפרט הן הצירופים והכחות פרטים, שזהו יותר בבחי' צמצום כו' (וכמשנת"ל פ' שכ"ג⁴³, דעם היות שאינם בבחי' התחדשות לגבי בחי' כח הפועל הכללי,

38 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' לו ואילך.
אוה"ת ענינים ע' קפ ואילך. סה"מ תרכ"ט ע' שע ואילך.
תרמ"א ע' תקעא ואילך. ד"ה ובחמשה עשר יום תשל.

39 יחזקאל א, כב (ושם: ודמות על ראשי החי' רקיע).

40 משלי כ, כז.

41 שם ו, כג.

42 ע' תתקיב ואילך.

43 ע' תתצו.

35 ראה מקדש מלך לזח"ב רכ, ב. נצוצי אורות לזח"ג קיז,
א. תו"א משפטים עה, א. סה"מ תרנ"ט ע' עג. תשי"ג ע' 133.
תשי"ח ע' 81.

36 בעני"ח שער מ"א .. בעני"ח שמ"א פ"א: = בעץ חיים שער
מא פרק א (כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים
שלפנינו: שער מב פרק יג).

37 (ושמ"ז פ"ג: = ושער מז פרק ג (כ"ה בעץ חיים דפוס
הנ"ל. ולפנינו: פרק ב).

ה"ז ג"כ לא בבחי' גילויי העולם כו', שבא בבחי' הגבלה ובבחי' מציאות כו', כמשנ"ת שם), וידוע שיש בזה כמה חלופים ותמורות כו', וכמ"ש בסש"ב ח"ב פי"ב, שזהו בחי' העולם והסתר כו'. ומפני שכ"ז הוא בבחי' צמצום והעלם, הנה התהוות הנבראים הוא בבחי' העלם והסתר לגמרי הבורא מהנברא כו' (שהנברא בא בבחי' התחדשות ממש מהכח האלקי כו', וכמשנ"ת ל שם). וגם מה שבא בבחי' חיות אל הנבראים, ה"ז בבחי' העלם והסתר כו', וכנ"ל דגם השגת הנבראים העליונים, שזהו בחי' חיות ומזון שלהם כו', כמ"ש במ"א⁴⁴, ה"ז בבחי' ידיעת המציאות לבד, ולמטה הוא בבחי' הסתר לגמרי כו'. וכ"ז הוא ירידה והשפלה דבחי' המל', וכמאמר⁴⁵ לכו ומעטי א"ע⁴⁶, להיות בבחי' ראש⁴⁷ לשועלים⁴⁸, שבאה בריבוי צמצומים והעלמות כו'.

קיצור. ופי' הב' בארוממך, להיות גילוי הרוממות בבחי' מל'. והוא ג"כ ענין ותקם את דברך, דההמשכה שבדבור הוא ע"י גבו' וצמצום, ובא בבי"ע ע"י הפסק הפרסא בבחי' הארה נבדלת, ולכן בבי"ע רק ידיעת המציאות, גם בעולם הברי', דאימא עילאה מקננא בכורסאי. ואינו כמו הבינה שהיא בחי' ידיעת המציאות דחכ', וענין המציאות היינו הארה מבחי' העצמי שבחכ', ובכינה וכללות האצי' מושג מהות ההארה, משום דאבא מקננא באצי', ובברי' רק ידיעת המציאות לבד בההארה נבדלת דחיצוניות המל'. והארה זו באה בריבוי העלמות ע"י המסכים (משא"כ הגילוי מן העצם שבאצי', אין המסכים מסתירים), עד שלמטה העלם לגמרי. וז"ע לכו ומעטי א"ע.

תשטו

שמח) אמנם ענין ותקם את דברך⁴⁹ שתהי' קימה בבחי' המל', להיות בה גילוי אור, והיינו שיהי' בה גילוי אור עצמי ממש (לא רק בחי' אור וזיו כו'). וע"ד זה הדבר⁴⁹, והיינו שהדבור העליון יהי' בבחי' זה כו'. וכמ"ש⁵⁰ ותעש לך שם כהיום הזה, דבחי' מל', שהוא בחי' שם, שזהו הארה נבדלת כו', כמשנ"ת ל פ' ש"ו וש"ט⁵¹, יהי' כהיום הזה, בבחי' גילוי אור עצמי כו'.

והענין הוא⁵², דהנה ידוע דבחי' מל' נקרא כה⁵³, שהוא כמו כף הדמיון לבד, וכמ"ש⁵⁴ הוא מראה דמות כבוד ה', בחי' מראה ודמות לבד. וכמו עד"מ דבר המוסתר ומופלא מהשגת בנ"א, ורוצה להבינו לזולתו, מראה אליו בדמות, לומר, שאותו הדבר המופלא יובן ע"ד דוגמא מדבר זה המושג ומובן, ואזי יאמר כה, דאם הי' מראה לו גופו של הדבר המוסתר, לא הי' אומר כה הוא הדבר, אלא זה הוא הדבר, היינו מהות אותו הדבר עצמו, מבלי הצטרפות לדוגמא כו', אבל כאשר מראה רק דוגמת הדבר, אומר כה כו'. וכמו"כ בבחי' מל', דעצמות האורות דאצי' מתעלמים לגמרי כו', וכמשנ"ת ל פ' שך"ד ושל"ו⁵⁵

44) ראה ת"א ויקהל קיג, ג. לקו"ת ר"פ צו. לעיל פק"ב (ס"ע רסג). ובכ"מ.

45) חולין ס, ב.

46) = את עצמך.

47) ע"פ אבות פ"ד מט"ו.

48) ראה עץ חיים שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ד. לקו"ת

שה"ש ת, ריש ע"ג.

49) מטות ל, ב.

50) נחמ"י ט, י.

51) ע' תתנ ואילך. ע' תתס ואילך.

52) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבהערה 1 (ע' א"שא ואילך). וראה ד"ה וקבל היהודים שבהערה הנ"ל.

53) ראה מאורי אור דלקמן ר"פ שמש. לקו"ת נצבים מז,

ב. ובכ"מ.

54) יחזקאל א, כח.

55) ע' תתצט ואילך. ע' תרצא ואילך.

ש"פ לך, ה'העת"ר

תתקסז

דבחי' המל' עצמה מעלמת על האורות דאצי' כו', ומתעלם עוד ע"י הפרסא והמסך כו', דמה שנמשך מבחי' המל' בבי"ע ה"ז בבחי' מראה ודוגמא בלבד לגבי אצי' כו', והיינו דהיו"ד מאמרות, וכל הצירופי אותיות של הנבראים בבחי' חיצוני' המל', ה"ז בחי' דוגמא בלבד גם לגבי כמו שהן בבחי' מל' כשהיא באצי', וכ"ש במדרי' שלמע' מהמל' כו', דבאמת יש הכל באצי', וכמשנת"ל פ' שי"ח⁶⁶ בבחי' דצ"ח שבאצי', רק ששם הכל הוא אלקות ממש במדרי' האצי', וכמו שבא בבי"ע ה"ז בבחי' דמות ודמיון לבד כו'.

וזהו⁶⁷ ג"כ ענין כל הנביאים נתנבאו בכה⁶⁸, והיינו שלא ראו עצם בחי' דבור העליון, כ"א כמו שבא בבחי' דמות בבי"ע כו' (ונר' דלבד זאת שלא הי' נבואתם בבחי' דבר ה' כמו במ"ת דכתיב⁶⁹ פנ"פ דבר ה' עמכם, וכמו במשה דכתיב בי"ע⁶⁰ פה אל פה אדבר בו כו',⁶¹ שזהו בחי' דבר ה' דבחי' מ"ה כו', שזהו עצמי' בחי' החכ', או עצמי' בחי' ז"א כו', והנביאים כללות שרש נבואתם הי' מבחי' המל', שהיא בחי' ב"ן כו'. והרי כל נבואה היא מנו"ה⁶², זהו כמו שנו"ה מתלבשים בבחי' מל' כו', וכמ"ש בזח"ב דכ"ג ע"ב ובמק"מ שם, דשאר הנביאים לא ראו רק בחי' המל', והיינו בחי' נו"ה כמו שמתעצם בבחי' המל' כו', משא"כ נבואת משה הי' מעצמות ז"א ומבחי' יסו"א⁶³, ורק דרך מעבר המל' כו'⁶⁴. הנה לבד זאת, הי' גילוי הנבואה להם רק מבחי' המל' כמו שמתלבשת בבי"ע כו', וכידוע דנבואת ישעי' הוא מעולם הברי⁶⁵, והיינו מבחי' המל' כמו שמתלבשת בברי', וכמ"ש⁶⁶ ואראה את אד' יושב כו', וידוע דשם אד' הוא בחי' המל' היורדת לברי', כמ"ש במק"מ בהקדמת הזהר ד"א ע"א⁶⁷, ויחזקאל מיצירה כו'⁶⁸, ומבו' במ"א⁶⁹ דהיינו מבחי' אור הנשמה דבי"ע כו'). וז"ש⁷⁰ וביד הנביאים אדמה, ולכאו' אינו מובן⁷¹, והלא נבואה הוא גילוי המהות. אך זהו לפי שגילוי המהות הוא רק מבחי' חיצוני' המל', שהיא בחי' דמות לבד כו'. ועוד זאת, שהגילוי אור האלקי דבחי' חיצוני' המל' לא בא אליהם בבחי' עצמות כמו שהוא, אלא שנתלבש בלבוש השגתם, כל א' לפי מדריגתו (ונראה שאין זה שנתלבש בהשגתם ממש, דא"כ, הרי אין זה גילוי המהות כלל, רק בחי' מציאות כו', כ"א שהדבר נבואה דבחי' דבור העליון נחקה בהחושים שלהם, ובאופן כזה הי' להם גילוי הנבואה כו', וכמ"ש בשע"ק להרח"ו ז"ל⁷². וי"ל משל לזה, כמו בראית העין, יש דיעה⁷³ שזהו שהדבר הנראה מצטייר בהעין ועי"ז הוא רואה, הרי אין זה שרואה עצם הדבר ממש כו' (ועמשנת"ל פ' רס"ח⁷⁴).

תשטז

(65) ראה לקוטי תורה להאריז"ל ישעי' ו, א. לקוטי הש"ס

להאריז"ל יבמות מט, ב (ד"ה מנשה). וראה לעיל פל"ה. פמ"ח (ע' פא. ע' קי).

(66) ישעי' ו, א.

(67) הובא בלקו"ת אמור לב, ב.

(68) ראה תקו"ז בהקדמה (ד, א). עץ חיים שער מט (שער קליפת נוגה) פ"ב. שערי קדושה להרח"ו שם. וראה לעיל שם.

(69) ראה סה"מ תרמ"ז ע' קמב. ע' קמט.

(70) הושע יב, יא.

(71) ראה סה"מ תרל"ז ח"ב תקיט ואילך. תרמ"ז שם (ע' קמט ואילך).

(72) ח"ג שער ה.

(73) ראה רמ"ז לחז"ב רכה, ב. סה"מ שבהערה 71. לעיל

פרס"ח דלקמן בפנים. וש"נ.

(74) ע' תשדמ ואילך.

(56) ע' תתפב.

(57) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבהערה 1 (ע' א'שטז ואילך. – הבא לקמן בחצע"ג הוא הגהות לאוה"ת שם). וראה סה"מ תרנ"ז ע' ח ואילך.

(58) ספרי ופרשי' מטות שם.

(59) ואתחנן ה, ד.

(60) בהעלותך יב, ת.

(61) ראה רמב"ם הל' יסודי התורה פ"ז ה"ו.

(62) ראה זח"ג לה, א. תקו"ז בהקדמה (ב, א). פרדס שער ו

(שער סדר עמידתו) פ"ו. שער כ (שער השמות) פ"ב. שער כג

(שער ערכי הכינויים) פ"א. שער היחודים פ"א. שער רוח

הקודש דרוש א.

(63) = יסוד אבא.

(64) ראה שערי קדושה להרח"ו ח"ג שער ו. תו"א בא ס, ב.

לקו"ת במדבר ב, ב. סה"מ תרמ"ז ע' קכה. ע' קך.

והנה, מה שהדבר נחקק, ה"ז יותר בחי' גילוי המהות מהצטיירות הדבר כו', ומ"מ, אין זה שרואה את הדבר כמו שהוא בעצם, רק כמו שנחקק בהחושים שלו כו'. וע"כ ה' הפשטת הגשמיות בהכרח לכל הנביאים בשעת נבואתם כידוע⁷⁵ (והיינו לפי שנבואתם ה' מבחי' מל' שנעשית מקור ליש דבי"ע, ומ"מ, הרי אין זה כמו ענין ההתהוות, שזה בדרך העלם והסתר הבורא כו', שהרי ענין הנבואה הוא בחי' גילוי אור, והיינו שהדבור העליון ה' מאיר להם בגלוי כו', ואופן הגילוי, היינו אופן התגלות הנבואה להם, ה' ע"י שנחקק הדבור עליון בהחושים שלהם כו' (והיינו שע"י התפיסא בהיש, עי"ז ה' הגילוי כו'), ע"כ ה' בהכרח שיהי' הפשטת הגשמיות, שהחושים יתבטלו מהישות שלהם, דאז אפשר להיות בהם גילוי הדבור עליון שלא בבחי' הסתר והעלם כו'. משא"כ נבואת משה שהיא מעצמות האצי', שאינו בבחי' מקור ליש כלל, שלגבי מדרי' זו הרוחני והגשמי שוין כו', וגם שאופן גילוי הנבואה לא ה' ע"י שנחקק בהחושים, כ"א שראה עצם ומהות הדבר כו', והעצמי יכול להיות בבחי' יש כו'. וכבר נת"ל פ' רצ"ח⁷⁶, דגופו של משה והחושים שלו לא היו בבחי' חומרניים כלל, והיו כלים לאלקות כו'). וזהו שנקרא כה, היינו בחי' דמות ודמיון בלבד כו'. וכמו"כ בחי' המל' נק' כה, לפי שהיא רק מראה דמות כבוד ה' כו'.

קיצור. וענין ותקם את דבריך ע"ד זה הדבר, שיהי' במל' גילוי אור עצמי. דמל' נק' כה, שזהו כאשר העצם מוסתר, אומרים כה, כדמות הזה, שהאורות עצמיים מתעלים⁷⁷ במל', ומראה רק הדמות. וזהו כל הנביאים נתנבאו בכה, דכללות נבואתם ה' מבחי' נו"ה המתלבשים במל', לא כמו דבר ה' דמ"ת, בחי' מ"ה, וכמו שהמל' מתלבשת בבי"ע. וזהו וביד הנביאים אדמה, דהנבואה נחקקה ונצטיירה בהחושים שלהם. ולכן ה' בהם הפשטת הגשמיות, מפני שנחקקה הנבואה בבחי' יש שלהם, והי' מבחי' מל', המקור ליש, ולא בכחי' העלם והסתר כמו בהתהוות. וכמשה ה' נבואתו ממדרי' שלמע' ממקור לעולם, ולא שנחקקה בהחושים, כ"א ראה את העצם, וגם גופו ה' בבחי' ביטול בתכלית.

שמט) ובמאור"א⁷⁸ אות ד' סי"ג כתב⁷⁹, כה נקרא המל', כי בנינה מהגבורות⁸⁰, ה"ג⁸¹ כ"א כלול מה' הוי כ"ה. והי"נ⁸² כתב בשם הת"ז דע"ג ע"א (והוא בהקדמת ת"ז)⁸³, כה איהי אימא עילאה, והן ד"ה אתוון דיחודא עילאה כו'. ולכאורה אינו מובן, איך נק' בינה כה, הלא גם ז"א נקרא זה, בחי' אספה"מ, ורק המל' נקרא אספלשא"מ כו', ואיך נקרא הבינה כה כו'. וברע"מ פ' פנחס דרנ"ח ע"ב⁸⁴, בענין כה' אלקינו בכל קראנו אליו⁸⁵, דהאות כ' זכה' הוא בחי' כתר כו'. וא"כ, לכאורה גם הכתר הוא בחי' כף הדמיון כו'. והלא החכ' הוא בחי' זה, כנודע, ואיך בכתר יתכן לומר כף הדמיון כו'. וצ"ל דהיינו

(80) ראה לעיל פ"א (ס"ע א.) וש"נ.

(81) - ה' גבורות.

(82) - והיאיר נתיב (למאורי אור שם).

(83) הת"ז דע"ג ע"א (והוא בהקדמת ת"ז): בדפוסים שלפנינו

הוא בהקדמת התקו"ז. בדפוס מנטובא, ש"ח הוא בתקו"ז

תיקון כח - עג, א.

(84) ע"ב: אוצ"ל: ע"א.

(85) ואתחנן ד, ז.

(75) ראה תניא קונטרס אחרון (קנו, א) בשם ר"מ פ'

משפטים. וראה זח"ב קטז, ב ואילך. אוה"ת סוכות ע' א'תשטו

ואילך.

(76) ע' תתכה.

(77) מתעלים: אוצ"ל: מתעלמים.

(78) = ובמאורי אור.

(79) בהבא לקמן - ראה אוה"ת שבהערה 1 (ע' א'שא

ואילך). וראה סה"מ תרנ"ז ע' ט. ד"ה וקבל היהודים שבהערה

הנ"ל.

ש"פ לך, ה'העת"ר

תחקטט

בחי' חיצונית הכתר, שג"ז הוא רק בחי' דמיון לבד לגבי בחי' עצמות א"ס, דהיינו בחי' פנימי הכתר כו' (ובלקו"ת בהביאור דשבת שבתון⁸⁶, דעיקר עתיק הוא בחי' הא"ס המתלבש ברדל"א כו').

והענין הוא, כמ"ש הפרד"ס שער ג' פ"ז, דכתר הוא העלם הראשון שהא"ס ב"ה מתעלם בזה כו', וכידוע דכל הע"ס הוא שהאוא"ס מתעלם בהם וע"י בכדי שיוכל להיות בגילוי בעולמות, וכמא' אלי⁸⁷ ובהון אתכסיאת מבני נשא כו', והעלם הראשון הוא בחי' הכתר כו'. וע"כ, עם היות דבחי' הכתר הוא בחי' גילוי אוא"ס, מ"מ, להיות שאין זה גילוי בחי' עצמות אוא"ס ממש, כ"א מה שיכול להתגלות אל הנאצלים כו', ה"ז בחי' כפ הדמיון לגבי בחי' עצמות האור דא"ס ב"ה כו'. והענין הוא, דהנה נודע⁸⁸ דחיצוני הכתר הוא בחי' הרצון, כמ"ש⁸⁹ כצנה רצון תעטרנו כו', והרצון הוא בחי' התפשטות לבד. וכנודע⁹⁰ בענין הרצון ותענוג, שהן בחי' חיצוני ופנימי, עם ששניהן הן מעצמות הנפש, הנה התענוג הוא פנימיות ועצמות הנפש שאינו בבחי' המשכה, והרצון הוא מרוצת והתפשטות הנפש, ה"ז בחי' חיצוני, שאינו עצמי ממש כו'. וכמו"כ בחי' חיצוני הכתר הוא בחי' התפשטות דאוא"ס ב"ה כו'. וזהו שהכתר הוא בחי' העלם הראשון, כנ"ל בשם הפרד"ס, להיות שזהו בחי' התפשטות, ה"ז כמו לבוש המלביש ומעלים כו', דכמו הלבוש אינו עצם הדבר, כמו"כ התפשטות, שאינו עצם הדבר, ה"ז בחי' לבוש כו', והוא מעלים ומכסה על העצם כו'. וכנודע דכל התפשטות ה"ז מעלים על העצם, וכמו בהשכלה, הרי ההשגה שהיא התפשטות ההשכלה, ה"ז מעלים על עצם ההשכלה, דאותו האור שמרגיש בנקודת ההשכלה בשעה שנופל לו ההשכלה החדשה, ה"ז מתעלם בפרטי ההשגה כו' כנודע⁹¹. וכן הוא בגילויים שלמעלה מהשכל, הנה התפשטות הנפש מעלים על התגלות עצם הנפש, וכמו בהתפשטות הרצון אינו מתגלה ואינו נרגש העונג כ"כ כו'. וכידוע שיש תענוג שהוא בקרירות, ותענוג שבהתפעלות, שההתפעלות היא מן הרצון, דכל התפעלות הוא מן הרצון דוקא (להיותו התפשטות ומרוצת הנפש כו'), ואין העונג נרגש בזה כ"כ כו'. דכן הוא בגשמיות, כנודע שיש ב' מיני רע, הא', רע בקרירות, והב', רע שבהתפעלות ובחום הלב, שהרע שבקרירות הוא רע וקשה ביותר מהרע שבהתפעלות, שאין בזה מן העונג כ"כ, דמי שהוא בעל תאוה ותענוג, ה"ה קר בכל דבר ומתענג בו, משא"כ כשהוא בהתפעלות, אין בזה מהתענוג כ"כ כו'. ולכן כבד ביותר לתקן הרע שבקרירות מהרע שבהתפעלות, כמ"ש במ"א⁹², והיינו מפני שיש בו מן העצמי יותר כו', דהתענוג, גם כמו שהוא נמשך, ה"ה עצמי, לא רק התפשטות כו', הרי שההתפשטות מעלים על העצם כו'. וכמו"כ הוא במדרי' הרוחניות, דההתפשטות, גם שלמע' מהטעם ושכל, ה"ז מעלים על העצם כו'. וי"ל דגם בשרש הראשון, מ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי⁹³ ואדרכא המאור הוא בהתגלות, זהו ע"י הצמצום דוקא כו', דעם היות דבעצמות המאור אינו שייך ענין

91 ראה סה"מ תרמ"ז ס"ע קב ואילך. תר"ן ס"ע רחצ.

תרנ"ד ע' קטב. תרנ"ז ע' סו. ע' קנא. ע' קעד. תרנ"ח ע' יב

ואילך. תרנ"ט ע' נד. המשך תרס"ו ע' לט.

92 ראה לעיל פרט"ו (ס"ע תקצו ואילך). וש"נ.

93 וירא יד, ריש ע"ב.

86 לקו"ת דרושים ליוהכ"פ ע"א, ג ואילך.

87 תקו"ז בהקדמה (יז, א).

88 ראה תניא אגה"ק סכ"ט. סהמ"צ להצ"צ לח, ב ואילך.

89 תהלים ה, יג.

90 ראה המשך תרס"ו ע' פו ואילך.

ההתגלות, שזהו למעלה מהעלם וגילוי כו', וההתגלות הוא רק מה ששם שמים שגור בפי כל⁹⁴, כמש"ש⁹⁵, וא"כ התגלות המאור אין זה שהוא מתגלה כו', ומ"מ י"ל, דההתגלות, דהיינו הרגש העצמות, הוא ע"י צמצום האור דוקא כו', דבהתגלות האור, שזהו בחי' ההתפשטות דאוא"ס, אינו נרגש כ"כ העצמות, ודוקא בבחי' צמצום האור נרגש העצמות כו'. ובגילוי אורות ודאי כן הוא, שההתפשטות מעלים על העצם כו'. וכמו"כ הוא בבחי' הכתר (דהיינו בחי' חיצוני הכתר), שהוא בחי' התפשטות, כמו הרצון עד"מ, ה"ז מעלים על העצם כו'.

תשיח

קיצור. ובת"ז דבינה נק' כה. וברע"מ משמע דכתר נק' כה. וצ"ל שזהו בחי' חיצוניות הכתר, דמות הפנימיות. והענין דאי' בפרדס דכתר הוא העלם הראשון על אוא"ס. דהנה עונג עצמי, ורצון התפשטות העצם, והתפשטות הוא לבוש שאינו עצם, והוא מעלים על העצם, וכמו תענוג בקרירות הוא עצמי יותר, וקשה לתקן יותר מתענוג בהתפעלות, שהרצון מעלים ומחליש את התענוג. וי"ל דמ"ש בתו"א ואדרכא המאור הוא בהתגלות, הגם שזה למעלה מהעלם וגילוי, הנה הרגש המאור הוא ע"י צמצום האור.

(שנ) **ועוד** זאת, שזהו כמו לבוש המעלים על הפנימי' כו'. והענין, דהנה ידוע⁹⁶ דאית רצון ואית רצון, אית רצון שנק' רצון התחתון, והוא הרצון שבא ע"פ חיוב השכל, שיש טעם להרצון שהשכל מחייב שצריכים לרצות כך כו', אם שזהו הרצון של המדות, כמו אהבה שע"פ הטעם, או שזהו רצון שלמע' מהמדות, כ"א פנימי' המדות כו', והוא מה שהאדם יכול לרצות דבר שאינו ע"פ טבע המדות, וכמו לשום רגלו במים חמים ביותר או להרעיב ולסגף א"ע כו', והוא מצד הטעם, שהשכל מחייב שצריך לעשות כן, ויש לו רצון לזה. וגם יש בזה תענוג, מפני שהוא תקון לנפשו כו', דלכן מותר להתענות ת"ח⁹⁷ בשבת⁹⁸, מפני שנפשו עגומה עליו, והתענית היא תקון לנפשו, ע"כ יש לו תענוג בזה, וכמ"ש במ"א כו'⁹⁹. ואית רצון הנק' רצון עליון שלמע' מהטעם, וכמו שתוק כך עלה במח'100, ואינו יכול להשיב טעם ע"ז. ובאמת אין זה בדרך עקשות ח"ו, ויש טעם כמוס להרצון כו'¹⁰¹, דכל רצון יש לו טעם, אם טעם שכלי או טעם ועונג (וגם רצון עצמי יש בו עונג עצמי, רק ששם אין העונג סיבה אל הרצון כו', וכמ"ש במ"א¹⁰²) שמחמתו הוא רוצה כך כו', רק שהטעם א"א לבוא בהמקבל שיתקבל אצלו כו', להיות כי ענין הטעם הוא אור פנימי, שהוא גילוי ממש, ואופן הגילוי הוא שיתקבל בפנימי' בכלי המקבל כו', וע"כ כאשר השכל והטעם הוא שלא לפי"ע כלי המקבל, א"א שיגלה לו הטעם בזה כו'. ויש בזה אופן שהטעם הוא בעצם למע' מגילוי, להיותו עצמי ביותר וא"א להתגלות כו'.

98) טושו"ע או"ח סרפ"ח ס"ד. שו"ע אדה"ז שם ס"ג.
99) ראה המשך תרס"ו ס"ע צג ואילך. וראה לעיל פר"ב (ע' תקסא ואילך).
100) מנחות כט, ב.
101) ראה אמרי בינה שער הק"ש פצ"ט (קכה, א ואילך).
אוה"ת ענינים ע' קסט ואילך. לעיל פי"ד. פרנ"א (ע' ל ואילך. ע' תרצו).
102) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' תפב ואילך. המשך תרס"ו ע' קא. וראה לעיל פר"א (ע' תקנח ואילך).

94) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' יב. ענינים ח"א ע' עד. ע' עו. מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' קמב. סה"מ תרנ"ד ע' מג. תרפ"ב ע' רפד. תרפ"ט ע' כג. וש"נ.
95) ושם: המאור הוא בהתגלות ולכן אפילו תנוקות יודעים שיש שם אלוה מצוי כו'.
96) ראה זח"ג קכט, א (אד"ר). וראה ג"כ שם רפט, ב (אד"ז). וראה תורה אור ויקהל פז, ד. לקו"ת שה"ש מז, סע"ד ואילך.
97) = תענית חלום.

כי בד"כ אור שכל הוא בחי' אור עצמי, כי הוא מהתענוג שנכנש, דמה ששכלו מחייב כך הוא מפני שתענוג הנפש שלו הוא באופן כזה כו' כנודע, אך כאשר יש בזה התגברות השכל יותר מן התענוג, דהיינו שהתענוג בא במהות שכל, ה"ז בא בהתגלות ותפיסא בהמקבל כו', וכאשר ההתגברות בזה הוא מבחי' התענוג יותר מהשכל (שהוא הגישמאק בהענין יותר מהשכל כו'), א"א להתקבל בהמקבל כו'. וזהו הנקרא טעם כמוס וסתום, שאצלו נמצא טעם ועונג בזה (והיינו שאצלו יש ג"כ שכלי בזה, רק שהוא ביותר בהגישמאק של השכלי כו'), רק שא"א לגלותו להזולת, כי לא יתקבל אצלו, מפני שהמקבל אין לו הטוב טעם בהענין שכלי (היינו הגישמאק) שיש להמשפיע, וע"כ לא יתקבל אצלו כו', והטוב טעם, א"א ליתן ולמסור אל הזולת כמו ההשגה, שאפשר להבינו את הענין ע"י לבושי השגה שמלביש את הענין בכמה דברים וענינים עד שיבינו גם הזולת כו', אבל את הטוב טעם א"א למסור להזולת כו', וע"כ, בהיות שאצלו הוא ביותר בהטוב טעם והגישמאק בהענין, לכן א"א לו לגלות זאת אל המקבל כו' (ומ"מ, בריבוי השפעות וקבלת ההשגות דהמקבל מהמשפיע, ה"ה מקבל במשך הזמן גם את הטוב טעם של המשפיע בענין שכלי כו', והיינו שהסתימות הזאת היא סתימות שסופה להתגלות כו', וכמ"ש במ"א¹⁰³, וההתגלות בא בדרך ממילא, ע"י ריבוי השפעות השכליים וההשגות כו'). וביותר הוא כאשר עיקרו בבחי' התענוג (לא רק בהטוב טעם בהענין שכלי כו'), דאז¹⁰⁴ הוא בבחי' תענוג עצמי כו', א"א שיבוא כלל לידי התגלות כו' (ומ"מ, זהו כמו שהתענוג העצמי בא בבחי' טעם כמוס, ולמעלה הוא בחי' ח"ס, שזהו בחי' טעם כמוס לרצון כו', רק שזהו בחי' הפנימיות והעצמי' דח"ס שסתום מצ"ע כו', והוא בחי' מוח סתום המבו' בע"ח שער א"א¹⁰⁵ פ"ג ושער מוחין דצלם¹⁰⁶ ספ"ה, והוא בחי' אורא, דבחי' רדל"א אחזי נהורא בהאי אורא כו' כמש"ש בשער א"א¹⁰⁷. ועמשנת"ל מפ' קצ"ב עד פ' ר"ח¹⁰⁸, ומפ' רכ"ג עד פ' רכ"ז¹⁰⁹). וע"כ, בחי' הטעם והעונג א"א להתגלות, ומתגלה רק הרצון לבד, וכמו עד"מ למטה, כאשר א"א לגלות הטעם, אומר כך אני רוצה, ונראה שאין לזה טעם, ובאמת יש לזה טעם, שהוא המעורר את הרצון, רק שהוא כמוס ונעלם, ומתגלה רק הרצון לבד כו'.

תשיט

קיצור. ועוד, שהוא כמו לבוש המעלים. דאית רצון שע"פ הטעם, והוא הרצון שבמדות או שלמעלה מטבע המדות, שהרצון מגלה שיש בזה טעם, ואית רצון שלמעלה מהטעם, ויש בו טעם כמוס, שא"א להתקבל, מפני שלמעלה מהכלי, או שא"א להתגלות, מפני שהעיקר הוא התענוג, היינו הטוב טעם, שזה א"א להסכיר אל הזולת, ובפרט בתענוג עצמי שלמע' מגדר גילוי, ומתגלה הרצון כמו שאין בו טעם כלל, הרי הרצון מחפה על הטעם.

(105) = אריך אנפין (שער יג).

(106) שער כג.

(107) פ"ד. וראה לקו"ת שלה מט, ד.

(108) ע' תקלו ואילך.

(109) ע' תרכא ואילך.

(103) ראה אמרי בינה שער התפילין פקמ"ב (קפג, סע"א

ואילך). לעיל פ"ד. פ"ה (ע' תקנו ואילך. ע' תקעא ואילך).

וראה גם סה"מ תר"ן ע' שסא ואילך. תרנ"ג ע' קנג ואילך.

סה"מ עת"ר ע' ז ואילך.

(104) ז"א . . בא: בכת"י מעתיק נשמטו תיבות אלו, והוסיף

בגוכי"ק: והיינו בחי' תענוג עצמי שאינו בגדר גילוי.

שנא) **אמנם** יש הפרש גדול בין ב' בחי' רצון הנ"ל, דהרצון הבא ע"פ הטעם, ה"ה בא בבחי' הגבלה (עם היות שאינו ע"פ טבע המדות והשכל, וכמו הרצון בסגופים וכה"ג כנ"ל, מ"מ ה"ה כפי אופן הטעם המחייב כו'), אבל הרצון שלמע' מהטעם, ה"ה בלתי מוגבל. וסיבת בלתי הגבלה שלו הוא הטעם הכמוס כו', דעם היות שהרצון מצ"ע הוא בלתי מוגבל כנודע, הנה מצינו שסיבת בלתי הגבלה הוא מצד הטעם והעונג כו'. וכמו גבי רע"ק, ששאל משה וכי זו תורה וזו שכרה¹⁰⁰, והיינו הבלתי הגבלה של הרצון באופן נפלא ביותר, שאחר גודל ועוצם מעלתו באופן נעלה ביותר, יסרקו את בשרו במסרקות של ברזל¹¹⁰ ותמכר במקולין כו'¹⁰⁰, וזהו רק מצד הטעם והעונג הנעלם שבזה כו', הרי שהטעם כמוס הוא סיבת הבל"ג שלו. ועם בלתי הגבלה של הרצון, ה"ה מעלים ומכסה על הטעם, שנראה שאין בזה טעם ועונג רק רצון בלי טעם כו', דבאמת אין אנו יכולים לשער כלל איזה עונג יהי' בזה שעם רע"ק יהי' הנהגה כזו כו'. הרי שהעונג בזה הוא עונג עצמי הסתום ונעלם לגמרי, והוא הוא דוקא סיבת הרצון הבלתי מוגבל באופן נפלא כזה כו'. ועם בלתי הגבלה שלו, ה"ה מעלים לגמרי על הטעם והעונג כו'. דהנה הרצון המוגבל ה"ה מגלה את הטעם, והיינו שיודעים עכ"פ שיש לזה טעם כו', והרצון הבלתי מוגבל הוא מעלים ומכסה על הטעם כו', וכל שהוא בלתי מוגבל ביותר, ה"ה מבחי' טעם ועונג עצמי ביותר כו', וה"ה מכסה ומעלים ביותר על הטעם כו'. וזהו"ע גולגלתא דחפיא על מוחא¹¹¹, דהרצון הוא כמו לבוש שמכסה ומסתיר על בחי' מו"ס כו', דהיינו שבאמת יש בזה טעם, והוא מבחי' התענוג העצמי, בחי' רדל"א דאחזי נהורא כו'¹⁰⁷, והוא סיבת הרצון, ומשו"ז הוא רצון הבלתי מוגבל כו', ובזה גופא הוא מכסה על הטעם והעונג כו'. וגם בחי' העונג המלוכב ברצון ומתגלה על ידו, הוא בחי' חיצוני' התענוג, דהיינו בחי' חיצוני' עתיק, וכנודע¹¹² דז"ת דעתיק מתלבשים באריך, דחסד דעתיק מלוכב בגולגלתא כו', דרישא דעתיק, שהן ג"ר, לא אתתקן¹¹³, שאינו בא בהתלבשות, רק בחי' חיצוני' דעתיק, שאין זה עצמו' עתיק כו'. ובד"כ, התלבשות התענוג בהרצון הוא בבחי' חיצוני', וכמשנת"ל פ"ר¹¹⁴ דבכח' התלבשות התענוג הוא בבחי' פנימי, וברצון הוא בבחי' חיצוני', דלכן התענוג אינו מוסיף חיות ברצון כו'.

תשב

וזהו שהכתר הוא בבחי' כף הדמיון, להיות שהכתר (היינו בחי' חיצוני' הכתר) ה"ז בחי' התפשטות לבד, לא עצמי כו', ולהיות שזהו בחי' חיצוני' לבד מבחי' הפנימי' והעצמיות, דהיינו בחי' מו"ס, שזהו בחי' העצמיות כנ"ל, והרצון הוא שבא מבחי' הטעם ועונג, ואין העצמית מתגלה בזה, אדרבא, ה"ה בבחי' לבוש המעלים כו', ומה שמתגלה בזה מבחי' העונג ה"ז בבחי' חיצוני' לבד כו', ע"כ ה"ז בבחי' דמיון לבד לגבי העצמות כו'. וכמו"כ הוא מה שהבינה נקרא כה, להיותה בחי' השגה, שזהו בחי' חיצוני' לגבי בחי' החכ' כו', שהרי בהשכלה, הרי חכ' היא עצם ההשכלה, היינו עצם נקודת הענין, ובינה הוא בחי' התפשטות והתרחבות הענין בריבוי הסברים ופרטים כו', ובפרט שעצם החכ' היא בחי' ראי' שלמע' מהשגה כו', וגם בהשכלי, הרי מצד החכ' העיקר הוא ההנחה שכלית

112) ראה עץ חיים שער יג (שער א"א) פ"א.ב. פ"ו.

113) ראה זח"ג (אד"ז) רפח, א. עץ חיים שם פ"א.ב.

114) ע' תקנו.

110) ברכות סא, ב.

111) ראה זח"ג קכח, ב (אד"ר). וראה לעיל פרכ"ג (ע'

תרכא).

ש"פ לך, ה'העת"ר

תתקעג

כו', כמשנת"ל פ' שד"מ¹¹⁵ ובכ"ד¹¹⁶, וע"כ, הכינה שהיא בחי' השגה, ה"ז בחי' דמיון לכד לגבי החכ' כו'. ובודאי שהכינה, עם היותה בחי' כה, ה"ה למע' מבחי' ז"א שנקרא זה, וכן הכתר למע' מבחי' החכ' כו', ומ"מ, זה בבחי' עצמי, וזה בבחי' התפשטות (או שזה חיצוני וזה פנימי) כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש² ויאמר ה' אל אכרם לך לך. דהנה¹¹⁷, אכרם הוא אב רם¹¹⁸, שכל הנעלם מכל רעיון¹¹⁹, בחי' מו"ס, והוא בחי' מוח סתום הנ"ל, שזהו בחי' עצמות התענוג כו'. דהנה, בענין תומ"צ, ידוע¹²⁰ שיש מעלה בתורה, מה שהיא בחי' חכ' כו', דהמצות הם רצה"ע, דשרשן מבחי' גלגלתא¹²¹, ולכן המצות אין בהם טעם, ולא ליהנות נתנו¹²², מפני שאין בהם בחי' טעם והשגה כו', אבל תורה היא בבחי' טעם וחכ', ושרשה מבחי' מוחא עילאה דעתיקא כו'¹²³. וידוע¹²⁴ דהתחלת יחוד עליון דמ"ת הוא מאאע"ה, שאז התחיל שני אלפים תורה¹²⁵, והמשיך גילוי בחי' ומדרי' הנ"ל. וז"ש לך לך, להמשיך בחי' עצמו' מדריגתך, בחי' שכל הנעלם כו'. וההמשכה תהי' אל הארץ אשר אראך, היינו בחי' המל'¹¹⁷, שזהו תכלית הכוונה להיות הגילוי בבחי' מל', ויהי' הגילוי למטה כו'. ואומר אשר אראך, אשר אראה אותך, בחי' עצמות מדריגתך¹²⁶, בבחי' גילוי המהות כו'. והנה, כל המשכה צ"ל העלאה, והוא ענין לך לך מלמטלמ"ע¹²⁷, וכמו קומי לך¹²⁸, לבוא לשרש ומקור הנשמה¹²⁹, וזהו לך לך מלמטלמ"ע, ועי"ז בחי' הגילוי דלך לך מלמע' למטה כו'. וזהו מארצך וממולדתך ומבית אביך, שהן בחי' חב"ד חג"ת נה"י¹³⁰, מארצך בחי' נה"י, ומולדתך הן מדות חג"ת, ובית אביך חב"ד כו', והו"ע עליית המל' דרך מדרי' אלו מדרגא לדרגא כו', וכן עליית הע"ס עצמן לבחי' אוא"ס שלמע' מאצי', שע"ז תהי' ההמשכה כו'. וע"פ פשוט, מארצך כו' קאי על הנה"ב, דמארצך היינו בחי' נה"י שבו, שזהו עצם החומריות, שאינו בכלל מדה עדיין, ומולדתך בית אביך הן חג"ת וחב"ד דנה"ב כו', והיינו, שבתחלה צ"ל שכחי עמך ובית אביך¹³¹, לצאת מהרגילות שלו, מה שמורגל בענינים החומריים מצד עצם החומריות והגסות כו', וזהו שהוא בחי' נה"י, ולא מדות, דהיינו עצם החומריות שהוא מורגל בהם בטבעו כו', וצ"ל שכחי עמך לצאת מענינים אלו כו', וזהו שבירת החומריות בכלל כו', והיא העבודה דק"ש שעמה"ט ותיקון חצות, לשבור עצם החומריות כו'. ואומרו לך לך מארצך הוא, שע"י שבירת החומריות עי"ז הוא לך

תשכא

(115) ע' ותשו ואילך.
(116) = ובכמה דוכתי.
(117) ראה תו"א לך לך יא, א. תורת חיים שם פ, א. אוה"ת שם ח"ד תרפה, א. ח"ו תתערב, א ואילך.
(118) ראה זח"א עט, ב (סתרי תורה).
(119) פיוט „א"ל מסתתר" לר' אברהם מימון תלמיד הרמ"ק (נדפס בכמה סידורים בזמירות לסעודה שלישית).
(120) ראה לקו"ת שלח מט, ג. שה"ש כג, א. אוה"ת נצבים ס"ע ארעג ואילך.
(121) ראה זח"ג (אד"ר) קכט, א. קלו, א. תניא אגה"ק ס"כ (קלא, א).
(122) עירובין לא, א. וראה סה"מ תר"ס ע' יט. לעיל פר"א (ע' תקסא). סה"מ עזר"ת ס"ע צו. תרע"ח ע' נה. ע' תס. עטר"ת ע' קג.
(123) ראה זח"ג (אד"ר) רפה, סע"ב.
(124) ראה אוה"ת חיי שרה קכו, א ואילך. סה"מ תרמ"ב ע' קל ואילך. ע' תיח ואילך. לעיל פמ"ז. פק"ד. פקני"ז (ע' קח. ע' ש. ע' תכא).
(125) ע"ז ט, א.
(126) ראה תו"א לך לך שם, ב. תורת חיים שם פא, א. אוה"ת ח"ו שם תתרג, א.
(127) ראה תורת חיים שם פט, ב. אוה"ת שם תתרגט, ב.
(128) שה"ש ב, י. שם, יג.
(129) ראה לקו"ת שה"ש יז, א. המשך תרס"ו ע' צ.
(130) ראה סה"מ אעתי"ר ע' נא. סד"ה ויאמר גו' לך לך תרע"ו (לקמ"ע וא"קצה).
(131) תהלים מה, יא.

לך, התגלות בחי' מו"ס כו', דאין אדם רואה מתוך הלבן שבעין אלא מתוך השחור כו'¹³², דיתרון אור הוא מן החשך דוקא כו'¹³³. ובעה"מ¹³⁴ אי' מארצך דא ג"ע תתאי, ומבית אביך דא ג"ע עילאה, אל הארץ אשר אראך דא ארעא חשוכא ושפילה כו', והוא כנ"ל¹³⁵, דחיות הקדש אינן רואין את הכבוד כו'¹³⁶, וכמו"כ הנשמות קודם ירידתן בגוף, שהן בג"ע, וכמ"ש¹³⁶ אשר עמדתי לפניו כו', ג"כ אינן רואין כו', רק בירידתן למטה, אז במיתתן רואין כו'¹³⁷, וזהו אל הארץ דא ארעא חשוכא, דהיינו כמו מארצך, שע"ז דוקא הוא בחי' ראיית המהות כו'. וזהו ויאמר ה' אל אברם לך לך, שתתגלה עצמות מדריגתך, בחי' מוחא עילאה דעתיקא כו', ובכדי שיהי' הגילוי זהו ע"י מארצך וממולדתך כו', והגילוי הוא אל הארץ, בחי' מל' כו'. וזהו ואגדלה שמך, בחי' מל' זהו בחי' שם דז"א כו', והגדלת השם הוא שיהי' גילוי המהות בבחי' השם, וכמו ותעש לך שם כהיום הזה כו'⁵⁰, וזהו מעלה גדולה גבי אברהם כו'. וזהו אל הארץ אשר אראה אותך, ושיהי' הגילוי למטה כו'.

קיצור. והרצון הנ"ל, בסבת התענוג העצמי שבו, הוא בלתי מוגבל לגמרי, ובזה עצמו הוא מכסה על הטעם והתענוג, והתענוג המתגלה ע"י רצון הוא רק חיצוניות התענוג, וע"כ נק' כתר כה. וכן בינה, לפי שהיא רק התפשטות, נק' כה. וזהו ויאמר ה' אל אברם, אב רם, מו"ס, עצמות התענוג, לך לך, להמשיך משרשך, והוא ע"י העלאת מ"ן, מארצך ומולדתך ובית אביך, חב"ד חג"ת נה"י.

(134) = ובעמק המלך (שער קרית ארבע פרק קלד). בהבא לקמן – ראה אוה"ת לך לך ח"ד תרעג, א ואילך.
(135) פשמ"ז (ע' תתקסג).
(136) מלכים"א יז, א. וראה זהר ח"ג סח, ב. ח"א רלג, ב.
לקו"ש חכ"ה ע' 147 הערה 53.

(132) ראה ויק"ר פל"א, ת. פרשי' האזינו לב, י. לקו"ת האזינו עת, ג. אוה"ת בראשית לב, סע"ב ואילך. האזינו ע' א'תרפח. סה"מ תרמ"א ע' ריט. תרע"ח ע' כט. תרפ"ב ע' מג.
(133) ע"פ קהלת ב, יג.

ISBN 978-0-8266-6103-6

9 780826 661036